

ЗАКОН ЗА ПРЕДУЧИЛИЩНОТО И УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

В сила от 01.08.2016 г.

Обн. ДВ. бр.79 от 13 октомври 2015 г., изм. и доп. ДВ. бр.98 от 9 декември 2016 г., изм. ДВ. бр.105 от 30 декември 2016 г., изм. ДВ. бр.58 от 18 юли 2017 г., изм. и доп. ДВ. бр.99 от 12 декември 2017 г., изм. ДВ. бр.24 от 16 март 2018 г., изм. и доп. ДВ. бр.92 от 6 ноември 2018 г., изм. ДВ. бр.108 от 29 декември 2018 г., изм. ДВ. бр.24 от 22 март 2019 г., доп. ДВ. бр.42 от 28 май 2019 г., изм. ДВ. бр.100 от 20 декември 2019 г., изм. ДВ. бр.101 от 27 декември 2019 г., изм. и доп. ДВ. бр.17 от 25 февруари 2020 г., изм. и доп. ДВ. бр.82 от 18 септември 2020 г.

Глава първа. ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Раздел I. Предмет на закона

Чл. 1. (1) Този закон урежда обществените отношения, свързани с осигуряване на правото на предучилищно и училищно образование, както и с устройството, функциите, организацията, управлението и финансирането на системата на предучилищното и училищното образование.

(2) Този закон се прилага за училищното професионално образование и обучение, доколкото друго не е уредено в Закона за професионалното образование и обучение.

Чл. 2. (1) Системата на предучилищното и училищното образование включва участниците в образователния процес и институциите, както и отношенията и връзките между тях за постигане целите на образованието.

(2) Участниците в образователния процес са децата, учениците, учителите, директорите и другите педагогически специалисти, както и родителите.

(3) Институциите в системата на предучилищното и училищното образование са детските градини, училищата, центровете за подкрепа за личностно развитие и специализираните обслужващи звена.

(4) Участниците в образователния процес и институциите си партнират с общините и с други заинтересовани страни.

(5) Системата по ал. 1 включва и обучението, осъществявано от организациите на българите, живеещи извън Република България, регистрирани съгласно законодателството на съответната държава за извършване на образователно-културна дейност, както и от други организации и институции, посочени в глава шестнадесета.

Раздел II. Принципи в системата на предучилищното и училищното образование

Чл. 3. (1) Образованието като процес включва обучение, възпитание и социализация.

(2) Образованието е национален приоритет и се реализира в съответствие със следните принципи:

1. единна държавна образователна политика за осигуряване правото на предучилищно и училищно образование;

2. ориентираност към интереса и към мотивацията на детето и на ученика, към възрастовите и социалните промени в живота му, както и към способността му да прилага усвоените компетентности на практика;

3. равен достъп до качествено образование и приобщаване на всяко дете и на всеки ученик;

4. равнопоставеност и недопускане на дискриминация при провеждане на предучилищното и училищното образование;

5. запазване и развитие на българската образователна традиция;

6. хуманизъм и толерантност;

7. съхраняване на културното многообразие и приобщаване чрез българския език;

8. иновативност и ефективност в педагогическите практики и в организацията на образователния процес въз основа на научна обосновааност и прогнозиране на резултатите от иновациите;

9. прозрачност на управлението и предвидимост на развитието на предучилищното и училищното образование;

10. автономия за провеждане на образователни политики, самоуправление и децентрализация;

11. ангажираност на държавата, общините и юридическите лица с нестопанска цел, работодателите, родителите и други заинтересовани страни и диалог между тях по въпросите на образованието.

Чл. 4. Държавата провежда образователна политика спрямо българите, живеещи извън Република България, и осигурява условия за пълноценното им интегриране в българската образователна система.

Раздел III.

Цели на предучилищното и училищното образование

Чл. 5. (1) Основните цели на предучилищното и училищното образование са:

1. интелектуално, емоционално, социално, духовно-нравствено и физическо развитие и подкрепа на всяко дете и на всеки ученик в съответствие с възрастта, потребностите, способностите и интересите му;

2. съхраняване и утвърждаване на българската национална идентичност;

3. придобиване на компетентности, необходими за успешна личностна и професионална реализация и активен граждански живот в съвременните общности;

4. придобиване на компетентности за прилагане на принципите за устойчиво развитие;

5. ранно откриване на заложбите и способностите на всяко дете и ученик и насърчаване на развитието и реализацията им;

6. формиране на устойчиви нагласи и мотивация за учене през целия живот;

7. придобиване на компетентности за разбиране и прилагане на принципите на демокрацията и правовата държава, на човешките права и свободи, на активното и отговорното гражданско участие;

8. формиране на толерантност и уважение към етническата, националната, културната, езиковата и религиозната идентичност на всеки гражданин;

9. формиране на толерантност и уважение към правата на децата, учениците и хората с увреждания;

10. познаване на националните, европейските и световните културни ценности и традиции;

11. придобиване на компетентности за разбиране на глобални процеси, тенденции и техните взаимовръзки;

12. придобиване на компетентности за разбиране и прилагане на принципите, правилата, отговорностите и правата, които произтичат от членството в Европейския съюз.

(2) Държавата провежда политики за повишаване на качеството на образованието и предотвратяване на ранното отпадане на учениците от училище.

Чл. 6. Системата на предучилищното и училищното образование осигурява условия за:

1. ранно детско развитие и подготовка на децата за училище;

2. придобиване на основно и средно образование и/или на професионална квалификация;

3. валидиране на компетентности, придобити чрез неформално обучение и чрез информално учене.

Раздел IV.

Право на образование. Задължително предучилищно и училищно образование

Чл. 7. (1) Всеки има право на образование и може да повишава образованието и квалификацията си чрез учене през целия живот.

(2) Приобщаващото образование е неизменна част от правото на образование.

Чл. 8. (1) (Изм. - ДВ, бр. 82 от 2020 г.) Предучилищното образование е задължително от учебната година, която е с начало в годината на навършване на 4-годишна възраст на детето, като родителите избират една от формите по чл. 67, а държавата и общините се задължават да осигурят условия за обхват на децата в детските градини и групите за предучилищно образование.

(2) Училищното образование е задължително до навършване на 16-годишна възраст и започва от учебната година, която е с начало в годината на навършване на 7-годишна възраст на детето.

(3) Училищното образование може да започне и от учебната година с начало в годината на навършване на 6-годишна възраст на детето по преценка на родителя и при готовност за училище, удостоверена при условия и по ред, определени в държавния образователен стандарт за предучилищното образование.

(4) Началото на училищното образование може да се отложи с една учебна година, когато здравословното състояние на детето не позволява постъпването в I клас, установено по ред, определен в държавния образователен стандарт за предучилищното образование.

Чл. 9. (1) Задължителното предучилищно и училищно образование в държавните и в общинските детски градини и училища е безплатно за децата и учениците.

(2) Училищното образование в държавните и в общинските училища е безплатно и след задължителната училищна възраст за:

1. българските граждани;
2. гражданите на друга държава членка;
3. гражданите на трети държави:

а) (изм. - ДВ, бр. 24 от 2018 г., в сила от 23.05.2018 г.) с разрешено дългосрочно или постоянно пребиваване, както и за членовете на техните семейства;

б) (изм. - ДВ, бр. 24 от 2018 г., в сила от 23.05.2018 г.) с разрешено продължително пребиваване, както и за членовете на техните семейства;

в) приети по актове на Министерския съвет;

г) приети по международен договор, в който този въпрос е уреден;

д) за които това е предвидено в специален закон;

е) (изм. - ДВ, бр. 24 от 2018 г., в сила от 23.05.2018 г.) търсеци или получили право на убежище или международна закрила.

(3) На малолетните и непълнолетните чужденци, търсеци или получили международна закрила по реда на Закона за убежището и бежанците, се осигурява безплатно образование и обучение в държавните и в общинските детски градини и училища в Република България при условията и по реда за българските граждани.

(4) Правото на безплатно образование се упражнява, като не се заплащат такси за обучението, осигурявано със средства от държавния бюджет, и се ползва безплатно материалната база за обучение и за развитие на интересите и способностите на децата и учениците. Не се заплащат такси и за явяване на държавни зрелостни изпити и на държавни изпити за придобиване на професионална квалификация - по теория и практика на професията с цел придобиване на средно образование.

(5) Извън случаите по ал. 2 граждани на трети държави, навършили задължителната училищна възраст, се обучават в държавните и в общинските училища срещу заплащане на такси в размер, определен с тарифа, одобрена от Министерския съвет.

Чл. 10. (1) За осъществяване на задължителното предучилищно и училищно образование на децата и учениците, както и за училищното образование на учениците по чл. 9, ал. 2, частните детски градини и частните училища може да получават държавна субсидия при условията и по реда на този закон.

(2) Включването на частните детски градини и частните училища в системата на държавно финансиране се извършва по тяхно заявление, направено по ред, определен с държавния образователен стандарт за финансирането на институциите.

(3) Когато частните детски градини и частните училища получават държавна субсидия, те могат да извършват дейности срещу заплащане само извън финансираните от държавата.

(4) Частните детски градини и частните училища, които са включени в системата на държавно финансиране, осигуряват възможност 20 на сто от приеманите в тях деца и ученици, в това число

деца и ученици с изявени дарби и/или със специални образователни потребности, да се обучават без заплащане на дейностите по ал. 3.

(5) Приемът на деца и ученици по реда на ал. 4 се извършва в началото на всяка учебна година - за детските градини, и в началото на всяка образователна степен - за училищата, при условия и по ред, определени в правилника на съответната институция.

Чл. 11. (1) Предучилищното и училищното образование в Република България е светско.

(2) В системата на предучилищното и училищното образование не се допуска налагането на идеологически и/или религиозни доктрини.

Чл. 12. (1) Всеки гражданин упражнява правото си на образование съобразно своите предпочитания и възможности в детска градина или в училище по негов избор, доколкото в този закон и в подзаконовите актове по прилагането му не е предвидено друго.

(2) Изборът по ал. 1 за малолетните се извършва вместо тях и от тяхно име от техните родители, а за непълнолетните - от учениците със съгласието на техните родители.

Глава втора. **ЕЗИК В СИСТЕМАТА НА ПРЕДУЧИЛИЩНОТО И УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ**

Чл. 13. (1) Официалният език в системата на предучилищното и училищното образование е българският.

(2) Предучилищното и училищното образование се осъществяват на български език с изключение на случаите, предвидени в този закон.

(3) В училищата, в които се изучава интензивно чужд език, учебни предмети може да се изучават на чужд език в съответствие с държавния образователен стандарт за учебния план.

(4) В училищата, които обучават в съответствие както с държавните образователни стандарти, така и с изискванията на друга държава членка, учебните предмети може да се изучават на чужд език с изключение на учебния предмет Български език и литература.

(5) Изучаването и използването на българския език в системата на предучилищното и училищното образование е право и задължение на всеки български гражданин.

(6) Учениците, за които българският език не е майчин, имат право да изучават и майчиния си език при условията и по реда на този закон и под грижата и контрола на държавата.

Чл. 14. (1) На децата и учениците в системата на предучилищното и училищното образование се осигуряват условия за усвояване на български книжовен език.

(2) Усвояването на българския книжовен език е задължително за всички деца и ученици, които се обучават в системата на предучилищното и училищното образование.

(3) Усвояването на българския книжовен език се свързва с изисквания към устната и към писмената реч.

Чл. 15. Усвояването на българския книжовен език се осъществява в процеса на предучилищното и училищното образование чрез:

1. обучение по образователното направление и по учебния предмет Български език и литература;

2. обучение по останалите образователни направления и учебни предмети, по които обучението се осъществява на български език;

3. процеса на общуване в системата на предучилищното и училищното образование.

Чл. 16. За децата и учениците, за които българският език не е майчин, се създават допълнителни условия за усвояването му с цел подпомагане на образователната интеграция при условия и по ред, определени в държавния образователен стандарт за усвояването на българския книжовен език.

Чл. 17. (1) На пребиваващите в страната деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст, независимо от тяхното гражданство, се осигурява безплатно обучение по български език при условия и по ред, определени в държавния образователен стандарт за усвояването на българския книжовен език и в държавния образователен стандарт за финансирането на институциите.

(2) На пребиваващите в страната ученици в задължителна училищна възраст, чиито родители са граждани на други държави членки и упражняват трудова дейност на територията на Република България, се осигурява и обучение по майчин език и култура в сътрудничество с държавите по произход при условия и по ред, определени с държавния образователен стандарт за организацията на дейностите в училищното образование.

(3) В детските градини и училищата, в които се обучават деца и ученици, търсещи или получили международна закрила в страната по реда на Закона за убежището и бежанците, се осигурява при необходимост допълнително обучение по български език при условия и по ред, определени в държавния образователен стандарт за усвояването на българския книжовен език и в държавния образователен стандарт за финансирането на институциите.

Чл. 18. Усвояването на българския книжовен език се изразява във:

1. овладяване и прилагане на компетентностите, определени с държавния образователен стандарт за предучилищното образование по образователно направление Български език и литература;

2. овладяване и прилагане на компетентностите, определени с държавния образователен стандарт за общообразователната подготовка;

3. спазване на книжовноезиковите норми в учебните часове по всички учебни предмети, при дейностите по различните образователни направления, в които обучението се осъществява на български език, както и в заниманията по интереси;

4. спазване на книжовноезиковите норми в системата на предучилищното и училищното образование при общуването на учителите, директорите и другите педагогически специалисти с децата и учениците.

Чл. 19. Учителите са длъжни да преподават на български език и да подпомагат децата и учениците при овладяването и прилагането на книжовноезиковите му норми при обучението по всички учебни

предмети, с изключение на Чужд език, Майчин език и на учебните предмети, които се изучават на чужд език.

Чл. 20. (1) Овладяването и прилагането на книжовноезиковите норми на българския език от учениците е обект на проверка и оценка от учителя в учебните часове по учебния предмет Български език и литература.

(2) Степента на усвояване на българския книжовен език от учениците се установява и чрез националните външни оценявания.

(3) Спазването на книжовноезиковите норми в системата на предучилищното и училищното образование се подпомага и контролира от учителите и другите педагогически специалисти.

Чл. 21. Познавателните книжки, учебниците и учебните помагала, с изключение на учебниците и учебните помагала по учебния предмет Чужд език, по учебния предмет Майчин език и по учебните предмети, които се изучават на чужд език, се съставят по начин, който осигурява условия за овладяване на книжовноезиковите норми на българския език.

Глава трета. ДЪРЖАВНИ ОБРАЗОВАТЕЛНИ СТАНДАРТИ

Чл. 22. (1) Държавните образователни стандарти са съвкупност от задължителни изисквания за резултатите в системата на предучилищното и училищното образование, както и за условията и процесите за тяхното постигане.

(2) Държавните образователни стандарти в системата на предучилищното и училищното образование са за:

1. предучилищното образование;
2. усвояването на българския книжовен език;
3. (В сила от 14.11.2015 г.) учебния план;
4. (В сила от 14.11.2015 г.) общообразователната подготовка;
5. профилираната подготовка;
6. придобиването на квалификация по професия;
7. приобщаващото образование;
8. гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование;
9. оценяването на резултатите от обучението на учениците;
10. информацията и документите;
11. институциите;
12. физическата среда и информационното и библиотечното осигуряване на детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие;
13. (В сила от 14.11.2015 г.) познавателните книжки, учебниците и учебните помагала;
14. статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти;
15. управлението на качеството в институциите;
16. инспектирането на детските градини и училищата;
17. финансирането на институциите;
18. нормирането и заплащането на труда;
19. организацията на дейностите в училищното образование.

(3) (В сила от 14.11.2015 г.) Държавните образователни стандарти по ал. 2, т. 3, 4 и 13 се приемат с наредби на министъра на образованието и науката.

(4) Държавните образователни стандарти по ал. 2, т. 1, 2, 5, 9, 10, 11, 14, 15 и 16 се приемат с наредби на министъра на образованието и науката.

(5) Държавният образователен стандарт по ал. 2, т. 6 се разработва при условията и по реда на Закона за професионалното образование и обучение.

(6) Държавните образователни стандарти по ал. 2, т. 6 и 8 се приемат с наредби на министъра на образованието и науката съгласувано със съответните министри и ръководители на ведомства.

(7) Държавните образователни стандарти по ал. 2, т. 7 и 17 се приемат с наредби на Министерския съвет.

(8) Държавният образователен стандарт по ал. 2, т. 12 се приема с наредба на министъра на образованието и науката и на министъра на здравеопазването съгласувано с министъра на регионалното развитие и благоустройството, министъра на финансите и с министъра на младежта и спорта, министъра на културата и председателя на Националното сдружение на общините в Република България.

(9) Държавният образователен стандарт по ал. 2, т. 18 се приема с наредба на министъра на образованието и науката съгласувано с министъра на труда и социалната политика и с министъра на финансите.

(10) Държавният образователен стандарт по ал. 2, т. 19 се приема с наредба на министъра на образованието и науката съгласувано с министъра на младежта и спорта и с министъра на културата.

Чл. 23. (1) Държавните образователни стандарти по чл. 22, ал. 2, т. 1, т. 4 - 6 и Националната квалификационна рамка се синхронизират в частта ѝ за предучилищното и училищното образование.

(2) Националната квалификационна рамка се разработва въз основа на Европейската квалификационна рамка, приема се от Министерския съвет и съдържа компетентностите като резултат от ученето по нива в съответствие с етапите и степените на образование.

(3) Националната квалификационна рамка има за цел да подпомогне мобилността на гражданите, като осигури условия за прозрачност на придобитото образование и квалификациите, и да улесни признаването на резултатите от формалното образование, от неформалното обучение и от информалното учене.

Глава четвърта. **ИНСТИТУЦИИ В СИСТЕМАТА НА ПРЕДУЧИЛИЩНОТО И** **УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ**

Раздел I. **Определения и статут**

Чл. 24. (1) Детската градина е институция в системата на предучилищното и училищното образование, в която се отглеждат, възпитават, социализират и обучават деца от тригодишна възраст до

постъпването им в I клас в съответствие с държавния образователен стандарт за предучилищното образование.

(2) При условията и по реда на този закон в детската градина може да се приемат за отглеждане, възпитание, социализация и обучение и деца на двегодишна възраст.

(3) В детската градина може да се разкриват яслени групи за отглеждане на деца от 10-месечна до тригодишна възраст.

(4) Децата, постъпили в яслени групи в детските градини, се отглеждат, възпитават, социализират и обучават по стандарти за ранно детско развитие, приети с наредба на министъра на здравеопазването и министъра на образованието и науката.

Чл. 25. (1) Училището е институция в системата на предучилищното и училищното образование, в която се обучават, възпитават и социализират ученици и се осигуряват условия за завършване на клас и етап и/или за придобиване на степен на образование. В определените в този закон случаи училището осигурява и условия за придобиване на професионална квалификация.

(2) Училището може да извършва и задължителното предучилищно образование на децата при условията и по реда на държавния образователен стандарт за предучилищното образование и на държавния образователен стандарт за физическата среда и информационното и библиотечното осигуряване на детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие.

Чл. 26. (1) Центърът за подкрепа за личностно развитие е институция в системата на предучилищното и училищното образование, в която се организират дейности, подкрепящи приобщаването, обучението и възпитанието на децата и учениците, както и дейности за развитие на техните интереси и способности.

(2) Центърът за подкрепа за личностно развитие не осигурява завършването на клас и етап и придобиването на степен на образование и/или на професионална квалификация, с изключение на центъра за специална образователна подкрепа, който може да извършва и професионално обучение за придобиване на първа степен на професионална квалификация и/или за придобиване на квалификация по част от професия.

Чл. 27. Специализираните обслужващи звена са институции за изпълнението и популяризирането на дейности, свързани с осъществяване на образователните политики, включително и за подкрепа на процеса на приобщаващото образование, както и с информационно-техническото осигуряване на системата на предучилищното и училищното образование.

Чл. 28. (1) Детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие осъществяват своята дейност въз основа на принципа на автономията и в съответствие с нормативните актове, като:

1. определят свои политики за развитието си в съответствие със законите на страната;

2. уреждат устройството и дейността си в правилник в съответствие с този закон и подзаконовите актове по прилагането му;

3. избират организацията, методите и средствата на обучение за осигуряване на качествено образование;

4. определят свои символи и ритуали в съответствие с принципите на националната идентичност и култура, както и свое униформено облекло и други отличителни знаци;

5. участват в национални и международни програми и проекти, подпомагащи дейности в областта на образованието.

(2) Автономията на училищата включва и правото да определят профилиите и професиите, както и самостоятелно да избират и съставят свои учебни планове, да разпределят учебната програма в зависимост от потребностите на учениците, да определят учебните предмети и да разработват учебните програми в случаите, предвидени в този закон.

(3) (Нова - ДВ, бр. 17 от 2020 г.) Автономията на държавните и общинските гимназии, средни и специализирани училища включва и правото да сключват с държавни висши училища споразумения за съвместно обучение по учебни предмети и/ или модули за придобиване на профилираната и/или професионалната подготовка във втори гимназиален етап, както и по учебни предмети за придобиване на специализираната подготовка в средната степен на образование при спазване изискванията на този закон и на Закона за висшето образование.

(4) (Нова - ДВ, бр. 17 от 2020 г.) При условията и по реда на този закон и на Закона за висшето образование в споразумението по ал. 3 може да се предвиди обучението по някои или по всички учебни предмети и/или модули за придобиване на профилираната, професионалната или специализираната училищна подготовка да се извършва от лица, заемащи академични длъжности във висшето училище, които работят в съответната на учебния предмет или модул научна област. Те преподават в училището в рамките на установеното работно време по трудовото им правоотношение с висшето училище, без да бъдат назначавани на учителска длъжност.

Чл. 29. (1) Институциите в системата на предучилищното и училищното образование са юридически лица.

(2) С изключение на частните детски градини и частните училища институциите придобиват качеството юридическо лице от деня на обнародване на акта за откриването им в "Държавен вестник", освен ако в него не е предвидено друго.

(3) Частните детски градини и частните училища придобиват качеството на юридическо лице при условията и по реда на Търговския закон, на Закона за юридическите лица с нестопанска цел, на Закона за кооперациите или на законодателството на друга държава членка.

Чл. 30. (1) Наименованието на детската градина, училището, центъра за подкрепа за личностно развитие и специализираното обслужващо звено се изписва на български книжовен език.

(2) Наименованието на детската градина, училището, центъра за подкрепа за личностно развитие и специализираното обслужващо звено трябва да отговаря на истината, да не въвежда в заблуждение и да не накърнява обществения ред и морала.

Чл. 31. (1) Наименованието на училището включва име и означение на вида му по чл. 38, ал. 1 и 2, чл. 39, ал. 2, чл. 42, ал. 3 и чл. 44, ал. 1. Името на училището трябва да е обществено приемливо.

(2) Наименованието на частните детски градини и частните училища включва и означението "частна", "частно".

(3) Наименованието на училището може да включва и означение за основните профили, професии или специализираната подготовка, по които то провежда обучение.

(4) Наименованието на училища с профил Чуждоезиков може да включва и означението "езиково", "езикова", както и указание за основния чужд език, по който се провежда обучение.

(5) Наименованието на училища с профил Математически и/или Природни науки може да включва и означението "математическо", "математическа" или "природоматематическо", "природоматематическа".

(6) Наименованието на училището, обявено за училище с национално значение по реда на чл. 38, ал. 9, може да включва и означението "национално", "национална".

Чл. 32. Наименованието на центъра за подкрепа за личностно развитие и специализираното обслужващо звено съдържа име и указание за предмета на дейност.

Чл. 33. (1) Седалището на детската градина, училището, центъра за подкрепа за личностно развитие и специализираното обслужващо звено е населеното място, където се намира тяхното управление.

(2) Официалният адрес на детската градина, училището, центъра за подкрепа за личностно развитие и специализираното обслужващо звено е адресът, на който се намира управлението на институцията. Официалният адрес трябва да съвпада с адреса на някоя от сградите, в която се осъществява образователният процес, съответно дейността.

Чл. 34. (1) Институциите в системата на предучилищното и училищното образование притежават обикновен собствен печат. Училищата, с изключение на началните, частните и духовните училища, притежават и печат с изображение на държавния герб.

(2) Печатът с изображение на държавния герб се полага върху следните документи:

1. свидетелство за основно образование;
2. диплома за средно образование;
3. свидетелство за професионална квалификация;
4. удостоверение за завършен втори гимназиален етап на средно образование;
5. удостоверение за валидиране на компетентности за основна степен на образование;
6. свидетелство за валидиране на професионална квалификация;
7. удостоверение за валидиране на компетентности по учебен предмет, невключен в дипломата за средно образование.

(3) Печат с изображение на държавния герб се полага и върху приложенията и дубликатите на документите по ал. 2.

(4) Печат с изображение на държавния герб върху документите по ал. 2, издавани от частните училища и от духовните училища, се полага в съответните регионални управления на образованието при условия и по ред, определени с държавния образователен стандарт за информацията и документите.

Раздел II.

Видове институции

Чл. 35. (1) Детските градини са общински или частни.

(2) По изключение може да се откриват и държавни детски градини:

1. (изм. - ДВ, бр. 98 от 2016 г.) към Министерството на отбраната, които са предназначени за отглеждане, възпитание, социализация и обучение на деца на военнослужещи и цивилни служители от Министерството на отбраната, Българската армия и структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната, или
2. по силата на международен договор, в който този въпрос е уреден.

Чл. 36. Училищата са държавни, общински, частни или духовни.

Чл. 37. Според вида на подготовката училищата са неспециализирани и специализирани.

Чл. 38. (1) Според етапа или степента на образование неспециализираните училища са:

1. начални (I - IV клас включително);
2. основни (I - VII клас включително);
3. гимназии (VIII - XII клас включително);
4. обединени (I - X клас включително);
5. средни (I - XII клас включително).

(2) Според съдържанието на подготовката гимназиите по ал. 1, т. 3 са:

1. профилирани гимназии;
2. професионални гимназии.

(3) При условията и по реда на този закон профилираните гимназии с профил Математически или Природни науки имат право да осъществяват обучение и в класовете от прогимназиалния етап на основната степен на образование.

(4) Неспециализираните училища са общински, с изключение на професионалните гимназии, които са държавни.

(5) При условията и по реда на глава осемнадесета със заповед на министъра на образованието и науката по предложение на кмета на общината след решение на общинския съвет професионалните гимназии могат да бъдат преобразувани в общински, когато осъществяват обучение по професии, значими за устойчивото развитие на общината.

(6) Неспециализирани училища по ал. 1 могат да бъдат обявени за иновативни училища с решение на Министерския съвет по предложение на министъра на образованието и науката, при спазване на изискванията, определени в ал. 7 и в държавните образователни стандарти по ал. 8.

(7) Иновативни училища са училища, които постигат подобряване на качеството на образованието, като:

1. разработват и въвеждат иновативни елементи по отношение на организацията и/или съдържанието на обучението;
2. организират по нов или усъвършенстван начин управлението, обучението и учебната среда;
3. използват нови методи на преподаване;

4. разработват по нов начин учебно съдържание, учебни програми и учебни планове.

(8) Критериите за определянето на училищата като иновативни в съответствие с изискванията на този закон се уреждат в държавния образователен стандарт за учебния план, държавния образователен стандарт за общообразователната подготовка, държавния образователен стандарт за организацията на дейностите в училищното образование и в държавния образователен стандарт за институциите.

(9) Неспециализирани училища по ал. 1 могат да бъдат обявени за училища с национално значение с решение на Министерския съвет по предложение на министъра на образованието и науката.

(10) С решението по ал. 9 общинските неспециализирани училища се обявяват за държавни.

(11) При отпадане на обстоятелствата за обявяване на неспециализирано училище за национално то придобива статут на общинско с решение на Министерския съвет по предложение на министъра на образованието и науката след решение на съответния общински съвет.

(12) При отпадане на обстоятелствата по ал. 7 и 8 за обявяване на неспециализирано училище за иновативно с решение на Министерския съвет по предложение на министъра на образованието и науката се отнема статута му на иновативно училище.

(13) Решенията на Министерския съвет по ал. 6, 9, 11 и 12 се обнародват в "Държавен вестник".

Чл. 39. (1) Специализирани са училищата за подготовка на кадри в областта на спорта, изкуствата, културата и за нуждите на вероизповеданията.

(2) Специализираните училища са:

1. спортни училища (V - XII клас включително);

2. училища по културата (I - XII, V - XII или VIII - XII клас включително);

3. училища по изкуствата (I - XII, V - XII клас или VIII - XII клас включително);

4. духовни училища (VIII - XII клас включително).

(3) Спортните училища са държавни или общински. Държавни са спортните училища, определени по критерии, при условия и по ред, определени в Закона за физическото възпитание и спорта.

(4) Училищата по културата и училищата по изкуствата са държавни.

(5) Специализирано училище по ал. 2, т. 1, 2 и 3 може да бъде обявено за иновативно училище по реда на чл. 38, ал. 6 при спазване на изискванията по чл. 38, ал. 7 и критериите по чл. 38, ал. 8.

Чл. 40. (1) Частни са детските градини и училищата, които се учредяват от физически и/или юридически лица като търговски дружества, юридически лица с нестопанска цел или кооперации или като дружества по законодателството на държава членка.

(2) Частните детски градини и училища осъществяват дейността си след вписване в регистъра на институциите в системата на предучилищното и училищното образование при условията и по реда на този закон.

(3) Физически и/или юридически лица може да учредяват частни училища по чл. 38, ал. 1 и 2 и чл. 39, ал. 2, т. 1 - 3.

(4) Частните детски градини и училища може да провеждат обучение и да издават документи за завършено предучилищно образование, съответно за завършен клас, етап или степен на училищното образование в съответствие както с изискванията на този закон, така и със законодателството на друга държава членка, при условие че са получили разрешение съобразно законодателството на тази държава членка и подготовката може да се провежда при съчетаване на изискванията на образователната система на държавата, издала разрешението, и на държавните образователни стандарти по чл. 22.

(5) Частно училище по ал. 1 може да бъде обявено за иновативно училище по реда на чл. 38, ал. 6 при спазване на изискванията по чл. 38, ал. 7 и критериите по чл. 38, ал. 8.

Чл. 41. (1) За нуждите на вероизповеданията може да се откриват духовни училища.

(2) Духовни са училищата, открити по искане на религиозните институции, регистрирани при условията и по реда на Закона за вероизповеданията. В тях може да се обучават ученици, придобили основно образование.

Чл. 42. (1) Училищата са дневни и вечерни.

(2) Училищата по чл. 38, 39, 44 и 46 се откриват като дневни училища. При условията и по реда на този закон в тях могат да се организират всички форми на обучение.

(3) Във вечерните училища се организира обучение във вечерна форма за придобиване на основно и средно образование и/или на професионална квалификация на лица, навършили 16 години, а в случаите, предвидени в този закон - и за лица, навършили 14 години.

(4) При условията и по реда на този закон във вечерните училища може да се организират самостоятелна, индивидуална и комбинирана форма на обучение.

Чл. 43. Държавни са и:

1. специалните училища;
2. българските училища в чужбина;
3. училищата към местата за лишаване от свобода;
4. училищата, създадени по силата на международен договор, в който този въпрос е уреден.

Чл. 44. (1) Специалните училища са:

1. за обучение и подкрепа на ученици със сензорни увреждания - увреден слух или нарушено зрение;
2. възпитателни училища интернати;
3. социално-педагогически интернати.

(2) Специалните училища по ал. 1, т. 1 са с целодневна организация на учебния ден, осигурено хранене, а при необходимост - и общежитие.

(3) В специалните училища се провежда обучение за завършване на клас и за придобиване на основно и средно образование. В специалните училища се осигурява и обучение за придобиване на професионална квалификация.

(4) В специалните училища по ал. 1, т. 1 може да се осъществява профилирана подготовка.

(5) В специалните училища по ал. 1, т. 1 може да се организира и провежда и предучилищно образование на деца със

сензорни увреждания - увреден слух или нарушено зрение, преди постъпването им в I клас.

(6) По изключение в специалните училища по ал. 1, т. 1 може да се приемат за отглеждане, възпитание, социализация и обучение и деца, навършили две години.

(7) По изключение в специалните училища по ал. 1, т. 1 може да се разкриват яслени групи за отглеждане на деца от 10-месечна до тригодишна възраст при условия и по ред, приети с наредбата по чл. 24, ал. 4.

(8) Възпитателните училища интернати са за обучение на ученици, извършили противообществени прояви.

(9) Социално-педагогическите интернати са за обучение на ученици, които нямат подходящи условия за живот в семейството си, лишени са от родителски грижи и надзор или са извършили противообществени прояви.

Чл. 45. (1) Училищата в местата за лишаване от свобода се откриват за обучение на лица, лишени от свобода при условията и по реда на Наказателно-процесуалния кодекс.

(2) В училищата по ал. 1 се организира и провежда обучение за придобиване на основно и средно образование. В тях може да се извършва и обучение за придобиване на професионална квалификация.

Чл. 46. Българските училища в чужбина се създават и осъществяват дейността си на територията на друга държава в съответствие с този закон и при условията на международни договори, по които Република България е страна.

Чл. 47. (1) Всички училища осигуряват общообразователна и разширена подготовка.

(2) Обединените училища може да осигуряват и професионална подготовка.

(3) Средните училища осигуряват и профилирана и/или професионална подготовка.

(4) Гимназиите осигуряват и профилирана и/или професионална подготовка.

Чл. 48. (1) Спортните училища осигуряват общообразователна подготовка и специализирана подготовка в областта на спорта, а в средната степен на образование - и професионална подготовка в професионално направление "Спорт".

(2) Училищата по културата осигуряват общообразователна подготовка, специализирана подготовка в областта на културата и профилирана подготовка.

(3) Училищата по изкуствата осигуряват общообразователна подготовка, специализирана подготовка в областта на изкуствата и професионална подготовка в съответните професионални направления.

(4) Духовните училища осигуряват общообразователна подготовка и специализирана подготовка в съответното вероизповедание. Духовните училища осигуряват и професионална подготовка в професионално направление "Религия" или профилирана подготовка.

Чл. 49. (1) Центровете за подкрепа за личностно развитие според дейността си са за:

1. развитие на интересите, способностите, компетентностите и изявата в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта;
2. кариерно ориентиране и консултиране;
3. превантивна, диагностична, рехабилитационна, корекционна и ресоциализираща работа с деца и ученици;
4. ресурсно подпомагане на деца и ученици със специални образователни потребности;
5. педагогическа и психологическа подкрепа;
6. прилагане на програми за подкрепа и обучение за семействата на децата и учениците с увреждания.

(2) Центрове за подкрепа за личностно развитие са и центровете за специална образователна подкрепа, създадени по реда на този закон, които извършват:

1. диагностична, рехабилитационна, корекционна и терапевтична работа с деца и ученици, за които оценката на регионалния център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование е установила, че съобразно образователните им потребности може да се обучават в център за специална образователна подкрепа при условия и по ред, определени в държавния образователен стандарт за приобщаващото образование;

2. педагогическа и психологическа подкрепа;

3. прилагане на програми за подкрепа и обучение за семействата на децата и учениците по т. 1;

4. обучение на деца и ученици по т. 1 в задължителна предучилищна и училищна възраст и професионално обучение за придобиване на първа степен на професионална квалификация и/или за придобиване на квалификация по част от професия.

(3) Центрове за подкрепа за личностно развитие са и ученическите общежития, чиято дейност не се организира от училища.

(4) Центрове за подкрепа за личностно развитие са и астрономическите обсерватории и планетариуми.

(5) Устройството и дейността на астрономическите обсерватории и планетариуми, както и на ученическите общежития по ал. 3 се уреждат с правилници, издадени от министъра на образованието и науката.

(6) Центровете за подкрепа за личностно развитие могат да извършват една или няколко от дейностите по ал. 1 и 3, с изключение на центровете за специална образователна подкрепа, които могат да извършват само дейностите по ал. 2. Центровете за специална образователна подкрепа могат да извършват и дейностите по ал. 3 при необходимост и при наличие на материална база в съответствие с държавния образователен стандарт за физическата среда и информационното и библиотечното осигуряване на детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие и с държавния образователен стандарт за приобщаващото образование.

(7) Центровете за подкрепа за личностно развитие са общински, с изключение на центровете за специална образователна подкрепа по ал. 2, които са държавни и общински.

(8) Устройството и дейността на центровете за подкрепа за личностно развитие се уреждат с правилник, приет от съответния общински съвет.

(9) Устройството и дейността на центровете за специална образователна подкрепа се уреждат с правилник, издаден от министъра на образованието и науката.

Чл. 50. (1) Специализираните обслужващи звена са за:

1. изследователска и информационна дейност;
2. организационно и/или методическо подпомагане;
3. дейности, свързани с квалификацията на педагогическите специалисти;
4. дейности по организиране, подготовка и провеждане на вътрешно и външно оценяване и по участие в международни изследвания, свързани с предучилищното и училищното образование;
5. дейности, свързани с провеждане на държавната политика за подкрепа на процеса на приобщаващото образование;
6. дейности по управление на международни програми;
7. дейности по съхраняване и развитие на образователното дело.

(2) Специализираните обслужващи звена може да извършват една или няколко от дейностите по ал. 1, с изключение на дейностите по ал. 1, т. 5.

(3) Дейностите по ал. 1, т. 5 се извършват от специализирани обслужващи звена - регионални центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото образование, които се създават на територията на всяка област.

(4) Специализираните обслужващи звена са държавни.

(5) Устройството и дейността на специализираните обслужващи звена се уреждат с правилници, издадени от министъра на образованието и науката.

Чл. 51. (1) Дейностите по чл. 50, ал. 1, т. 1 за популяризиране на държавната политика в областта на предучилищното и училищното образование и за развитие на образователното дело се осъществяват от Национално издателство за образование и наука "Аз-буки".

(2) Националното издателство за образование и наука "Аз-буки" извършва издателска, информационно-образователна и методическа дейност, както и дейностите по подготовката, отпечатването и разпространението на научно-методическите издания на Министерството на образованието и науката и на вестник "Аз-буки".

(3) Устройството и дейността на Националното издателство за образование и наука "Аз-буки" се уреждат с правилник, издаден от министъра на образованието и науката.

Чл. 52. (1) Държавните институции в системата на предучилищното и училищното образование се финансират от държавния бюджет чрез бюджета на Министерството на образованието и науката или на друго министерство или ведомство.

(2) Общинските институции в системата на предучилищното и училищното образование се финансират чрез бюджета на общините.

(3) Частните институции в системата на предучилищното и училищното образование се финансират при условията и по реда на закона, по който са учредени.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 108 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) Духовните училища се финансират при условията и по реда на Закона за вероизповеданията.

Раздел III.

Средищни и защитени детски градини и училища

Чл. 53. (1) Средищна детска градина е общинска детска градина, която се намира в най-близкото населено място на територията на общината или на съседна община, където се отглеждат, възпитават, социализират и обучават децата в задължителна предучилищна възраст от населените места, в които няма детска градина или училище, което организира задължително предучилищно образование.

(2) Средищно училище е държавно или общинско училище по чл. 38, ал. 1, т. 1, 2, 4 и 5, в което се обучават учениците от населени места на територията на общината или на съседни общини, в които няма училище.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 98 от 2016 г., в сила от 01.01.2017 г.) За учениците по ал. 2 от I до VII клас включително се осигурява:

1. целодневна организация на учебния ден;

2. обедно хранене, организирано в помещения в съответствие с държавния образователен стандарт за физическата среда и информационното и библиотечното осигуряване на детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие.

(4) За децата и учениците по ал. 1 и 2 се осигурява транспорт.

(5) Средищните детски градини и училища са включените в списък, приет от Министерския съвет по предложение на министъра на образованието и науката въз основа на решение на съответните общински съвети и обнародван в "Държавен вестник". Списъкът се актуализира ежегодно до 1 ноември.

(6) Критериите за включване в списъка по ал. 5 се определят с акт на Министерския съвет, като те гарантират минимизиране на времето за пътуване на децата и учениците и осигуряват условия за осъществяване на образователния процес в съответствие с държавните образователни стандарти.

Чл. 54. (1) Защитена детска градина е детска градина, закриването на която би довело до нарушаване на достъпа до образование на децата в задължителна предучилищна възраст.

(2) Защитено училище е училище, закриването на което би довело до нарушаване на достъпа до образование.

(3) Защитените детски градини и защитените училища не може да бъдат закривани.

(4) Защитените детски градини и защитените училища са включените в списък, приет от Министерския съвет и обнародван в "Държавен вестник". Списъкът се актуализира ежегодно до 1 ноември.

(5) Критериите за определяне на защитени детски градини и защитени училища се приемат с акт на Министерския съвет и са свързани с обективните географски и демографски фактори, наличието на пътна инфраструктура, отдалечеността и капацитета на най-близкото друго училище или детска градина.

(6) Защитена детска градина или защитено училище, които отговарят и на критериите за средищна детска градина и за средищно училище, се включват и в списъка по чл. 53, ал. 5.

Глава пета.
ПРЕДУЧИЛИЩНО ОБРАЗОВАНИЕ

Раздел I.
Общи разпоредби

Чл. 55. Предучилищното образование полага основите за учене през целия живот, като осигурява физическото, познавателното, езиковото, духовно-нравственото, социалното, емоционалното и творческото развитие на децата, отчитайки значението на играта в процеса на педагогическото взаимодействие.

Чл. 56. (Изм. - ДВ, бр. 82 от 2020 г.) (1) Предучилищното образование се осъществява от детските градини.

(2) Задължителното предучилищно образование, освен от детските градини, може да се осъществява и от училищата, които могат да осигурят условия за това, при условията и по реда на държавния образователен стандарт за предучилищното образование и на държавния образователен стандарт за физическата среда и информационното и библиотечното осигуряване на детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие, а за децата на 4-годишна възраст - само когато в населеното място няма детска градина.

(3) По решение на кмета на общината задължителното предучилищно образование се осъществява само от детски градини.

Раздел II.
Постъпване и преместване в детската градина

Чл. 57. (1) Децата постъпват в детската градина не по-рано от учебната година, която започва в годината на навършване на тригодишната им възраст.

(2) По преценка на родителя и/или при липса на яслена група в съответното населено място и при наличие на свободни места децата може да постъпят в детската градина и при навършени 2 години към началото на учебната година на постъпването.

(3) В яслените групи в детската градина може да постъпват деца от 10-месечна до тригодишна възраст.

(4) Постъпването на децата в детската градина се осъществява целогодишно.

Чл. 58. Децата в държавните, общинските и частните детски градини може да се преместват в други детски градини през цялата учебна година при наличие на свободни места.

Чл. 59. (1) Условията и редът за записване, отписване и преместване в общинските детски градини се определят с наредба на общинския съвет, а за държавните детски градини - с акт на съответния финансиращ орган.

(2) Записването и отписването на децата в частните детски градини се извършва при условията и по реда, определени от детската градина и в договора за обучение.

Чл. 60. (1) Броят на групите и броят на децата в група в държавните и общинските детски градини се определят от директора на детската градина след съгласуване с педагогическия съвет в

съответствие с държавния образователен стандарт за финансирането на институциите и с държавния образователен стандарт за физическата среда и информационното и библиотечното осигуряване на детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие.

(2) Броят на групите и броят на децата в група в частните детски градини се определят в съответствие с държавния образователен стандарт за физическата среда и информационното и библиотечното осигуряване на детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие.

(3) Свободни места в детската градина са местата в рамките на определения брой по ал. 1 и 2, които са останали незаети след записване на всички желаещи деца към определен момент.

Чл. 61. Разпоредбите на този раздел се прилагат съответно и в случаите, в които задължителното предучилищно образование се осъществява от училище.

Раздел III.

Организация на предучилищното образование

Чл. 62. (1) Предучилищното образование се организира в групи според възрастта на децата.

(2) Предучилищното образование може да се организира и в разновъзрастови групи.

(3) Сформирането на групите по ал. 1 и 2 се определя с държавния образователен стандарт за предучилищното образование.

(4) Когато в детската градина са записани деца с различна етническа принадлежност от една и съща възраст, не се допуска обособяването им в групи по ал. 1 въз основа на етническата им принадлежност.

Чл. 63. (1) Предучилищното образование се организира в учебни години.

(2) Учебната година в предучилищното образование започва на 15 септември и е с продължителност 12 месеца. В случай че 15 септември е почивен ден, тя започва на първия следващ работен ден.

(3) Учебната година включва учебно и неучебно време.

Чл. 64. (1) Учебното време през учебната година е в периода от 15 септември до 31 май на следващата календарна година.

(2) Учебното време се състои от учебни седмици и учебни дни.

(3) Учебното време се организира в педагогически ситуации. Броят и продължителността на педагогическите ситуации се определят с държавния образователен стандарт за предучилищното образование.

Чл. 65. (1) Педагогическото взаимодействие в предучилищното образование се организира в основни и в допълнителни форми.

(2) Педагогическата ситуация е основна форма на педагогическо взаимодействие.

(3) Допълнителните форми на педагогическо взаимодействие са дейности, които се организират от учителя на групата извън педагогическите ситуации съобразно потребностите и интересите на децата.

Чл. 66. В неучебното време се провеждат само допълнителни форми на педагогическо взаимодействие.

Чл. 67. (1) Основните форми на педагогическо взаимодействие се осъществяват при целодневна, полудневна, почасова или в самостоятелна организация по избор на родителя при условия и по ред, определени с държавния образователен стандарт за предучилищното образование.

(2) Самостоятелната организация по ал. 1 се одобрява след решение на експертна комисия към регионалното управление на образованието. В комисията задължително участва представител на съответната община и на Агенцията за социално подпомагане.

Чл. 68. (1) В общинските детски градини може да се организират почасови, съботно-неделни и сезонни дейности като допълнителна услуга по отглеждане на децата по желание на родителите и при условия и по ред, определени с наредба на общинския съвет.

(2) В държавните детски градини може да се организират почасови, съботно-неделни и сезонни дейности като допълнителна услуга по отглеждане на децата по желание на родителите и при условия и по ред, определени с акт на финансиращия орган.

Чл. 68а. (Нов - ДВ, бр. 82 от 2020 г.) Когато поради извънредни обстоятелства присъствието във формите на педагогическо взаимодействие в детските градини и групите за задължително предучилищно образование в училищата е преустановено, след заповед на министъра на образованието и науката педагогическото взаимодействие се осъществява, доколкото и ако е възможно, от разстояние в електронна среда чрез използване на средствата на информационните и комуникационните технологии и с участието на родителите.

Раздел IV.

Съдържание на предучилищното образование

Чл. 69. (1) Предучилищното образование създава условия за придобиване на съвкупност от компетентности - знания, умения и отношения, необходими за успешното преминаване на детето към училищното образование.

(2) Компетентностите по ал. 1 се определят с държавния образователен стандарт за предучилищното образование.

Чл. 70. (1) Процесът на предучилищното образование е подчинен на прилагането на програмна система като част от стратегията за развитието на детската градина или училището, което извършва задължително предучилищно образование, и която съответства на изискванията на държавния образователен стандарт за предучилищното образование.

(2) Програмната система е цялостна концепция за развитието на детето с подходи и форми на педагогическо взаимодействие, подчинени на обща цел.

(3) Държавните, общинските и частните детски градини могат да работят по авторски и иновативни програмни системи в съответствие с държавния образователен стандарт за предучилищното образование.

Чл. 71. Предучилищното образование се осъществява по образователните направления по ред, определен с държавния образователен стандарт за предучилищното образование.

Чл. 72. В края на предучилищното образование се издава удостоверение за задължително предучилищно образование по ред, определен с държавния образователен стандарт за предучилищното образование.

Глава шеста. УЧИЛИЩНО ОБРАЗОВАНИЕ

Раздел I.

Видове училищно образование. Степени, етапи и видове училищно образование (В сила от 14.11.2015 г.)

Чл. 73. (1) Според степента училищното образование е основно и средно.

(2) Обучението за придобиване на основно образование се осъществява от I до VII клас включително в два етапа, както следва:

1. начален - от I до IV клас включително, и
2. прогимназиален - от V до VII клас включително.

(3) Обучението за придобиване на средно образование се осъществява от VIII до XII клас включително в два етапа, както следва:

1. първи гимназиален - от VIII до X клас включително, и
2. втори гимназиален - от XI до XII клас включително.

Чл. 74. (1) Според подготовката училищното образование е общо, профилирано и професионално.

(2) Общото образование се осъществява в основната степен чрез обучение за придобиване на общообразователната и разширената подготовка.

(3) Профилираното образование се осъществява в средната степен чрез общообразователната и разширената подготовка - в първи гимназиален етап, и чрез общообразователната и профилираната подготовка - във втори гимназиален етап, където може да се осъществява и чрез разширената подготовка.

(4) Професионалното образование се осъществява в средната степен - в първи и във втори гимназиален етап, чрез общообразователната и професионалната подготовка. То може да се допълва и чрез разширената подготовка.

Раздел II.

Училищна подготовка - същност и съдържание (В сила от 14.11.2015 г.)

Чл. 75. (1) Училищната подготовка е съвкупност от компетентности - знания, умения и отношения, необходими за успешното преминаване на ученика в следващ клас, етап и/или степен на образование и свързани с постигане на целите на училищното образование.

(2) Според съдържанието си училищната подготовка е общообразователна, разширена, профилирана, професионална и

допълнителна. В специализираните училища се осигурява и придобиването на специализирана подготовка.

(3) Училищната подготовка се придобива чрез обучение по учебни предмети или модули, а допълнителната подготовка - и чрез обучение или дейности в други форми.

Чл. 76. (1) В процеса на училищното образование може да се изучава учебният предмет Майчин език.

(2) В процеса на училищното образование може да се изучава и учебният предмет Чужд език извън посочените чужди езици в държавния образователен стандарт за общообразователната подготовка и в държавния образователен стандарт за профилираната подготовка.

(3) В процеса на училищното образование може да се изучава и учебният предмет Хореография.

(4) В процеса на училищното образование религиите се изучават в исторически, философски и културен план чрез учебното съдържание на различни учебни предмети. При условията и по реда на този закон в процеса на училищното образование може да се изучава и учебният предмет Религия.

(5) В процеса на училищното образование може да се изучават и учебни предмети от областта на глобалното, гражданското, здравното и интеркултурното образование, предприемачеството, управлението на личните финанси и програмирането, защитата на родината, населението и околната среда, учебни предмети, които формират национално самочувствие, патриотичен дух и родолюбие в децата и учениците, като разширяват и допълват съдържание, което присъства интегрирано в други учебни предмети.

(6) В специалните училища за ученици със сензорни увреждания извън видовете подготовка по чл. 75, ал. 2 се провежда и задължително обучение по специални учебни предмети.

(7) Учебните предмети по ал. 1, 2, 3, 4 и 6 се изучават по учебни програми, утвърдени от министъра на образованието и науката. Учебните програми определят и броя учебни часове за изучаването им.

(8) Учебните предмети по ал. 5 се изучават по учебни програми, утвърдени от директора на училището. Учебните програми определят и броя учебни часове за изучаването им.

Чл. 77. (1) Общообразователната подготовка обхваща следните групи ключови компетентности:

1. компетентности в областта на българския език;
2. умения за общуване на чужди езици;
3. математическа компетентност и основни компетентности в областта на природните науки и на технологиите;
4. дигитална компетентност;
5. умения за учене;
6. социални и граждански компетентности;
7. инициативност и предприемчивост;
8. културна компетентност и умения за изразяване чрез творчество;
9. умения за подкрепа на устойчивото развитие и за здравословен начин на живот и спорт.

(2) Общообразователната подготовка се придобива чрез изучаването на общообразователни учебни предмети.

(3) Целите, съдържанието и характеристиките на общообразователната подготовка, както и общообразователните учебни предмети по ал. 2 се определят с държавния образователен стандарт за общообразователната подготовка.

Чл. 78. (1) Въз основа на държавния образователен стандарт за общообразователната подготовка министърът на образованието и науката утвърждава учебни програми по всеки общообразователен учебен предмет за всеки клас, в които се конкретизират компетентностите на учениците като очаквани резултати от обучението.

(2) Изключения по ал. 1 се допускат за иновативните училища, за които директорът на училището в съответствие с държавния образователен стандарт за общообразователната подготовка може да утвърждава учебни програми за един или повече общообразователни учебни предмети за съответния етап.

(3) Учебните програми по учебния предмет Чужд език в двата гимназиални етапа на средното образование се утвърждават по нива на компетентност в съответствие с Общата европейска езикова рамка.

Чл. 79. (1) За учениците, които се обучават по индивидуални учебни планове, се утвърждават индивидуални учебни програми въз основа на учебните програми по чл. 78.

(2) Индивидуалните учебни програми се утвърждават от директора по предложение на екипа за подкрепа за личностно развитие.

(3) Структурата, условията и редът за утвърждаване на индивидуалните учебни програми се определят с държавния образователен стандарт за приобщаващото образование.

Чл. 80. (1) Общообразователната подготовка в основната степен на образование е еднаква за всички видове училища и се придобива чрез изучаване на едни и същи общообразователни учебни предмети и с един и същ брой учебни часове за всеки от тях, определени с държавния образователен стандарт за учебния план.

(2) Изключения по ал. 1 се допускат за вечерната, задочната и индивидуалната форма на обучение, както и за обучението в спортните училища, в училищата по изкуствата и в училищата в местата за лишаване от свобода.

(3) Изключения по ал. 1 относно броя часове, с които се изучават отделни общообразователни предмети, се допускат и за иновативните училища.

Чл. 81. (1) Разпределението на общообразователните предмети за придобиване на общообразователна подготовка в средната степен на образование по класове, както и броят на учебните часове за изучаването на всеки от тях за всеки клас и етап от средната степен се определят в рамкови учебни планове, утвърдени в зависимост от вида на образованието и според спецификата и формата на обучението.

(2) Рамковите учебни планове по ал. 1 се определят с държавния образователен стандарт за учебния план.

(3) За придобиване на общообразователна подготовка в езиковите гимназии най-малко три учебни предмета извън учебния предмет Чужд език и в IX, и в X клас се изучават на чужд език.

Чл. 82. (1) Разширената подготовка обхваща компетентности, които развиват и усъвършенстват отделни компетентности от общообразователната подготовка.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 17 от 2020 г.) Разширената подготовка се придобива чрез изучаване на общообразователни учебни предмети по чл. 77, ал. 2, предвидени за изучаване в процеса на училищното образование, както и на учебни предмети по чл. 76, ал. 1 - 5.

(3) Учебните предмети, чрез които се придобива разширената подготовка в конкретното училище, се определят с училищния учебен план в зависимост от интересите на учениците и възможностите на училището.

(4) Съдържанието на разширената подготовка по съответния учебен предмет за съответния клас, с изключение на учебните предмети по чл. 76, ал. 1, 2, 3 и 4, се определя с учебни програми, утвърдени от директора на училището.

Чл. 83. (1) Профилираната подготовка обхваща задълбочени компетентности в даден профил, определени с държавния образователен стандарт за профилираната подготовка.

(2) Профилът е комплекс от профилиращи учебни предмети, два от които се определят с държавния образователен стандарт по ал. 1, а останалите се определят от училището с училищните учебни планове и са едни и същи за XI и XII клас.

(3) Профилите са:

1. чужди езици;
2. хуманитарни науки;
3. обществени науки;
4. икономическо развитие;
5. софтуерни и хардуерни науки;
6. предприемачески;
7. математически;
8. природни науки;
9. изобразително изкуство;
10. музика;
11. физическо възпитание и спорт.

(4) Профилираната подготовка се придобива във втори гимназиален етап на средното образование чрез изучаване на профилиращите учебни предмети, включени в съответния профил.

(5) Всеки профилиращ учебен предмет се състои от задължителни и избираеми модули. Модулът е самостоятелно обособена част от съответния профилиращ учебен предмет.

(6) Задължителните модули по всеки профилиращ учебен предмет се определят с държавния образователен стандарт за профилираната подготовка.

(7) Въз основа на държавния образователен стандарт за профилираната подготовка министърът на образованието и науката утвърждава учебни програми за задължителните модули.

(8) Чрез избираемите модули се придобиват компетентности, определени в учебни програми, утвърдени от директора на училището. Учебните програми може да се разработват в сътрудничество с висши училища и с представители на работодателите и на юридически лица с нестопанска цел.

(9) Целите, съдържанието и характеристиките на профилираната подготовка, както и условията за определяне на

профилиращите предмети се уреждат с държавния образователен стандарт за профилираната подготовка.

Чл. 84. (1) Професионалната подготовка обхваща компетентности, необходими за придобиване на професионална квалификация, както и за придобиване на правоспособност за професии, упражняването на които изисква такава, включително за упражняване на регулирани професии.

(2) Професионалната подготовка осигурява постигането на държавния образователен стандарт за придобиването на квалификация по професия в двата гимназиални етапа на средната степен на образование.

(3) Професионалната подготовка за всяка професия е обща, отраслова, специфична и разширена и включва обучение по теория и практика на професията.

(4) Целите, съдържанието и характеристиките на видовете професионална подготовка се определят в Закона за професионалното образование и обучение.

Чл. 85. (1) Допълнителната подготовка обхваща компетентности, отговарящи на интересите на учениците и подкрепящи развитието на заложите им.

(2) Учебните предмети, модулите и дейностите, чрез които се придобива допълнителната подготовка, се предлагат от училището в зависимост от възможностите му, избират се от учениците според интересите им и се определят с училищните учебни планове.

(3) Съдържанието на допълнителната подготовка, с изключение на учебните предмети по чл. 76, ал. 1, 2, 3 и 4, се определя в учебни програми, утвърдени от директора на училището.

Чл. 86. (1) Специализираната подготовка се придобива в специализираните училища чрез обучение съответно в областта на спорта, на културата или на изкуството, или чрез религиозно обучение.

(2) Специализираната подготовка се придобива чрез изучаването на специализирани учебни предмети, определени в съответния типичен учебен план, утвърден от министъра на образованието и науката.

(3) Съдържанието на специализираната подготовка по съответния специализиран учебен предмет за всеки клас се определя в учебни програми, утвърдени от:

1. министъра на културата - за училищата по изкуствата и по културата;

2. министъра на младежта и спорта - за спортните училища.

(4) Съдържанието на специализираната подготовка по специализираните учебни предмети за религиозно обучение в духовните училища се определя в учебни програми, утвърдени при условията и по реда на вероизповеданието съгласувано с министъра на образованието и науката.

Раздел III.

Учебен план (В сила от 14.11.2015 г.)

Чл. 87. (1) Учебният план разпределя учебното време между учебните предмети или модули за придобиване на училищната подготовка.

(2) Структурата на учебния план обхваща три раздела:

1. раздел А - задължителни учебни часове;
2. раздел Б - избираеми учебни часове;
3. раздел В - факултативни учебни часове.

(3) Учебният план на специалните училища за ученици със сензорни увреждания включва и раздел Г - учебни часове, предвидени за изучаване на специалните учебни предмети.

Чл. 88. (1) В задължителните учебни часове се осъществява обучение за придобиване на общообразователната подготовка, а в професионалните гимназии и в паралелките за професионална подготовка - и общата професионална подготовка.

(2) В спортните училища и в училищата по изкуствата обучението за придобиване на специализираната подготовка може да се осъществява и в задължителните учебни часове, вместо учебните предмети Физическо възпитание и спорт, Музика или съответно Изобразително изкуство.

(3) В училищата по култура обучението за придобиване на специализираната подготовка по чужди езици извън посочените чужди езици в държавния образователен стандарт за общообразователната подготовка може да се осъществява и в задължителните учебни часове, предвидени за учебния предмет Чужд език.

(4) (Нова - ДВ, бр. 17 от 2020 г.) В училищата по култура обучението за придобиване на специализирана подготовка в VIII клас може да се осъществява и в задължителните учебни часове вместо учебния предмет история и цивилизации. В тези случаи учебното съдържание за придобиване на общообразователна подготовка по учебния предмет история и цивилизации, предвидено да се изучава в VIII клас, задължително се включва за изучаване в избираемите учебни часове в IX клас.

(5) (Нова - ДВ, бр. 17 от 2020 г.) В професионалните гимназии и в паралелките за професионална подготовка задължителните учебни часове по учебните предмети музика и/или изобразително изкуство от раздел А на учебния план може да се използват за обучението за придобиване на професионална подготовка в избираемите учебни часове в раздел Б на учебния план при запазване на общия брой учебни часове в раздели А и Б.

(6) (Нова - ДВ, бр. 17 от 2020 г.) Учебни часове в раздел А на учебния план, предвидени за обучение за придобиване на обща професионална подготовка, може да се използват за обучение за придобиване на отраслова и/или специфична професионална подготовка в раздел Б на учебния план, като учебните предмети за придобиване на обща професионална подготовка се предвидят за изучаване в избираемите учебни часове на училищния учебен план до края на степента във:

1. професионалните гимназии и в паралелките за професионална подготовка;
2. училищата по изкуствата;
3. спортните училища.

Чл. 89. (1) В избираемите учебни часове се осъществява обучение за придобиване на разширената подготовка, профилираната подготовка и/или отрасловата, специфичната и разширената професионална подготовка, както и на специализираната подготовка.

(2) В избираемите учебни часове може да се изучават и учебните предмети по чл. 76, ал. 1, 2, 3, 4 и 5.

Чл. 90. Във факултативните учебни часове се осъществява обучение за придобиване на допълнителната подготовка.

Чл. 91. (1) Държавният образователен стандарт за учебния план определя рамкови учебни планове по класове, етапи и степени на образование в зависимост от вида на образованието и спецификата и формите на обучението.

(2) Рамковият учебен план съдържа:

1. броя на учебните седмици по класове;
2. наименованията на учебните предмети и/или модулите, включени в раздел А;
3. годишния брой на учебните часове, определени за изучаването на всеки от учебните предмети и/или модулите, включени в раздел А, по класове, етапи и степени на образование;
4. общия годишен брой на избираемите учебни часове в раздел Б;
5. максималния годишен брой на факултативните учебни часове в раздел В.

Чл. 92. (1) Извън часовете по чл. 87, ал. 2 и 3 в учебния план се включва за всеки клас, за всяка учебна седмица и по един учебен час за организиране и провеждане на спортни дейности, утвърдени от министъра на образованието и науката по предложение на министъра на младежта и спорта, както и по един учебен час на класа.

(2) Часът на класа се използва за последователно развитие на класа, за патриотично възпитание и за изграждане на граждански компетентности, включително чрез ученическото самоуправление.

(3) Организирането и провеждането на спортни дейности по ал. 1 се осъществява от педагогически специалисти в областта на физическото възпитание и спорта с професионална квалификация "учител" или "треньор" по даден вид спорт.

(4) Обучението и дейностите по ал. 1 може да се осъществяват в блок от часове в зависимост от проблематиката и от потребностите на учениците от паралелката.

Чл. 93. (1) Въз основа на рамковия учебен план по чл. 91, ал. 2 министърът на образованието и науката - след съгласуване по компетентност с представители на работодателите, с министъра на младежта и спорта или с министъра на културата - утвърждава типови учебни планове по специалности от професии за професионална подготовка.

(2) Типовият учебен план по ал. 1 определя учебните предмети или модули от отрасловата и специфичната професионална подготовка и броя на учебните часове, определени за тяхното изучаване по класове, етапи и степени.

Чл. 94. (1) Всяко училище въз основа на съответния рамков или типов учебен план разработва училищен учебен план съобразно интересите на учениците и възможностите си.

(2) Училищният учебен план съдържа седмичния брой часове по учебни предмети.

(3) Училищният учебен план се утвърждава по паралелки за всяка учебна година освен в случаите, предвидени в държавния образователен стандарт за учебния план.

(4) Училищният учебен план се приема от педагогическия съвет и се утвърждава със заповед на директора, като не може да се променя през учебната година.

(5) (Нова - ДВ, бр. 17 от 2020 г.) Училищният учебен план на училището със споразумение по чл. 28, ал. 3 се съгласува с висшето училище и се приема и утвърждава по реда на ал. 4.

Чл. 95. (1) Въз основа на училищния учебен план се разработва индивидуален учебен план за учениците в индивидуална форма на обучение, както и при необходимост за:

1. учениците със специални образователни потребности, които се обучават в дневна, вечерна, комбинирана, дистанционна форма или в дуална система на обучение;

2. учениците с изяви дарби, които се обучават в комбинирана, дистанционна форма или в дуална система на обучение.

(2) Индивидуалният учебен план по ал. 1 се утвърждава със заповед на директора и изпълнението му се контролира ежемесечно от регионалното управление на образованието.

(3) Индивидуалният учебен план за учениците със сензорни увреждания може да включва и раздел Г - учебни часове, предвидени за изучаване на специалните учебни предмети.

(4) Индивидуалният учебен план се разработва за учебна година с изключение на случаите, предвидени в държавния образователен стандарт за учебния план.

(5) Индивидуалният учебен план може да определя разпределение на учебното време по един или по повече учебни предмети, което е различно от рамковия, типовия и училищния учебен план.

(6) Индивидуалният учебен план на учениците със специални образователни потребности може да съдържа само част от учебните предмети, определени в рамковия, типовия или в училищния учебен план.

(7) За обучението по всеки предмет от индивидуалния учебен план екипът за подкрепа за личностно развитие разработва индивидуална учебна програма, която се утвърждава от директора на училището.

(8) Индивидуалната учебна програма по ал. 7 за учениците със специални образователни потребности се разработва въз основа на рамкови изисквания, определени с държавния образователен стандарт за приобщаващото образование.

Чл. 96. Структурата на училищните и на индивидуалните учебни планове, както и условията и редът за тяхното утвърждаване се определят с държавния образователен стандарт за учебния план, а на индивидуалните учебни планове за учениците по чл. 95, ал. 1 - и с държавния образователен стандарт за приобщаващото образование.

Чл. 97. (1) Всеки има право да завърши определен клас по училищния учебен план, по който е започнал да се обучава в същото училище.

(2) Лицата, прекъснали обучението си, продължават по училищния учебен план, действащ през учебната година, от която обучението продължава.

Раздел IV. Организационни форми

Чл. 98. (1) Училищното образование се организира в последователни класове.

(2) Класовете се означават с римски цифри във възходящ ред.

(3) Продължителността на обучението в един клас е една учебна година за всички форми на обучение с изключение на случаите, предвидени в този закон за индивидуалната и самостоятелната форма на обучение.

Чл. 99. (1) Учениците, записани за обучение в даден клас в дневна, комбинирана, вечерна, задочна, дистанционна форма или в дуална система на обучение, в зависимост от броя им се организират в паралелки или групи.

(2) Паралелките от един клас се обозначават с буквите на българската азбука, които се поставят след номерата на класа.

(3) В зависимост от особеностите на учебния предмет или модул паралелката може да се дели на групи или да се организират сборни групи от различни паралелки от един клас или от различни класове.

(4) Когато в един и същ клас са записани ученици с различна етническа принадлежност, не се допуска обособяването им в паралелки въз основа на етническата им принадлежност.

(5) Не се допуска обособяването в паралелки или групи на учениците със специални образователни потребности, които се обучават интегрирано по индивидуален учебен план.

(6) Когато на места, определени с държавния или допълнителния план-прием, са записани ученици от един и същ клас с различна етническа принадлежност за обучение в един и същ профил или в една и съща професия, не се допуска обособяването им в паралелки въз основа на етническата им принадлежност.

(7) При условията на този закон за ученик от паралелка може да се организира и индивидуално обучение по отделен учебен предмет или модул.

Чл. 100. (1) Условията и редът за определяне на броя на паралелките в училището, броя на учениците в тях, деленето на паралелките на групи, както и за организиране на индивидуално обучение на ученик от паралелка се определят с държавния образователен стандарт за финансирането на институциите и в съответствие с държавния образователен стандарт за физическата среда и информационното и библиотечното осигуряване на детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие.

(2) Броят на паралелките в частното училище и броят на учениците в тях се определят от училището при спазване на държавния образователен стандарт за физическата среда и информационното и библиотечното осигуряване на детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие.

Раздел V. Учебно и неучебно време

Чл. 101. (1) Училищното образование се организира в учебни години.

(2) Учебната година включва учебни срокове, учебни седмици, учебни дни и учебни часове, както и ваканции.

(3) Учебната година е с продължителност 12 месеца и започва на 15 септември, а в спортните училища - на 1 септември. В случай че 15 септември, съответно 1 септември е почивен ден, тя започва на първия следващ работен ден.

(4) Броят на учебните седмици в една учебна година и разпределението им по класове се определят с държавния образователен стандарт за учебния план.

(5) Учебните срокове и тяхната продължителност, продължителността на учебната седмица, продължителността на учебните часове, както и ваканциите се определят с държавния образователен стандарт за организацията на дейностите в училищното образование.

Чл. 102. (1) Организацията на учебния ден е полудневна и целодневна. Държавата създава условия за разширяване на възможностите за целодневна организация на учебния ден.

(2) Училището организира целодневна организация на учебния ден за учениците от I до IV клас при желание на родителите, както и от V до VII клас при желание на родителите и съобразно възможностите на училището.

(3) Организацията на учебния ден в спортните училища е целодневна.

(4) Условията и редът за организиране и провеждане на полудневната и целодневната организация на учебния ден се определят с държавния образователен стандарт за организацията на дейностите в училищното образование.

Чл. 103. (1) Учебният ден включва учебни часове и почивки между тях.

(2) Продължителността на учебните часове и почивките между тях се определят с държавния образователен стандарт за организацията на дейностите в училищното образование.

(3) Общият брой задължителни и избираеми учебни часове за една учебна седмица не може да е по-малък от 22 и по-голям от 32 учебни часа.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 17 от 2020 г.) Изключения по ал. 3 се допускат за:

1. обучението чрез работа (дуална система на обучение), при което общият брой задължителни и избираеми учебни часове за една учебна седмица може да достигне до 40 учебни часа, в които се включва и времето за практика на определеното работно място;

2. обучението в иновативните училища;

3. училищата със споразумение по чл. 28, ал. 3, училищата по културата, училищата по изкуствата и спортните училища, при които общият брой задължителни и избираеми учебни часове за една учебна седмица може да достигне до 40 учебни часа.

(5) Конкретният брой задължителни и избираеми учебни часове по класове се определя с държавния образователен стандарт за учебния план.

Чл. 104. (1) За всяка учебна година министърът на образованието и науката определя със заповед:

1. началото и края на ваканциите с изключение на лятната;
2. неучебните дни;
3. началото и края на втория учебен срок.

(2) Заповедта по ал. 1 се издава не по-късно от две седмици преди началото на учебната година.

(3) За всяка учебна година директорите на спортните училища в съответствие със заповедта по ал. 1, държавния спортен календар и училищния учебен план определят със заповед началото и края на ваканциите, времето за учебно-тренировъчни и възстановителни лагери и за производствена практика.

Чл. 105. (1) Учебни дни може да се определят за неучебни или неучебни дни - за учебни, със заповед на министъра на образованието и науката.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2016 г., в сила от 01.01.2017 г.) В случаите по чл. 154, ал. 2 и 3 от Кодекса на труда неприсъствените дни са неучебни за учениците.

(3) В случай на извънредни или непредвидени обстоятелства или за деня на честване на празника на общината кметът на общината след уведомяване на началника на регионалното управление на образованието може да обявява до три учебни дни за неучебни в една учебна година за училища на територията на общината.

(4) Директорът на училището след решение на педагогическия съвет може да обявява до три учебни дни в една учебна година за неучебни, но присъствени, за което уведомява началника на регионалното управление на образованието.

(5) Неучебни са и дните, в които образователният процес в училището е временно преустановен по задължително предписание на компетентен орган, определен с нормативен акт.

(6) (Нова - ДВ, бр. 82 от 2020 г.) Когато поради извънредни обстоятелства присъственият образователен процес в училището е преустановен, както и в случаите по ал. 1, 3 и 5, дните са учебни, ако са създадени условия за обучение на учениците от разстояние в електронна среда при условията и по реда на чл. 115а, ал. 1, 4 и 5.

Раздел VI. Форми на обучение

Чл. 106. (1) Формите на обучение са:

1. дневна;
2. вечерна;
3. задочна;
4. индивидуална;
5. самостоятелна;
6. дистанционна;
7. комбинирана;
8. обучение чрез работа (дуална система на обучение).

(2) Училищното обучение се осъществява в дневна форма или във вечерна форма, освен в случаите, предвидени в този раздел.

(3) Ученикът не може да се обучава в две или повече форми на обучение едновременно.

Чл. 107. (1) Формата на обучение се избира от ученика при условията на чл. 12, ал. 2 и при спазване изискванията на този закон.

(2) Формата на обучение се препоръчва от екипа за подкрепа за личностно развитие за:

1. ученик, ненавършил 16 години, чиято възраст надхвърля с повече от три години възрастта за съответния клас;

2. лице, навършило 16 години, което постъпва за първи път в училище;

3. лице, прекъснало обучението си за повече от три последователни учебни години;

4. лице, което не може успешно да завърши един и същ клас повече от три учебни години;

5. ученик, който променя формата на обучение в случаите по чл. 112, ал. 5;

6. ученик със специални образователни потребности.

(3) Препоръката по ал. 2 се изготвя след оценка на потребностите от обучение на лицето и при осигуряване защита на интересите на останалите ученици от паралелката.

(4) При препоръка по ал. 2, която предлага промяна от дневна в индивидуална форма на обучение на ученик със специални образователни потребности, регионалният екип по чл. 190, ал. 1 извършва допълнителна специализирана оценка и изразява становище относно потвърждаване или отхвърляне на препоръката. Окончателният избор за формата на обучение се прави от ученика или родителя при условията на чл. 12.

Чл. 108. (1) Обучението в дневна, вечерна и задочна форма се организира в паралелки и групи.

(2) Обучението в самостоятелната и в индивидуалната форма се организира за отделен ученик.

(3) Обучението в комбинираната форма се организира в паралелки и в групи, а за отделни учебни предмети - за отделен ученик.

(4) Обучението в дистанционната форма може да се организира в групи от ученици от един и същ клас или за отделен ученик.

(5) Обучението чрез работа (дуалната система на обучение) се организира:

1. в паралелки и/или групи - при обучението в училището, и

2. за отделен ученик или в групи - при практическото обучение в реална работна среда.

Чл. 109. (1) Във вечерна форма може да се обучават само лица, навършили 16 години.

(2) По изключение във вечерните училища може да се приемат и лица, навършили 14 години, които поради семейни или социални причини не могат да се обучават в дневна форма.

(3) Обучението във вечерна форма се провежда по училищен учебен план, разработен въз основа на съответния рамков учебен план за вечерна форма.

(4) Обучението във вечерна форма за учениците със специални образователни потребности може да се осъществява и по

индивидуален учебен план, разработен въз основа на съответния рамков учебен план за вечерна форма.

Чл. 110. (1) В задочна форма може да се обучават само лица, навършили 16 години.

(2) Задочната форма на обучение включва учебни часове, самостоятелна подготовка и полагане на изпити за определяне на годишна оценка по учебните предмети от училищния учебен план.

(3) Обучението в задочна форма се провежда по училищен учебен план, разработен въз основа на съответния рамков учебен план за задочна форма.

Чл. 111. (1) В индивидуална форма може да се обучават:

1. ученици, които по здравословни причини, удостоверени с медицински документ, издаден от съответната експертна лекарска комисия, определена в Закона за здравето, не могат да се обучават в дневна, вечерна или комбинирана форма за повече от 30 последователни учебни дни;

2. ученици, които по семейни причини желаят да завършат в други срокове обучението си за един или повече класове;

3. ученици с изявени дарби;

4. ученици със специални образователни потребности при условията на чл. 107, ал. 4;

5. учениците в случаите по чл. 107, ал. 2, т. 1 - 4.

(2) Индивидуалната форма включва индивидуални учебни часове и текущо оценяване или изпити за определяне на срочна или годишна оценка.

(3) Обучението се осъществява по индивидуален учебен план по чл. 95.

(4) Индивидуалните учебни часове се провеждат в училището. В случаите по ал. 1, т. 1, когато ученикът не може да посещава училището, учебните часове се организират в домашни или болнични условия, а в случаите по ал. 1, т. 4 - и в център за подкрепа за личностно развитие.

(5) По преценка на регионалния център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование и на лекуващия лекар и след консултация с родителя, когато ученик е настанен в болница, обучението в индивидуалните учебни часове се осъществява от:

1. болнични учители, назначени към училище и/или център за подкрепа за личностно развитие; училището и центърът за подкрепа за личностно развитие се определят от началника на регионалното управление на образованието на територията на областта, на която се намира болницата;

2. училището и/или центъра за подкрепа за личностно развитие, в които ученикът се обучава - когато са в същото населено място, в което е болницата;

3. училище и/или център за подкрепа за личностно развитие извън случаите по т. 2, определени от началника на регионалното управление на образованието на територията на областта, на която се намира болницата.

Чл. 112. (1) В самостоятелна форма може да се обучават:

1. ученици в задължителна училищна възраст, които по здравословни причини, удостоверени с медицински документ, издаден

от съответната експертна лекарска комисия, определена в Закона за здравето, не могат да се обучават в дневна форма;

2. ученици в задължителна училищна възраст - по желание на ученика или родителя, по реда на чл. 12, ал. 2;

3. ученици с изявени дарби;

4. лица, навършили 16 години.

(2) Самостоятелна форма на обучение не може да се организира за ученици по чл. 49, ал. 2, т. 1.

(3) Самостоятелната форма включва самостоятелна подготовка и изпити за определяне на годишни оценки по учебните предмети от училищния учебен план.

(4) При самостоятелна форма на обучение се прилага училищният учебен план за дневна или вечерна форма.

(5) Учениците по ал. 1, т. 2, които се обучават в самостоятелна форма по желание на родителите и не постигнат необходимите компетентности в съответния клас, продължават обучението си при спазване на изискванията на този закон в друга форма на обучение по чл. 106, препоръчана от екипа за подкрепа за личностно развитие.

(6) Самостоятелната форма на обучение за учениците по ал. 1, т. 2 се организира след решение на експертна комисия, създадена към регионалното управление на образованието.

(7) За провеждането и организацията на самостоятелната форма на обучение за учениците по ал. 1, т. 2 в съответствие с изискванията на този закон се осъществява контрол на всеки учебен срок от експертната комисия към регионалното управление на образованието по ал. 6. В комисията задължително участва представител на Агенцията за социално подпомагане.

Чл. 113. (1) Дистанционна форма може да се организира за обучение в класовете от V до XII включително за:

1. ученици, които по здравословни причини, удостоверени с медицински документ, издаден от съответната експертна лекарска комисия, определена в Закона за здравето, не могат да се обучават в дневна форма;

2. ученици със специални образователни потребности;

3. ученици с изявени дарби;

4. ученици, които поради семейни причини пребивават трайно на територията на друга държава и не могат да посещават училище на нейната територия.

(2) По изключение, когато ученикът е на лечение в чужбина за период над 30 дни, дистанционна форма може да се организира за обучение и в класовете от I до IV включително.

(3) В дистанционна форма не може да се организира обучение за придобиване на професионално образование.

(4) Обучението в дистанционна форма се провежда по училищен учебен план, разработен въз основа на съответния рамков учебен план за дистанционна форма.

(5) Обучението в дистанционна форма по ал. 4 за учениците със специални образователни потребности и за учениците с изявени дарби може да се осъществява и по индивидуален учебен план, разработен въз основа на съответния рамков учебен план за дистанционна форма.

(6) Дистанционната форма на обучение се осъществява чрез средствата на съвременните информационни и комуникационни технологии и включва дистанционни учебни часове, самоподготовка, текуща обратна връзка за резултатите от обучението и присъствени изпити за определяне на срочни или годишни оценки по учебните предмети от училищния учебен план.

(7) Дистанционна форма на обучение може да се организира от училище, което разполага с необходимите технически и технологични условия в съответствие с държавния образователен стандарт за физическата среда и информационното и библиотечното осигуряване на детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие. За обучението в дистанционна форма ученикът самостоятелно си осигурява необходимите технически и технологични средства.

Чл. 114. (1) Комбинирана форма на обучение включва обучение при условията и по реда на дневна форма и индивидуално обучение по един или няколко учебни предмета от училищния или индивидуалния учебен план.

(2) Обучението в комбинирана форма се извършва по училищния учебен план или по индивидуален учебен план - за ученици със специални образователни потребности и за ученици с изявени дарби.

(3) Комбинирана форма на обучение може да се организира за:

1. ученик със специални образователни потребности;
2. ученик с изявени дарби;
3. ученик в класовете от основната степен на образование, преместен в училище, в което не се изучава чуждият език, който ученикът е изучавал преди преместването си, при условие че в населеното място няма училище от същия вид, в което този език да се преподава;
4. ученик в VII клас, преместен в училище, в което не се изучава учебен предмет от разширената подготовка, който ученикът е изучавал преди преместването си, ако преместването се извършва след началото на втория учебен срок.

(4) В случаите по ал. 3, т. 3 и 4 вместо чуждия език или съответния учебен предмет от разширената подготовка, предвиден в училищния учебен план, се организира индивидуално обучение по чуждия език или по учебния предмет, който ученикът е изучавал преди преместването си. Индивидуалното обучение се осъществява от друго училище - по реда на чл. 113, ал. 4, 6 и 7, или от приемащото училище - по реда на чл. 112, ал. 3 и 4.

(5) В случаите по ал. 3, т. 1 индивидуалното обучение може да се осъществява по един или по няколко учебни предмета. Индивидуалното обучение се осъществява от училището - по реда на чл. 111, ал. 2 - 5, или от друго училище - по реда на чл. 113, ал. 4, 6 и 7.

(6) В случаите по ал. 3, т. 2 индивидуалното обучение се осъществява по един или няколко учебни предмета, по които ученикът е показал трайни способности и постижения, надвишаващи постиженията на неговите връстници. Индивидуалното обучение се осъществява от училището по реда на чл. 111, ал. 2 - 5.

Чл. 115. (1) Обучението чрез работа (дуалната система на обучение) е специфична форма на обучение, при която професионалната квалификация се придобива чрез:

1. практическо обучение в реална работна среда, и
2. (изм. - ДВ, бр. 92 от 2018 г.) обучение в училище по ал. 2.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 92 от 2018 г.) Обучението чрез работа (дуалната система на обучение) може да се организира от професионална гимназия, училище по изкуствата, спортно училище, специално училище - възпитателно училище интернат и социално-педагогически интернат, или от средно училище, профилирана гимназия или духовно училище, когато осигуряват професионална подготовка, въз основа на партньорство между един или няколко работодатели.

(3) Обучение чрез работа (дуална система на обучение) се организира във втория гимназиален етап за ученици, които са навършили 16 години.

Чл. 115а. (Нов - ДВ, бр. 82 от 2020 г.) (1) Когато поради извънредни обстоятелства присъственият образователен процес в училището е преустановен, както и в случаите по чл. 105, ал. 1, 3 и 5, с изключение на обявяването на ден за честване на празника на общината, след заповед на министъра на образованието и науката обучението на учениците, записани в дневна, вечерна, задочна, индивидуална и комбинирана форма на обучение и в дуална система на обучение, се осъществява, доколкото и ако е възможно, от разстояние в електронна среда чрез използване на средствата на информационните и комуникационните технологии.

(2) В иновативни училища като елемент на иновация по отношение на организацията, свързана с подобряване на качеството и с повишаване на резултатите от обучението, се допуска присъственото обучение в училището за учениците от V до XII клас в дневна, вечерна, комбинирана или задочна форма, както и по чл. 108, ал. 5, т. 1 да бъде съчетано със синхронно обучение от разстояние в електронна среда, но за не повече от 20 на сто от задължителните и/или избираемите учебни часове по един или повече учебни предмети, за които това е приложимо.

(3) По избор на ученика при условията на чл. 12, ал. 2 и след заповед на директора на училището, при наличие на необходимите технически и технологични средства, обучение от разстояние в електронна среда за не повече от 30 учебни дни може да се осъществява и за ученик, записан в дневна, вечерна, задочна, индивидуална или комбинирана форма на обучение, както и в дуална система на обучение, който по здравословни или други уважителни причини, удостоверени с документ, не може да посещава училище.

(4) При обявена извънредна епидемична обстановка, когато присъственият образователен процес в училището не е преустановен, при наличие на необходимите технически и технологични средства, обучението в дневна, индивидуална или комбинирана форма от разстояние в електронна среда може да се извършва за отделен ученик за повече от 30 учебни дни до края на извънредната епидемична обстановка:

1. ако поради здравословни причини, удостоверени с медицински документ, присъствието на ученика в училище поставя в риск живота или здравето му;

2. ако поради здравословни причини, удостоверени с медицински документ, присъствието на ученика в училище поставя в риск живота или здравето на лица, с които той живее на един адрес;

3. по избор на ученика или родителя при условията на чл. 12, ал. 2 и след разрешение на началника на регионалното управление на образованието.

(5) В случаите по ал. 4, т. 1 - 3, когато училището не може да осигури провеждането на дистанционни учебни часове, възможности за обучение от разстояние в електронна среда могат да се предоставят от друго, определено от регионалното управление на образованието училище, което предлага такава обучение или организира дистанционна форма на обучение.

(6) Обучението от разстояние в електронна среда включва дистанционни учебни часове, самоподготовка, текуща обратна връзка за резултатите от обучението и оценяване.

(7) Обучението от разстояние в електронна среда се извършва от учителите в рамките на уговорената продължителност на работното им време, като изпълнението на нормата преподавателска работа се урежда в държавния образователен стандарт за нормирането и заплащането на труда.

Чл. 116. (1) (Доп. - ДВ, бр. 82 от 2020 г.) Организацията на обучението в дневна, вечерна, задочна, индивидуална, самостоятелна, дистанционна и комбинирана форма на обучение, както и обучението от разстояние в електронна среда и условията и редът за преминаване от една форма на обучение в друга се уреждат с държавния образователен стандарт за организацията на дейностите в училищното образование, а обучението чрез работа (дуалната система на обучение) се организира и осъществява при условия и по ред, определени в Закона за професионалното образование и обучение.

(2) Оценяването в различните форми на обучение се извършва при условията и по реда на държавния образователен стандарт за оценяването на резултатите от обучението на учениците.

Раздел VII.

Оценяване на резултатите от обучението на учениците

Чл. 117. (1) Оценяването е процес на установяване и измерване на постигнатите резултати от обучението и нивото на подготвеност на учениците за бъдещата им реализация.

(2) Основните цели на оценяването са:

1. диагностика на индивидуалните постижения и на напредъка на ученика и определяне на потребностите му от учене и на областите, в които има нужда от подкрепа;

2. мониторинг на образователния процес за прилагане на политики и мерки, насочени към подобряване качеството на образование.

(3) Оценяване се извършва:

1. в процеса на обучение;

2. в края на клас или на етап от степен на образование;

3. при завършване на степен на образование.

Чл. 118. (1) Оценяването се извършва чрез текущи изпитвания и изпити.

(2) Текущите изпитвания се осъществяват в процеса на обучение, като част от тях са въз основа на проекти. Те са инструмент за обратна връзка и за мотивация за учене. В резултат на текущите изпитвания се поставят текущи оценки и брой точки, въз основа на които се формират срочни или годишни оценки.

(3) Оценката е показател за степента, в която компетентностите, постигнати от учениците в резултат на обучението, съответстват на определените с държавния образователен стандарт за общообразователната подготовка, с държавния образователен стандарт за профилираната подготовка и/или с държавния образователен стандарт за придобиването на квалификация по професия и/или с учебната програма по съответния учебен предмет или модул за съответния клас.

(4) За учениците със специални образователни потребности, които се обучават по индивидуална учебна програма, оценката е показател за степента, в която са постигнати компетентностите, заложи в нея.

(5) Не се поставят оценки по учебните предмети, модули или дейности, предвидени за изучаване във факултативните часове от училищния учебен план, с изключение на спортните училища, при обучението в учебните часове по чл. 92, ал. 1, както и по специалните учебни предмети за учениците със сензорни увреждания.

(6) Изпитите са:

1. приравнителни;
2. за определяне на срочна или на годишна оценка по учебен предмет;
3. за промяна на оценката;
4. за установяване степента на постигане на компетентностите, определени в учебната програма по учебен предмет за определен клас;
5. за установяване степента на постигане на компетентностите, определени с държавния образователен стандарт за общообразователната подготовка, с държавния образователен стандарт за профилираната подготовка за определен етап от степента на образование и/или с държавния образователен стандарт за придобиване на квалификация по професия;
6. държавни зрелостни.

Чл. 119. (1) В зависимост от оценяващия оценяването може да е:

1. вътрешно - когато оценката се поставя от обучаващия учител;
2. външно - когато оценката се поставя от комисия или от лице, различно от обучаващия учител.

(2) В зависимост от организацията и обхвата си оценяването в процеса на училищното обучение може да е:

1. национално - обхваща ученици от един клас в цялата страна;
2. регионално - обхваща ученици от един клас в рамките на една или няколко области;
3. училищно - обхваща ученици от един клас в рамките на отделно училище;
4. групово - обхваща част или всички ученици от една или повече паралелки;

5. индивидуално - за отделен ученик.

(3) В края на IV, VII и X клас се провежда национално външно оценяване за установяване степента на постигане на компетентностите за съответния етап, определени с държавния образователен стандарт за общообразователната подготовка.

(4) Министерството на образованието и науката въвежда механизъм за публичност, прозрачност и ежегоден анализ на резултатите от националните външни оценявания, който се използва за разработване на политики и мерки за гарантиране на устойчиво повишаване на качеството на образованието.

(5) Форматът на националното външно оценяване по ал. 3, учебните предмети, по които то се извършва, както и условията и редът за организацията и провеждането му се определят с държавния образователен стандарт за оценяването на резултатите от обучението на учениците.

Чл. 120. (1) Оценката съдържа качествен и количествен показател.

(2) Оценките, които може да се поставят, са "отличен (6)", "много добър (5)", "добър (4)", "среден (3)", "слаб (2)".

(3) В случаите когато количественият показател не се определя като цяло число, качественият показател се определя при условията на държавния образователен стандарт за оценяването на резултатите от обучението на учениците.

(4) Когато се използват други количествени показатели, те се приравняват към оценките по ал. 2.

(5) Оценките от националното външно оценяване в края на VII и в края на X клас, както и от държавните зрелостни изпити и от държавния изпит за придобиване на професионална квалификация може да се изразяват само с количествени показатели - в брой точки, без да се приравняват към оценките по ал. 2.

(6) На учениците от I до III клас включително не се поставят количествени оценки.

(7) На учениците със специални образователни потребности, които се обучават по индивидуална учебна програма, се поставят оценки само с качествен показател, който може да са: "постига изискванията", "справя се" и "среща затруднения".

(8) Когато се установи, че учениците по ал. 7 са постигнали изискванията на учебната програма по учебен предмет от училищния учебен план, се поставя оценка с количествен показател и по този учебен предмет и обучението по индивидуална учебна програма се преустановява.

Чл. 121. Основните компоненти на оценяването, видовете и формите на оценяване, както и организацията, условията и редът за извършването му се определят с държавния образователен стандарт за оценяването на резултатите от обучението на учениците.

Раздел VIII.

Завършване на клас, етап и степен на образование

Чл. 122. (1) Ученик завършва успешно клас, ако има годишни оценки най-малко "среден (3)" по всички учебни предмети или модули, предвидени в училищния учебен план за съответния клас в задължителните и в избираемите учебни часове.

(2) Ученик, успешно завършил определен клас, продължава обучението си в следващия клас.

(3) Ученик в началния етап на основно образование продължава обучението си в следващия клас независимо от годишните си оценки по изучаваните учебни предмети, ако се обучава в дневна, индивидуална, самостоятелна, дистанционна или комбинирана форма и неговата възраст е съответната за този клас или я надхвърля, но с не повече от три години.

Чл. 123. (1) Ученик, който има годишна оценка "слаб (2)" по учебен предмет или модул, полага изпит за промяна на оценката по учебния предмет или модул при условия и по ред, определени с държавния образователен стандарт за оценяването на резултатите от обучението на учениците.

(2) В случаите по ал. 1 ученик, който не се е явил или не е положил успешно изпита за промяна на оценката, повтаря класа.

Чл. 124. (1) Учениците от I до III клас включително, които не са усвоили компетентностите, заложили в учебната програма за съответния клас, както и учениците от IV клас, които имат годишна оценка "слаб (2)" по учебен предмет, не полагат изпити за промяна на оценката и не повтарят класа, ако са се обучавали в дневна, индивидуална, самостоятелна, дистанционна или комбинирана форма и възрастта им е съответната за този клас или я надхвърля, но с не повече от три години.

(2) За учениците по ал. 1, с изключение на тези, които са се обучавали в самостоятелна форма, задължително се организира допълнително обучение по време на лятната ваканция при условия и по ред, определени със заповед на директора на училището. При необходимост допълнителното обучение може да продължи и през следващата учебна година.

Чл. 125. Ученик от XII клас, който има годишна оценка "слаб (2)" по един или по няколко учебни предмета или модула и не се е явил или не е положил успешно изпити за промяна на оценката, не повтаря класа. Той може да се явява на изпити за промяна на оценката без ограничения на броя изпитни сесии при условия и по ред, определени с държавния образователен стандарт за оценяване на резултатите от обучението на учениците.

Чл. 126. (1) Ученик със специални образователни потребности не повтаря класа.

(2) За обучението на ученик със специални образователни потребности, който има годишна оценка "слаб (2)" по учебен предмет, по преценка на екипа за подкрепа за личностно развитие в следващия клас може да се разработва индивидуална учебна програма по съответния учебен предмет.

(3) В случаите по ал. 2, когато за ученика не е разработена индивидуална учебна програма по учебния предмет, по който има оценка "слаб (2)", през следващата учебна година той полага изпит за промяна на оценката по този учебен предмет.

Чл. 127. Ученик, който е в самостоятелна или задочна форма, при повтаряне на класа се обучава и се явява на изпити само по учебните предмети или модули, по които има оценка "слаб (2)".

Чл. 128. (1) На учениците, завършили обучението си в I, II и III клас, се издава удостоверение за завършен клас.

(2) Извън случаите по ал. 1 завършено обучение в определен клас се удостоверява с ученическа книжка.

Чл. 129. (1) Учениците, завършили обучението си в IV клас, получават удостоверение за завършен начален етап на основно образование.

(2) Документът по ал. 1 дава право на продължаване на обучението в прогимназиалния етап на основно образование.

Чл. 130. (1) Учениците, завършили успешно VII клас, придобиват основно образование, което се удостоверява със свидетелство за основно образование. Свидетелството дава право за продължаване на обучението в следващата степен на образование, както и на обучение за придобиване на професионална квалификация.

(2) Учениците по чл. 120, ал. 7, завършили обучението си в VII клас, получават удостоверение за завършен VII клас, което им дава право да продължат обучението си в VIII клас и на професионално обучение.

Чл. 131. (1) Учениците, завършили успешно X клас, получават удостоверение за завършен първи гимназиален етап на средно образование, което им дава право да продължат обучението си във втори гимназиален етап на средно образование и на обучение за придобиване на професионална квалификация.

(2) Учениците по чл. 120, ал. 7, завършили обучението си в X клас, получават удостоверение за завършен X клас, което им дава право да продължат обучението си в XI клас и на професионално обучение.

(3) Учениците по ал. 1 и 2, които се обучават и за придобиване на професионална квалификация, освен документа по ал. 1 и 2 получават и съответните документи, издадени при условията и по реда на Закона за професионалното образование и обучение.

Чл. 132. (1) Учениците, успешно завършили XII клас, стават зрелостници и придобиват право да се явят на държавни зрелостни изпити и на държавен изпит за придобиване на професионална квалификация.

(2) Зрелостниците, обучавани по училищен учебен план, който осигурява профилирана подготовка, придобиват средно образование след успешно полагане на задължителен държавен зрелостен изпит по учебния предмет Български език и литература и на задължителен държавен зрелостен изпит по профилиращ учебен предмет.

(3) Зрелостниците, обучавани по училищен учебен план, който осигурява професионална подготовка, придобиват средно образование след успешно полагане на задължителен държавен зрелостен изпит по учебния предмет Български език и литература и на задължителен държавен изпит за придобиване на професионална квалификация - по теория и практика на професията.

Чл. 133. (1) Придобиването на средно образование се удостоверява с диплома за средно образование, в която се вписва и общият успех. Дипломата за средно образование е окончателна и дава

право за продължаване на образованието или за професионално обучение.

(2) Зрелостниците по чл. 132, ал. 3 освен диплома за средно образование получават и свидетелство за професионална квалификация. При условията и по реда на Закона за професионалното образование и обучение те получават и свидетелство за правоспособност за професиите, за които се изисква такава.

(3) По свое желание лицето може да получи европейско приложение към свидетелството за професионална квалификация и/или приложение към дипломата за средно образование на чужд език - английски, френски или немски.

Чл. 134. (1) Задължителният държавен зрелостен изпит по учебния предмет Български език и литература се полага върху учебно съдържание, изучавано в задължителните учебни часове във втория гимназиален етап на средно образование.

(2) Вторият задължителен държавен зрелостен изпит по чл. 132, ал. 2 се полага по учебен предмет, избран от ученика измежду учебните предмети Чужд език - английски, френски, немски, италиански, испански или руски, Математика, Информатика, Информационни технологии, Физика и астрономия, Биология и здравно образование, Химия и опазване на околната среда, История и цивилизации, География и икономика, Предприемачество, Музика, Изобразително изкуство и Философия, ако ученикът го е изучавал в избираемите учебни часове като профилиращ учебен предмет във втория гимназиален етап на средно образование. Държавният зрелостен изпит се полага върху учебното съдържание от задължителните модули на профилиращия учебен предмет.

(3) Държавният изпит за придобиване на професионална квалификация по чл. 132, ал. 3 се полага при условията и по реда на Закона за професионалното образование и обучение.

Чл. 135. (1) По свое желание зрелостникът може да положи и до два допълнителни държавни зрелостни изпита по избрани от него учебни предмети измежду учебните предмети Български език и литература, Чужд език - английски, френски, немски, италиански, испански или руски, Математика, Информационни технологии, Физика и астрономия, Биология и здравно образование, Химия и опазване на околната среда, История и цивилизации, География и икономика и Философия.

(2) В случай че избраният учебен предмет по ал. 1 е изучаван от ученика като профилиращ, държавният зрелостен изпит се полага върху учебното съдържание от задължителните модули на профилиращия учебен предмет, изучавано в избираемите учебни часове във втория гимназиален етап на средно образование.

(3) В случай че избраният учебен предмет по ал. 1 не е изучаван от ученика като профилиращ, държавният зрелостен изпит се полага върху учебното съдържание, изучавано в задължителните учебни часове в средната степен на образование.

(4) Зрелостникът може да положи допълнителен държавен зрелостен изпит по учебния предмет Български език и литература само ако е изучавал учебния предмет като профилиращ. Държавният зрелостен изпит се полага върху учебното съдържание от задължителните модули на профилиращия учебен предмет.

(5) Освен случаите по ал. 4 допълнителен държавен зрелостен изпит не може да се полага по учебен предмет, по който зрелостникът е положил задължителен държавен зрелостен изпит.

(6) Допълнителен държавен зрелостен изпит по учебния предмет Чужд език може да се положи и по чужд език, различен от посочените в ал. 1, ако съгласно училищния учебен план ученикът е изучавал съответния чужд език в първия гимназиален етап на средно образование и като профилиращ учебен предмет във втория гимназиален етап на средно образование.

Чл. 136. (1) Учениците, обучаващи се при условията на международен договор, който предвижда при завършване на средно образование полагане на изпит по официалния или по един от официалните езици на държавата - страна по договора, може да поискат този изпит да бъде зачетен за втори задължителен държавен зрелостен изпит, ако езикът на държавата - страна по договора, е сред чуждите езици по чл. 134, ал. 2 и ако изпитът е положен при условията и по реда, предвидени в международния договор.

(2) В случаите по ал. 1 оценката от изпита по език, положен при условията и по реда, предвидени в международния договор, се вписва в дипломата за средно образование като оценка от втория задължителен държавен зрелостен изпит.

(3) Разпоредбата по ал. 1 не се прилага за изпити, които се оценяват по начин, който не позволява резултатът да бъде приравнен към система за оценяване, действаща в училищното образование в Република България.

(4) Разпоредбите на ал. 1, 2 и 3 се прилагат съответно и в случаите на обучение както според държавните образователни стандарти, така и според изискванията на друга държава членка, когато за придобиване на средно образование се изисква полагане на изпит по езика на държавата членка и изпитът е положен при условията и по реда, предвидени в законодателството на тази държава членка.

Чл. 137. (1) Учебно-изпитните програми за държавните зрелостни изпити, които се полагат върху учебното съдържание, изучавано в задължителните учебни часове в двата етапа на средно образование, се определят с държавния образователен стандарт за общообразователната подготовка.

(2) Учебно-изпитните програми за държавните зрелостни изпити, които се полагат върху учебното съдържание от задължителните модули на профилиращия учебен предмет, се определят с държавния образователен стандарт за профилираната подготовка.

(3) Формирането на общия успех по чл. 133, ал. 1, както и условията и редът за организацията и провеждането на държавните зрелостни изпити се уреждат с държавния образователен стандарт за оценяване на резултатите от обучението на учениците.

(4) Държавните зрелостни изпити по всеки учебен предмет се оценяват на национално равнище от учители и от преподаватели от висшите училища.

(5) Министерството на образованието и науката въвежда механизъм за публичност, прозрачност и ежегоден анализ на резултатите от държавните зрелостни изпити.

Чл. 138. (1) Зрелостник, който не се е явил или не е положил успешно някои от изпитите по чл. 132, ал. 2 или някои от изпитите по чл. 132, ал. 3, по свое желание получава удостоверение за завършен втори гимназиален етап на средно образование, което дава право на професионално обучение. Удостоверението за завършен втори гимназиален етап не дава право за продължаване на образованието.

(2) Зрелостник, който не се е явил или не е положил успешно допълнителен държавен зрелостен изпит, придобива средно образование, ако е положил успешно задължителните държавни зрелостни изпити, съответно държавния изпит за придобиване на професионална квалификация. В тези случаи в дипломата за средно образование се вписват само успешно положените допълнителни държавни зрелостни изпити.

(3) Зрелостниците по ал. 1 може да се явяват на държавни зрелостни изпити и на държавния изпит за придобиване на квалификация по професия без ограничение на възраст и на брой изпитни сесии при спазване на юридическите актове, действащи към момента на явяването.

(4) Зрелостниците по ал. 1 полагат само задължителния държавен зрелостен изпит или държавния изпит за придобиване на квалификация по професия, който не са положили успешно. При всяко следващо явяване на държавен зрелостен изпит по профилиращ предмет зрелостникът може да сменя избора си на учебен предмет при условията на чл. 134, ал. 2.

(5) Зрелостник, положил успешно само държавния изпит за придобиване на квалификация по професия, получава свидетелство за професионална квалификация. При условията и по реда на Закона за професионалното образование и обучение може да получи и свидетелство за правоспособност.

Чл. 139. Учениците не може да повтарят успешно завършен клас и повторно да придобиват образование от една и съща степен в училищата, освен в случаите, предвидени в нормативен акт.

Чл. 140. Условията и редът за завършване на определен клас и определен етап от степента на образование и за преминаване в следващ клас или етап от степента на образование се определят най-късно до началото на съответната учебна година на съответния клас или етап.

Чл. 141. (1) Изискванията към съдържанието на документите за завършен клас, етап или степен на образование се определят с държавния образователен стандарт за информацията и документите.

(2) В документите за завършен етап от степента на образование, за завършено образование, за придобита степен на професионална квалификация, както и за завършено професионално обучение се посочва съответното ниво от Националната квалификационна рамка и от Европейската квалификационна рамка.

(3) Министърът на образованието и науката организира създаването и воденето на информационен регистър за документите за завършено основно образование, средно образование и/или степен на професионална квалификация.

Раздел IX.

План-прием. Постъпване и преместване на ученици

Чл. 142. (1) Учениците постъпват в държавните и в общинските училища на местата, определени с училищния, с държавния и с допълнителния държавен план-прием.

(2) Училищният план-прием определя броя на местата, на които учениците постъпват в първия от класовете на началния и/или на прогимназиалния етап, с изключение на случаите по ал. 3, т. 5, а за вечерните училища, специалните училища, училищата към местата за лишаване от свобода и за българските училища в чужбина - и за първия от класовете на етапите от средната степен на образование. Този брой може да се променя от директора в следващите класове в съответствие с реално записаните ученици.

(3) Държавният план-прием определя броя на местата, на които се приемат учениците във:

1. профилираните гимназии и в професионалните гимназии, в паралелките за профилирана подготовка в средните училища и в професионалните гимназии или в паралелките за професионална подготовка в обединените училища, в средните училища и в профилираните гимназии - в VIII клас;

2. спортните училища - в V, в VI, в VII или в VIII клас;

3. училищата по изкуствата - в I, в V и в VIII клас;

4. училищата по културата - в I, в V и в VIII клас;

5. V клас - в гимназиите по чл. 38, ал. 3.

(4) Допълнителният държавен план-прием определя броя на местата, на които учениците, завършили първия гимназиален етап на средно образование от обединените училища, се приемат в профилираните гимназии и в професионалните гимназии, в паралелките за профилирана подготовка или за професионална подготовка в средните училища, както и в паралелките за профилирана подготовка в професионалните гимназии и в паралелките за професионална подготовка в профилираните гимназии.

Чл. 143. (1) Училищният план-прием се определя преди началото на учебната година от директора на училището при условията и по реда на държавния образователен стандарт за организацията на дейностите в училищното образование и при спазване на държавния образователен стандарт за физическата среда и информационното и библиотечното осигуряване на детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие.

(2) Държавният план-прием се утвърждава за всяка учебна година със заповед на:

1. началника на регионалното управление на образованието - за училищата по чл. 142, ал. 3, т. 1 и 5;

2. министъра на младежта и спорта - за училищата по чл. 142, ал. 3, т. 2;

3. министъра на културата - за училищата по чл. 142, ал. 3, т. 3 и 4;

4. министъра на образованието и науката - за училищата по чл. 38, ал. 4.

(3) Допълнителният държавен план-прием се утвърждава за всяка учебна година със заповед на:

1. началника на регионалното управление на образованието - за училищата по чл. 142, ал. 3, т. 1;

2. министъра на образованието и науката - за училищата по чл. 38, ал. 4.

(4) Държавният план-прием по ал. 2, т. 1 и допълнителният държавен план-прием по ал. 3, т. 1 се утвърждават след съгласуване с финансиращия орган.

(5) Условието и редът за утвърждаване на държавния план-прием за училищата по чл. 142, ал. 3, т. 1 и 5 и на допълнителния държавен план-прием се определят с държавния образователен стандарт за организацията на дейностите в училищното образование.

(6) Условието и редът за утвърждаване на държавния план-прием за училищата по чл. 142, ал. 3, т. 2 се определят с наредба на министъра на младежта и спорта, а за училищата по чл. 142, ал. 3, т. 3 и 4 - с наредба на министъра на културата.

Чл. 144. (1) В средно училище, в обединено училище и в профилирана гимназия може да се утвърждава държавен план-прием за обучение в паралелки за придобиване на професионална квалификация при следните условия:

1. училището разполага с необходимата материално-техническа база;

2. училището разполага с възможност за осигуряване на обучението с учители по професионална подготовка;

3. няма друго училище на територията на общината, което да предлага същото обучение;

4. професиите са близки до основния профил, по който училището осъществява обучение - за профилираната гимназия.

(2) (Нова - ДВ, бр. 17 от 2020 г.) В средно училище, в обединено училище и в профилирана гимназия в градовете с население над 30 хил. души, при условията на ал. 1, т. 1, 2 и 4, може да се утвърждава държавен план-прием за обучение в паралелки за придобиване на професионална квалификация дори когато на територията на общината има едно или няколко училища, които предлагат същото обучение, но материално-техническата база, с която разполагат, не е достатъчна и/или липсва достатъчна възможност за осигуряване на обучението с необходимите учители по професионална подготовка.

(3) (Нова - ДВ, бр. 17 от 2020 г.) В случаите по ал. 2 държавният план-прием за обучение в паралелките за придобиване на професионална квалификация в средно училище, в обединено училище и в профилирана гимназия се утвърждава след разрешение на министъра на образованието и науката, ако съществува необходимост от специалисти с професионална квалификация по съответна професия.

(4) (Предишна ал. 2 - ДВ, бр. 17 от 2020 г.) В професионални гимназии може да се утвърждава държавен план-прием за обучение в паралелки, в които във втори гимназиален етап се осъществява профилирана подготовка, само ако няма друго училище на територията на общината, което да предлага същото обучение.

(5) (Предишна ал. 3, изм. - ДВ, бр. 17 от 2020 г.) Условието по ал. 1 и 4 се прилагат съответно и при утвърждаване на допълнителния държавен план-прием.

Чл. 145. (1) Освен в случаите, определени в този закон, приемането на учениците в I клас не може да се извършва въз основа на проверка на способностите им.

(2) Приемането на учениците в VIII клас в училищата по чл. 142, ал. 3, т. 1 и на учениците от обединените училища в XI клас в училищата по чл. 142, ал. 4, както и в случаите, предвидени в държавния образователен стандарт за организацията на дейностите в училищното образование, се извършва въз основа на резултатите от националното външно оценяване.

(3) В случаите по ал. 2 може да се извършва и проверка на способностите за профили и специалности от професии, определени с държавния образователен стандарт за организация на дейностите в училищното образование.

(4) В случаите по ал. 2 учениците от обединените училища полагат приравнителни изпити, когато училищните учебни планове на приемащото училище и училището, от което ученикът се премества, са разработени въз основа на различни рамкови или типови учебни планове.

(5) Ученици със специални образователни потребности постъпват в специалните училища след оценка и насочване при условия и по ред, определени с държавния образователен стандарт за приобщаващото образование.

(6) Учениците, които са получили удостоверение за завършен VII клас, може да продължат обучението си в следващ клас след насочване от регионалния център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование в училище по чл. 142, ал. 3, т. 1 при условия и по ред, определени с държавния образователен стандарт за приобщаващото образование.

Чл. 146. (1) За учениците, които се приемат по утвърден държавен план-прием в училищата по културата, в училищата по изкуствата и в спортните училища, както и в училищата с профил Музика, Изобразително изкуство, Физическо възпитание и спорт, може да се извършва проверка на способностите.

(2) Проверката на способностите се организира при условия и по ред, определени със:

1. наредби на министъра на културата - за училищата по изкуствата и за училищата по културата;

2. наредба на министъра на младежта и спорта - за спортните училища;

3. наредба на министъра на образованието и науката - за училищата с профил Изобразително изкуство, Музика и Физическо възпитание и спорт.

Чл. 147. Условията и редът за приемане и преместване на учениците от I до XII клас се определят с държавния образователен стандарт за организацията на дейностите в училищното образование, а за учениците в училищата по изкуствата, в училищата по културата и в спортните училища - с наредбите по чл. 146, ал. 2.

Чл. 148. (1) При преместването си учениците от I до VII клас включително не полагат приравнителни изпити.

(2) При преместването си учениците от VIII до XII клас включително полагат приравнителни изпити, когато училищните учебни планове на приемащото училище и училището, от което

ученикът се премества, са разработени въз основа на различни рамкови или типови учебни планове.

Чл. 149. (1) Приемането на ученици в българските училища в чужбина се извършва при условия и по ред, определени в акта за откриването им.

(2) Приемането на ученици в частни училища се извършва при условия и по ред, определени с правилниците за дейността им, а за учениците, приемани по реда на чл. 10, ал. 4, и в държавния образователен стандарт за финансирането на институциите.

(3) Приемането на ученици в духовните училища се извършва със съгласие на родителите и при условия и по ред, определени от съответното вероизповедание.

Глава седма.

ПОЗНАВАТЕЛНИ КНИЖКИ, УЧЕБНИЦИ И УЧЕБНИ ПОМАГАЛА (В СИЛА ОТ 14.12.2015 Г.)

Раздел I.

Познавателни книжки, учебници и учебни помагала (В сила от 14.12.2015 г.)

Чл. 150. (В сила от 14.12.2015 г.) (1) В предучилищното образование се ползват познавателни книжки и учебни помагала.

(2) В училищното образование се ползват учебници и учебни помагала.

Чл. 151. (В сила от 14.12.2015 г.) (1) Познавателната книжка е произведение, създадено в резултат на творческа дейност, което е одобрено от министъра на образованието и науката за осигуряване на предучилищната подготовка. Познавателната книжка е дидактическо средство, което подпомага цялостното обучение на детето по едно или няколко образователни направления за определена възрастова група на предучилищното образование за овладяване на компетентностите, посочени в държавния образователен стандарт за предучилищното образование.

(2) Учебникът е произведение, създадено в резултат на творческа дейност, което е одобрено от министъра на образованието и науката за осигуряване на училищната подготовка. Учебникът е дидактическо средство, което е за самостоятелно учене на ученика и което подпомага цялостното му обучение по определен учебен предмет или модул за овладяване на компетентностите, посочени в държавния образователен стандарт за общообразователната подготовка, държавния образователен стандарт за профилираната подготовка или държавния образователен стандарт за придобиването на квалификация по професия, както и в съответната учебна програма.

(3) Учебното помагало е произведение, създадено в резултат на творческа дейност, което подпомага предучилищното и училищното образование за:

1. конкретизиране, разширяване или задълбочаване изцяло или в отделни части на учебното съдържание;

2. затвърждаване или практическо прилагане на усвоените компетентности.

(4) В училищното образование може да се ползват и учебни комплекти, одобрени от министъра на образованието и науката.

Учебният комплект включва учебник и едно или няколко учебни помагала, създадени в единна система.

Чл. 152. (В сила от 14.12.2015 г.) (1) Познавателните книжки, учебниците и учебните помагала трябва да са съобразени с възрастовите характеристики на децата и учениците, както и да насърчават самостоятелността и мисленето.

(2) Познавателните книжки, учебниците и учебните комплекти не може да съдържат елементи на търговска реклама.

Чл. 153. (В сила от 14.12.2015 г.) (1) Познавателните книжки се създават като печатни издания, печатни издания с електронен вариант или електронни издания.

(2) Учебниците се създават като печатни издания или печатни издания с електронен вариант.

(3) Учебните помагала се създават като печатни издания, печатни издания с електронен вариант или електронни издания.

Чл. 154. (В сила от 14.12.2015 г.) Според предназначението си учебниците са за обучение по:

1. учебните предмети от общообразователната подготовка;
2. задължителните модули от профилираната подготовка;
3. учебните предмети Майчин език, Религия и Хореография;
4. учебните предмети или модули от общата професионална подготовка;
5. специалните предмети за учениците със сензорни увреждания.

Чл. 155. (В сила от 14.12.2015 г.) Според функцията си учебните помагала може да бъдат дидактична игра, албум, блок, учебна тетрадка, учебна христоматия, сборник със задачи, с контурни карти, с учебни материали или с учебни анализи, учебен атлас, ръководство за учебна практика, учебен курс по теория и/или практика на професията.

Чл. 156. (В сила от 14.12.2015 г.) (1) Изискванията към съдържанието, графичния дизайн, полиграфическото и електронното изпълнение на познавателните книжки, учебниците, учебните комплекти и учебните помагала се определят с държавния образователен стандарт за познавателните книжки, учебниците и учебните помагала.

(2) Учебниците за обучение по предметите по чл. 154, т. 5 се изготвят и на електронен носител, като изискванията се определят в държавния образователен стандарт по ал. 1.

Раздел II.

Оценяване и одобряване на проекти на познавателни книжки, учебници и учебни комплекти (В сила от 14.12.2015 г.)

Чл. 157. (В сила от 14.12.2015 г.) (1) Процедура по оценяване и одобряване на проекти на познавателни книжки, учебници и учебни комплекти се открива със заповед на министъра на образованието и науката:

1. след утвърждаване на нови учебни програми - за училищното образование, и след приемане или промяна на държавния образователен стандарт за предучилищното образование - за предучилищното образование;

2. когато нито един от одобрените учебници не е разпространен за началото на учебната година;

3. когато нито един от издателите на одобрените познавателни книжки, учебници и учебни комплекти не е подал заявление за включване в списъка по чл. 162;

4. когато при проведена процедура не е одобрена нито една познавателна книжка, съответно нито един учебник и учебен комплект;

5. в случаите по чл. 161, когато не е извършена промяна или тя не е одобрена в нито една от одобрените познавателни книжки, съответно в нито един от учебниците и учебните комплекти.

(2) В заповедта по ал. 1 министърът на образованието и науката определя срок за внасяне на проектите на познавателните книжки, учебниците и учебните комплекти, който не може да бъде по-кратък от 12 месеца от датата на заповедта по ал. 1.

(3) Проектите на познавателни книжки се оценяват за съответствие с изискванията на държавния образователен стандарт за учебниците, познавателните книжки и учебните помагала.

(4) Проектите на учебник и на учебен комплект се оценяват на два етапа:

1. първи етап - оценка за съответствието с изискванията на държавния образователен стандарт за познавателните книжки, учебниците и учебните помагала;

2. втори етап - оценка за пригодността им за прилагане в училище.

Чл. 158. (В сила от 14.12.2015 г.) (1) Оценяването на проектите на познавателна книжка, както и първият етап от оценяването на проектите на учебник или на учебен комплект се извършват от оценители, определени от министъра на образованието и науката, съгласувано с председателя на Българската академия на науките.

(2) Вторият етап от оценяването на проектите на учебник или на учебен комплект се извършва за проектите, които отговарят на изискванията на държавния образователен стандарт за познавателните книжки, учебниците и учебните помагала, и се осъществява във всяко училище от учителите, които преподават учебния предмет в съответния етап от степента на образование.

Чл. 159. (В сила от 14.12.2015 г.) (1) Не може да е оценител лице, което е:

1. автор или издател на внесен в процедурата по оценяване проект на познавателна книжка, на учебник или на учебен комплект;

2. автор или издател на одобрен учебник или учебен комплект по съответния учебен предмет за съответния клас, или познавателна книжка, които се използват в системата на предучилищното и училищното образование;

3. в договорни отношения с автора или издателя към момента на провеждането на процедурата;

4. в йерархична връзка на ръководство и контрол с автор на производението, което се предлага като проект на познавателна книжка, на учебник или на учебен комплект или с неговия издател;

5. участник в каквото и да е качество при създаването на производението, което се предлага като проект на познавателна книжка, на учебник или на учебен комплект;

6. съпруг на автора или издателя или техен роднина по права линия без ограничение, а по сребрена линия или по сватовство до четвърта степен включително.

(2) Липсата на обстоятелствата по ал. 1 се удостоверява с декларация.

Чл. 160. (В сила от 14.12.2015 г.) (1) Министърът на образованието и науката със заповед одобрява всички проекти на познавателни книжки, за които въз основа на оценяването е установено, че отговарят на държавния образователен стандарт за познавателните книжки, учебниците и учебните помагала.

(2) Министърът на образованието и науката със заповед одобрява всички проекти на учебници и на учебни комплекти, за които въз основа на оценяването е установено, че отговарят на държавния образователен стандарт за познавателните книжки, учебниците и учебните помагала, разработени са въз основа на утвърдените програми по чл. 76, ал. 7, чл. 78, ал. 1 и чл. 83, ал. 7 и са приложими в практиката.

(3) Заповедите по ал. 1 и 2 или отказите за одобряване на проекти на познавателни книжки, на проекти на учебници и учебни комплекти се издават не по-късно от 6 месеца от изтичане на съответния срок за подаване на проектите на познавателни книжки, учебници и учебни комплекти по чл. 157, ал. 2.

(4) Одобрените познавателни книжки, учебници и учебни комплекти може да се използват за предучилищната и училищната подготовка до влизането в сила на нови учебни програми или до промяна на съдържанието, графичния им дизайн, полиграфическото или електронното им изпълнение.

Чл. 161. (В сила от 14.12.2015 г.) (1) В одобрените познавателни книжки, учебници и учебни комплекти може да се извършват само обективно необходими промени в съдържанието, графичния дизайн, полиграфическото или електронното изпълнение. Обективно необходими промени са корекции на грешки или са следствие на промяна на нормативната уредба, обективна промяна на факти, обстоятелства, статистики и други подобни.

(2) Промените по ал. 1 може да се извършват от авторите или издателите само по инициатива на министъра на образованието и науката.

(3) В случаите по ал. 2 промяната се одобрява от министъра на образованието и науката.

(4) Авторите и/или издателите на одобрените познавателни книжки, учебници и учебни комплекти може да извършват поправки на очевидни фактически грешки по своя инициатива и без одобрение по ал. 3, като в тези случаи са длъжни да уведомят министъра на образованието и науката в едноседмичен срок от отпечатването на тиража.

Чл. 162. (В сила от 14.12.2015 г.) (1) За всяка учебна година министърът на образованието и науката утвърждава списък на познавателните книжки, учебниците и учебните комплекти, които може да се използват в системата на предучилищното и училищното образование.

(2) Списъкът по ал. 1 се публикува на официалната интернет страница на Министерството на образованието и науката преди началото на учебната година.

(3) Познавателните книжки и учебниците, които не са включени в списъка по ал. 1, не може да се използват в системата на предучилищното и училищното образование.

Чл. 163. (В сила от 14.12.2015 г.) Условието и редът за оценяване и одобряване на проектите на познавателни книжки, учебници и учебни комплекти и на промените в тях, включително определянето на оценителите, както и условията и редът за утвърждаване на списъка по чл. 162 се определят с държавния образователен стандарт за познавателните книжки, учебниците и учебните помагала.

Чл. 164. (В сила от 14.12.2015 г.) (1) В системата на предучилищното и училищното образование се осигуряват за безвъзмездно ползване познавателни книжки, учебници и учебни комплекти при условия и по ред, определени от Министерския съвет.

(2) Учебниците и учебните комплекти, които се предоставят за безвъзмездно ползване на учениците, се избират от учителите, които преподават по учебния предмет в съответния етап от степента на образование в дадено училище, след съгласуване с общественения съвет.

(3) Учебниците и учебните комплекти извън ал. 1, както и учебните помагала, които ще използват учениците, се избират от учителя, който преподава в паралелката по съответния учебен предмет или модул.

(4) Познавателните книжки и учебните помагала, които се използват в предучилищното образование, се избират от учителите, които преподават в съответната група в детската градина или в училището, в съответствие с програмната система по чл. 70.

Глава осма. **ПРИЗНАВАНЕ, ПРИРАВНЯВАНЕ И ВАЛИДИРАНЕ НА РЕЗУЛТАТИ** **ОТ УЧЕНОТО**

Чл. 165. (1) Признаването е официално писмено потвърждение на съответствието на завършени периоди от училищно обучение или на етапи и степени на образование и професионална квалификация в училища на чужда държава с тези в училищното образование в Република България.

(2) По реда на тази глава се признават и компетентностите, придобити след успешно завършено обучение по учебните предмети Български език и литература, История и цивилизации, География и икономика в частта им, отнасяща се до историята и географията на България, осъществено от финансирани при условията и по реда на този закон организации на българи, живеещи извън Република България.

(3) Признаването по ал. 1 се извършва с цел:

1. достъп до образование в училищата от системата на предучилищното и училищното образование;
2. достъп до професионално обучение;
3. достъп до обучение в системата на висшето образование;
4. улесняване на достъпа до пазара на труда.

(4) Документи за завършени периоди на училищно обучение, степени на образование и професионална квалификация, издадени от училища на чужди държави, се признават при условия и по ред, определени с държавния образователен стандарт за оценяване на резултатите от обучението на учениците.

(5) Когато в процеса на признаване се констатира различие в системите за оценяване на резултатите от обучението, се извършва приравняване на оценките съобразно българската система за оценяване при условия и по ред, определени с държавния образователен стандарт за оценяването на резултатите от обучението на учениците.

(6) Признаването и приравняването по ал. 5 се извършва от министъра на образованието и науката или от оправомощени от него длъжностни лица.

Чл. 166. (1) Валидирането е оценяване и признаване на съответствието между компетентности, придобити чрез неформално обучение и информално учене, и изискванията за завършване на клас, етап или степен на образование и/или за придобиване на професионална квалификация и издаване на съответния официален документ с цел:

1. достъп до образование в училищата от системата на предучилищното и училищното образование;

2. достъп до обучение за придобиване на професионална квалификация;

3. улесняване на достъпа до пазара на труда.

(2) Неформално обучение е обучение, което се извършва като организирана дейност извън системата на предучилищното и училищното образование, но не води до завършване на клас, етап и степен на образование и/или до придобиване на професионална квалификация.

(3) Информално учене е неинституционализирано, неорганизирано и несистематизирано натрупване на компетентности в живота на човека.

(4) При условията и по реда на тази глава може да се валидират компетентности само на лица, които нямат придобито основно или средно образование.

(5) При условията и по реда на тази глава може да се валидират компетентности по учебен предмет по чл. 135, ал. 1 само на лица, придобили средно образование, ако учебният предмет не е включен в дипломата им.

(6) При условията и по реда на тази глава може да се валидират компетентности за завършен период от училищно обучение или за завършен клас или етап от основната степен на образование, както и клас от първи гимназиален етап или първи гимназиален етап на лице в задължителна училищна възраст, търсещо или получило закрила по Закона за убежището и бежанците, когато е невъзможно представянето на съответния документ за съответното лице.

(7) При условията и по реда на тази глава може да се валидират компетентности за завършен период от училищно обучение или за завършен клас или етап от основната степен на образование, както и клас от първи гимназиален етап или първи гимназиален етап, на лице със специални образователни потребности, придобило съответния документ с оценки с качествен показател.

Чл. 167. (1) При условията и по реда на тази глава може да се валидират компетентности:

1. по определен учебен предмет за един или няколко класа от основната степен на образование;

2. по учебен предмет по чл. 135 ал. 1;

3. по всички общообразователни учебни предмети, предвидени за изучаване в задължителните учебни часове за определен клас от основната степен на образование;

4. необходими за завършване на начален етап или на прогимназиален етап от основната степен на образование;

5. необходими за придобиване на професионална квалификация.

(2) Валидирането по ал. 1, т. 1, 3 и 4 е оценяване и признаване на съответствието на компетентностите с изискванията в съответната учебна програма и/или в държавния образователен стандарт за общообразователната подготовка.

(3) Валидирането по ал. 1, т. 2 се извършва при условията и по реда на допълнителните държавни зрелостни изпити, като лицето избира дали да положи изпита върху учебното съдържание по чл. 135, ал. 1 или 3.

(4) Валидирането по ал. 1, т. 3 и 4 може да се извършва само след представяне на документ за предходен клас или етап.

(5) Валидирането по ал. 1, т. 1, 3 и 4 се извършва от избрано от лицето училище, което осъществява съответното обучение.

(6) Валидирането по ал. 1, т. 1, 3 и 4 се извършва при условията и по реда на държавния образователен стандарт за оценяването на резултатите от обучението на учениците.

(7) Валидирането по ал. 1, т. 5 се извършва при условията и по реда на Закона за професионалното образование и обучение.

(8) Гражданите не може повторно да валидират компетентности, признати при условията и по реда на тази глава.

Чл. 168. (1) Съответствието на компетентностите с изискванията за завършване на клас, етап или степен на образование и/или за професионална квалификация се удостоверява със следните документи:

1. удостоверение за валидиране на компетентности по учебен предмет за един или няколко класа, което дава право за издаване на документ за завършен клас, етап или степен при условия, определени с държавния образователен стандарт за информацията и документите;

2. удостоверение за валидиране на компетентности по учебен предмет, невключен в дипломата за средно образование, което дава право за включване на оценката в балообразуването при кандидатстване във висше училище;

3. удостоверение за валидиране на компетентности за клас от основната степен на образование, което дава право за продължаване в следващ клас или за обучение за придобиване на професионална квалификация;

4. удостоверение за валидиране на компетентности за начален етап на основната степен на образование, което дава право за продължаване в следващ етап на училищното образование или за обучение за придобиване на професионална квалификация;

5. удостоверение за валидиране на компетентности за основна степен на образование, което дава право за продължаване в

средната степен на образование или за обучение за придобиване на професионална квалификация;

6. свидетелство за валидиране на професионална квалификация;

7. удостоверение за валидиране на професионална квалификация по част от професия.

(2) Съответствието на компетентностите с изискванията за завършване на клас, етап или основна степен на образование за лицата по чл. 166, ал. 6 и 7 се удостоверява освен с документите по ал. 1, т. 3 - 5 и със следните документи:

1. удостоверение за валидиране на компетентности за клас от първи гимназиален етап, което дава право за продължаване в следващ клас;

2. удостоверение за валидиране на компетентности за първи гимназиален етап, което дава право за продължаване във втори гимназиален етап.

(3) Съдържанието и редът за издаване на документите по ал. 1 и 2 се определят с държавния образователен стандарт за информацията и документите.

Чл. 169. (1) Училищата може да организират и провеждат курсове за оgramотяване и курсове за придобиване на компетентности от прогимназиалния етап за лица, навършили 16 години.

(2) Обучението в курсовете по ал. 1 се извършва по програми, утвърдени от министъра на образованието и науката, ориентирани към резултатите от обучението, определени с държавния образователен стандарт за общообразователната подготовка за начален и за прогимназиален етап.

(3) Лицата, преминали обучение в курс по ал. 1, полагат изпити при условията и по реда на държавния образователен стандарт за оценяване на резултатите от обучението на учениците.

(4) На лицата, успешно положили изпитите по ал. 3, се издават съответно удостоверенията по чл. 168, ал. 1, т. 3, 4 или 5.

Чл. 170. (1) Училищата, които осъществяват обучение за придобиване на професионална квалификация, може да организират и провеждат курсове за подготовка за валидиране на професионални компетентности за лица, навършили 16 години.

(2) Обучението и завършването на курса по ал. 1 се извършва при условията и по реда на Закона за професионалното образование и обучение.

Глава девета. ДЕЦА И УЧЕНИЦИ

Раздел I. Основни права и задължения

Чл. 171. (1) Децата, съответно учениците имат следните права:

1. да бъдат обучавани и възпитавани в здравословна, безопасна и сигурна среда;

2. да бъдат зачитани като активни участници в образователния процес;

3. да избират профила и професията;

4. да избират между учебните предмети или модули, предложени от училището за изучаване в избираемите и във факултативните учебни часове;

5. да получават библиотечно-информационно обслужване;

6. да получават информация относно обучението, възпитанието, правата и задълженията си;

7. да получават обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие;

8. да бъдат информирани и консултирани във връзка с избора на образование и/или професия;

9. да участват в проектни дейности;

10. да дават мнения и предложения за училищните дейности, включително за избираемите и за факултативните учебни часове;

11. чрез формите на ученическо самоуправление да участват в обсъждането при решаване на въпроси, засягащи училищния живот и училищната общност, в т. ч. училищния учебен план;

12. да получават съдействие от училището и от органите на местното самоуправление при изразяване на мнението си по въпроси, които пряко ги засягат, както и при участие в живота на общността;

13. да бъдат поощрявани с морални и материални награди.

(2) Учениците участват в училищния живот и в организационното развитие на училището чрез различни форми на ученическо самоуправление на ниво паралелка и училище, определени с правилника на училището по предложение на учениците.

(3) Учениците имат право да получават стипендии при условия и по ред, определени от Министерския съвет.

Чл. 172. (1) Учениците имат следните задължения:

1. да присъстват и да участват в учебните часове и занимания;

2. да съхраняват авторитета на училището и училищната общност и да допринасят за развитие на добрите традиции;

3. да зачитат правата, честта и достойнството на другите, както и да не прилагат физическо и психическо насилие;

4. да носят училищната униформа и другите отличителни знаци на училището, когато такива са предвидени, или да се явяват в училището с облекло и във вид съгласно изискванията на училищния правилник;

5. да не участват в хазартни игри, да не употребяват тютюн и тютюневи изделия, алкохол и наркотични вещества;

6. да не носят оръжие, както и други предмети, които са източник на повишена опасност;

7. да носят ученическата си лична карта в училище и извън него;

8. да представят на своите родители и на педагогическите специалисти ученическата си книжка и бележника за кореспонденция;

9. да спазват правилата за поведение в паралелката и в училището;

10. да спазват правилника за дейността на институцията;

11. да не възпрепятстват със своето поведение и постъпки нормалното протичане на учебните часове;

12. да не използват мобилните си телефони по време на учебните часове.

(2) Правилникът за дейността на институцията може да предвиди и други права и задължения за децата и учениците, доколкото те не противоречат на този закон.

Чл. 173. (1) Ученик е този, който е записан в училище за обучение за завършване на клас.

(2) Ученик се отписва от училището, когато:

1. се премества в друго училище;
2. се обучава в дневна, вечерна или комбинирана форма и не е посещавал училище по неуважителни причини за период, по-дълъг от два месеца;

3. се обучава в самостоятелна, индивидуална, дистанционна или задочна форма и не се е явил да положи съответните изпити в три поредни сесии.

(3) В случаите по ал. 2, т. 2 и 3, когато ученикът е в задължителна училищна възраст, директорът на училището уведомява съответната общинска или районна администрация, регионалното управление на образованието и органите за закрила на детето.

Раздел II.

Подкрепа за личностно развитие на децата и учениците

Чл. 174. (1) Институциите в системата на предучилищното и училищното образование осигуряват подкрепа за личностно развитие на децата и учениците съвместно с държавните и местните органи и структури и доставчиците на социални услуги.

(2) Институциите в системата на предучилищното и училищното образование самостоятелно разработват и прилагат цялостни политики за:

1. подкрепа за личностно развитие на детето и ученика;
2. изграждане на позитивен организационен климат;
3. утвърждаване на позитивна дисциплина;
4. развитие на училищната общност.

(3) Изграждането на позитивен организационен климат изисква създаване на условия за сътрудничество, ефективна комуникация и отношения на загриженост между всички участници в процеса на образование.

(4) При работата с децата и с учениците институциите в системата на предучилищното и училищното образование основават дейността си на принципа на позитивната дисциплина, който се свързва с мерки и подходи, гарантиращи изслушване на детето и ученика, осъзнаване на причините за проблемното му поведение и предоставяне на възможност за усвояване на добри поведенчески модели спрямо себе си и останалите.

(5) При работата с учениците институциите в системата на предучилищното и училищното образование основават дейността си на принципа на превенцията на обучителните трудности и ранното оценяване на риска от тях. Тези мерки се прилагат към всички ученици в обща класна стая по ред, определен в държавния образователен стандарт за приобщаващото образование.

Чл. 175. (1) Всяко училище има етичен кодекс на училищната общност, който се приема от представители на педагогическия съвет, обществения съвет, настоятелството и на ученическото

самоуправление по ред, определен в правилника за дейността на училището.

(2) Етичният кодекс се изготвя по достъпен и разбираем за учениците начин и се поставя на видно място в училищната сграда.

(3) Етичният кодекс се публикува на интернет страницата на училището.

Чл. 176. (1) На децата и учениците в системата на предучилищното и училищното образование се предоставя подкрепа за личностно развитие, която осигурява подходяща физическа, психологическа и социална среда за развиване на способностите и уменията им.

(2) Подкрепата за личностно развитие се прилага в съответствие с индивидуалните образователни потребности на всяко дете и на всеки ученик.

(3) За реализиране на общата и допълнителната подкрепа в детските градини и училищата работят психолог или педагогически съветник, логопед, социален работник и ресурсни учители.

Чл. 177. (1) Подкрепата за личностно развитие е обща и допълнителна.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 82 от 2020 г.) Общата и допълнителната подкрепа се осигуряват там, където са детето и ученикът - в детските градини, в училищата и в центровете за подкрепа за личностно развитие. В случаите по чл. 111, ал. 1, т. 1 - в домашни или в болнични условия, а при необходимост от разширяване на общата и допълнителната подкрепа, която се осигурява в детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие, и в зависимост от спецификата на дейностите - и от разстояние в електронна среда чрез използване на средствата на информационните и комуникационните технологии.

(3) (Нова - ДВ, бр. 82 от 2020 г.) Когато поради извънредни обстоятелства присъственият образователен процес в училището е преустановен, както и в случаите по чл. 105, ал. 1, 3 и 5, с изключение на обявяването на ден за честване на празника на общината, след заповед на министъра на образованието и науката подкрепата за личностно развитие на децата и учениците в зависимост от спецификата си се осъществява, доколкото и ако е възможно, от разстояние в електронна среда.

(4) (Нова - ДВ, бр. 82 от 2020 г.) Подкрепата за личностно развитие може да се осъществява от разстояние в електронна среда и в случаите по чл. 115а, ал. 3, при условията на чл. 12, ал. 2 и след заповед на директора на институцията.

(5) (Нова - ДВ, бр. 82 от 2020 г.) Подкрепата за личностно развитие от разстояние в електронна среда се извършва от педагогическите специалисти в рамките на уговорената продължителност на работното им време.

Чл. 178. (1) Общата подкрепа за личностно развитие включва:

1. екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти;

2. допълнително обучение по учебни предмети при условията на този закон;

3. допълнителни модули за деца, които не владеят български език;
4. допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове;
5. консултации по учебни предмети;
6. кариерно ориентиране на учениците;
7. занимания по интереси;
8. библиотечно-информационно обслужване;
9. грижа за здравето;
10. осигуряване на общежитие;
11. поощряване с морални и материални награди;
12. дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;
13. ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения;
14. логопедична работа.

(2) Общата подкрепа се осигурява от детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие.

(3) Общата подкрепа по ал. 1, т. 2, 4, 5 и 8 се осигурява само от училищата, а общата подкрепа по ал. 1, т. 3 - само от детските градини.

(4) Общата подкрепа по ал. 1, т. 10 може да се организира от училище или от център за подкрепа за личностно развитие.

Чл. 179. Екипната работа между учителите и другите педагогически специалисти включва обсъждане на проблеми и обмяна на добри практики при работата им с едни и същи деца и ученици с цел повишаване ефективността на педагогическите подходи.

Чл. 180. Кариерното ориентиране в училищното образование включва взаимодопълващи се дейности за информиране, диагностика, консултиране, посредничество и проследяване с оглед подпомагане на учениците в техния самостоятелен и осъзнат избор на образование и/или професия и осъществяване на връзка между училището и пазара на труда.

Чл. 181. Заниманията по интереси се организират за развитие на способностите и на компетентностите на децата и учениците, за изява на дарбите им в областта на науките, технологиите, изкуствата, спорта, глобалното, гражданското и здравното образование, както и за придобиване на умения за лидерство.

Чл. 182. Библиотечно-информационното обслужване се осигурява чрез училищна библиотека и гарантира свободен достъп до информация на учениците от различни документални източници в библиотечния фонд и в глобалната мрежа с цел изграждане на навици за четене и компетентности за търсене и ползване на информация.

Чл. 183. Грижата за здравето се осигурява чрез гарантиране на достъп на децата и учениците до медицинско обслужване и програми за здравно образование и за здравословен начин на живот.

Чл. 184. (1) Децата и учениците се поощряват с морални и с материални награди за високи постижения в образователната дейност, в заниманията по интереси и за приноса им към развитието на училищната общност при условия и по ред, определени с държавния образователен стандарт за приобщаващото образование.

(2) Министърът на образованието и науката може да учредява национални награди за децата и учениците.

(3) Началникът на регионалното управление на образованието и кметът на общината със заповед може да учредяват регионални, съответно общински награди на децата и учениците.

(4) Директорът на институцията след решение на педагогическия съвет със заповед може да учредява награди за децата и учениците.

(5) Награди за децата и учениците може да бъдат определяни и с правилника за дейността на съответната институция.

Чл. 185. (1) Детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие са длъжни да осъществяват дейности по превенция на тормоза и насилието, както и дейности за мотивация и преодоляване на проблемното поведение, които са израз на общата воля и на координираните усилия на всички участници в образователния процес.

(2) Видовете и съдържанието на дейностите по превенция на тормоза и насилието са подчинени на обща училищна политика, разработват се самостоятелно от училищната общност и може да включват:

1. изготвяне съвместно с учениците на правила за поведението им в паралелката;
2. разглеждане на теми от глобалното, гражданското, здравното и интеркултурното образование в часа на класа, в заниманията по интереси и във факултативните часове;
3. партньорство с родителите;
4. дейности за развитие на компетентностите на всички членове на училищната общност.

Чл. 186. (1) Видовете и съдържанието на дейностите по мотивация и преодоляване на проблемното поведение се определят от детската градина и от училището и може да включват:

1. обсъждане между ученика и класния ръководител с цел изясняване на възникнал проблем и получаване на подкрепа за разрешаването му;
2. използване на посредник при разрешаване на конфликт в училище;
3. консултиране на детето или ученика с психолог или с педагогически съветник;
4. създаване на условия за включване на ученика в група за повишаване на социалните умения за общуване и решаване на конфликти;
5. насочване на детето и ученика към занимания, съобразени с неговите потребности;
6. индивидуална подкрепа за ученика от личност, която той уважава (наставничество);
7. участие на ученика в дейности в полза на паралелката или училището;
8. други дейности, определени с правилника за дейността на институцията.

(2) Условието и редът за осъществяване на дейностите по ал. 1, т. 1 - 7 се определят с държавния образователен стандарт за приобщаващото образование.

Чл. 187. (1) Допълнителната подкрепа за личностно развитие включва:

1. работа с дете и ученик по конкретен случай;
2. психо-социална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, зрителна рехабилитация, рехабилитация на комуникативните нарушения и при физически увреждания;
3. осигуряване на достъпна архитектурна, обща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти;
4. предоставяне на обучение по специалните учебни предмети за учениците със сензорни увреждания;
5. ресурсно подпомагане.

(2) Допълнителната подкрепа за личностно развитие се предоставя на деца и ученици:

1. със специални образователни потребности;
2. в риск;
3. с изявени дарби;
4. с хронични заболявания.

(3) Видът и формите на обучение, както и конкретните дейности за допълнителната подкрепа за личностно развитие се определят с план за подкрепа на детето или ученика. Планът за подкрепа за децата и учениците по ал. 2, т. 1 определя и часовете за ресурсно подпомагане.

(4) Допълнителната подкрепа за личностно развитие се осигурява от детските градини, от училищата, от центровете за подкрепа за личностно развитие и от специализирани обслужващи звена.

Чл. 188. (1) Допълнителната подкрепа се предоставя въз основа на оценката на индивидуалните потребности, която се извършва от екип за подкрепа за личностно развитие в детската градина или в училището.

(2) Екипът по ал. 1 осъществява и допълнителната подкрепа по чл. 187, ал. 1, т. 1.

(3) Екипът за подкрепа за личностно развитие се създава със заповед на директора за определено дете или ученик по чл. 187, ал. 2.

(4) В състава на екипа за подкрепа за личностно развитие задължително се включва психолог или педагогически съветник, както и логопед. В екипа може да се включват и други специалисти, както и представители на органите за закрила на детето и на органите за борба с противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

(5) Екипът за подкрепа за личностно развитие работи съвместно с родителите, а при необходимост и с регионалните центрове за подкрепа за процеса на приобщаващото образование и/или с центровете за подкрепа за личностно развитие.

Чл. 189. Екипът за подкрепа за личностно развитие в детската градина или в училището:

1. идентифицира силните страни на детето или ученика, затрудненията, свързани с развитието, обучението и поведението му, както и причините за тяхното възникване;
2. извършва оценка на индивидуалните потребности на детето или ученика;
3. изготвя и реализира план за подкрепа;

4. извършва наблюдение и оценка за развитие на всеки конкретен случай;

5. изпълнява и други функции, предвидени в държавния образователен стандарт за приобщаващото образование.

Чл. 190. (1) Към регионалните центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото образование се създават регионални екипи за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците със специални образователни потребности.

(2) В състава на екипите по ал. 1 се включват ресурсни учители, специални педагози, включително от центрoвете за специална образователна подкрепа, психолози, логопеди и други специалисти при необходимост, както и представители на регионалните управления на образованието. Ръководител на екипа е представителят на съответното регионално управление на образованието.

(3) Екипът по ал. 1:

1. въз основа на оценките на екипите по чл. 188, ал. 1 предлага на директора на регионалния център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование да одобри или да не одобри предоставянето на допълнителна подкрепа по чл. 187, ал. 1, т. 2 - 5 на децата и учениците със специални образователни потребности;

2. въз основа на заявление на директора на съответната детска градина и училище извършва оценка на индивидуалните потребности от допълнителна подкрепа на децата и учениците със специални образователни потребности, когато не може да се формира екип по чл. 188, и предлага на директора на регионалния център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование да одобри или да не одобри предоставянето на допълнителна подкрепа;

3. организира повторна оценка на индивидуалните потребности на децата и учениците със специални образователни потребности при несъгласие на родителя с оценката по чл. 189, т. 2 или с предложената допълнителна подкрепа и предлага на директора на регионалния център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование да одобри или да не одобри предоставянето на допълнителна подкрепа по чл. 187, ал. 1, т. 2 - 5 на децата и учениците със специални образователни потребности;

4. извършва оценка на индивидуалните потребности на децата и учениците със специални образователни потребности след заявление на родител за насочване за обучение в специалните училища по чл. 44, ал. 1, т. 1;

5. подпомага процеса на осигуряване на допълнителната подкрепа;

6. предлага и организира при необходимост предоставянето на методическа подкрепа за работа с деца и ученици със специални образователни потребности на детските градини, училищата и центрoвете за подкрепа за личностно развитие;

7. информира родителите за възможностите за продължаване на образованието или за придобиване на професионална квалификация на учениците със специални образователни потребности след VII и X клас;

8. извършва преценка за обучението на ученика по чл. 111, ал. 5;

9. отлага по обективни причини от задължително обучение в I клас деца със специални образователни потребности, но за не повече от една учебна година;

10. изпълнява и други функции, предвидени в държавния образователен стандарт за приобщаващото образование.

(4) Методическата подкрепа по ал. 3, т. 6 може да се предоставя от екипи на детски градини и училища, от центрове за подкрепа за личностно развитие, от юридически лица с нестопанска цел, осъществяващи дейност в обществена полза в областта на приобщаващото образование, както и от висши училища, в зависимост от конкретните потребности.

Чл. 191. (1) Условието и редът за осигуряване на общата и на допълнителната подкрепа се определят с държавния образователен стандарт за приобщаващото образование.

(2) За общата подкрепа, осъществявана от център за подкрепа за личностно развитие, която не се финансира от държавния бюджет, може да се събират такси при условия и по ред, определени от Закона за местните данъци и такси.

Чл. 192. (1) Детските градини и училищата са длъжни да приемат деца и ученици със специални образователни потребности.

(2) В група в детска градина и в паралелка в училище може да се обучават до три деца и ученици със специални образователни потребности.

(3) В случаите, когато на територията на населеното място няма друга група или паралелка, която да осигурява същото по вид образование, броят на децата или учениците в конкретна група или паралелка може да бъде по-голям от посочения в ал. 2 след разрешение на началника на съответното регионално управление на образованието. Предложенията за увеличаване на броя на децата или учениците се правят от екипа по чл. 188, а когато не е формиран - по предложение на екипа по чл. 190.

(4) При увеличаване на броя на децата и учениците в група или паралелка се назначава помощник-учител по предложение на екипите по ал. 3.

Чл. 193. (1) В детските градини и в училищата обучението на деца и ученици със специални образователни потребности задължително се подпомага от ресурсен учител съобразно потребността на детето и ученика.

(2) Броят на ресурсните учители се определя в зависимост от броя на децата и учениците със специални образователни потребности, от вида на подкрепата и от броя часове за ресурсно подпомагане при условията на държавния образователен стандарт за приобщаващото образование.

(3) В плана за подкрепа на детето и ученика може да бъде определен и помощник на учителя.

(4) Изискванията към помощника на учителя и функциите му се определят с държавния образователен стандарт за приобщаващото образование.

Чл. 194. (1) По изключение, когато целите на образованието не могат да бъдат постигнати по друг начин за подкрепа и обучение на деца и ученици, за които оценката по чл. 190, ал. 3, т. 1 и 2 е установила, че съобразно образователните им потребности може да се

обучават в център за специална образователна подкрепа или в специални групи след заявено желание на родителя и становище на регионалния център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование, по предложение на екипа по чл. 188 в детската градина или училището по чл. 38, ал. 1 и чл. 39, ал. 2, т. 1 - 3 може да се организират специални групи.

(2) Обучението на учениците по ал. 1 се организира при условията на чл. 44, ал. 3 и 4.

Чл. 195. (1) (Изм. - ДВ, бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.07.2020 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 101 от 2019 г.) За подпомагане на обучението на деца и ученици, за които оценката по чл. 190, ал. 3, т. 1 и 2 е установила, че съобразно образователните потребности може да се обучават в център за специална образователна подкрепа, по предложение на екипа по чл. 188 в детската градина или училището, съответно на екипа по чл. 190 може да се организират и изнесени паралелки и групи на деца и ученици от детските градини и училищата по чл. 38 в центрове за специална образователна подкрепа, както и в социалните услуги.

(2) Групите и паралелките по ал. 1 се организират със заповед на директора на съответния център за специална образователна подкрепа по предложение на регионалния център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование след разрешение на началника на регионалното управление на образованието.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.07.2020 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 101 от 2019 г.) Групите и паралелките по ал. 1 се организират в социалните услуги със заповед на кмета на общината по предложение на регионалния център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование след разрешение на началника на регионалното управление на образованието.

(4) Насочването на децата и учениците за обучение в групите и паралелките по ал. 1 се извършва след заявено желание на родителя и след становище на регионалния център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование по предложение на екипа за подкрепа за личностно развитие в детската градина или училището.

(5) Предложенията по ал. 2 и 3 могат да се правят до 15 септември на съответната учебна година за първия учебен срок или до началото на втория учебен срок на съответната учебна година.

(6) Обучението на децата и учениците в групите и паралелките по ал. 1 се осъществява по индивидуални учебни планове, изготвени в съответствие с изискванията на чл. 95.

(7) За извършеното обучение по ал. 6 и обучението за придобиване на първа степен на професионална квалификация или за квалификация по част от професия директорът на съответния център за специална образователна подкрепа изготвя доклад-оценка за всяко дете или ученик по реда и условията на държавния образователен стандарт за приобщаващото образование.

(8) Докладът-оценка по ал. 7 се изпраща на директора на детската градина или училището по ал. 1, от което е насочено детето или ученикът за издаване на удостоверение за завършен клас.

(9) Условията и редът за организиране на обучението в паралелките и групите по ал. 1 се определят с държавния образователен стандарт за приобщаващото образование.

Чл. 196. (1) Областният управител организира разработването на областна стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците въз основа на анализ на потребностите от подкрепа във всяка община на територията на областта. Стратегията включва и описание на предизвикателствата, стратегическите цели и необходимите дейности в областта на подкрепата.

(2) При разработването на стратегията областният управител осигурява участието на представители на всяка община на територията на областта, на регионалното управление на образованието, на регионалния център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование, на регионалната здравна инспекция, на юридически лица с нестопанска цел, работещи в областта на приобщаващото образование, и на други заинтересовани органи, лица и организации, имащи отношение към развитието на подкрепата за личностно развитие.

(3) Анализът по ал. 1 се разработва от съответните общини и се приема от общинския съвет по предложение на кмета на общината.

(4) Стратегията по ал. 1 обхваща период от две години.

(5) Областният управител утвърждава стратегията по ал. 1 след съгласуване с областните съвети за развитие и с регионалното управление на образованието.

Чл. 197. (1) Въз основа на областната стратегия по чл. 196 се приема общинска стратегия за личностно развитие на децата и учениците.

(2) Стратегията по ал. 1 се приема от общинския съвет за период от две години.

(3) За изпълнение на стратегията по ал. 1 ежегодно до 30 април общинският съвет приема годишен план на дейностите за подкрепа за личностно развитие. Годишният план се приема по предложение на кмета на общината след съгласуване със съответното регионално управление на образованието.

Чл. 198. (1) Кметът на общината след решение на общинския съвет може да възложи дейности за подкрепа за личностно развитие по чл. 49, ал. 1, т. 2, 3, 4, 5 и 6 на център за подкрепа за личностно развитие от друга община, ако в общината няма център за подкрепа за личностно развитие, който да може да ги осъществи.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.07.2020 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 101 от 2019 г.) Кметът на общината след решение на общинския съвет може да възложи предоставянето на дейности по чл. 49, ал. 1, т. 3, 4, 5 и 6 на доставчици на социални услуги за деца, лицензирани по реда на Закона за социалните услуги.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.07.2020 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 101 от 2019 г.) Възлагането по ал. 2 се извършва по реда на Закона за социалните услуги.

(4) Предоставянето на дейностите по ал. 2 се извършва при спазване на държавния образователен стандарт за приобщаващото образование.

Раздел III. Санкции на учениците

Чл. 199. (1) За неизпълнение на задълженията, определени в този закон, в нормативните актове по неговото прилагане и в

правилника за дейността на училището, след изчерпване на останалите механизми за въздействие върху вътрешната мотивация и за преодоляване на проблемното поведение на учениците може да се налагат следните санкции:

1. забележка;
2. преместване в друга паралелка в същото училище;
3. предупреждение за преместване в друго училище;
4. преместване в друго училище;
5. преместване от дневна форма в самостоятелна форма на обучение.

(2) Когато ученикът възпрепятства провеждането на учебния процес, учителят може да го отстрани до края на учебния час.

(3) Когато ученикът се яви в училище с облекло или във вид, които са в нарушение на правилника за дейността на училището, както и когато състоянието му не позволява да участва в учебния процес, той се отстранява от училище до отпадане на основанието за отстраняването му.

(4) Веднага след приключването на учебния час по ал. 2 или след отстраняването на ученика по ал. 3 се предприемат дейности за мотивация и за преодоляване на проблемното поведение и се уведомява родителят.

(5) За ученика с наложена санкция се осигуряват и дейности за превенция и преодоляване на проблемно поведение.

Чл. 200. (1) Санкцията "преместване в друга паралелка в същото училище" не се прилага, когато това налага промяна на профила, професията или специалността.

(2) Санкцията "преместване от дневна форма в самостоятелна форма на обучение" се прилага за ученици, навършили 16-годишна възраст.

(3) Мерките по чл. 199, ал. 2 и 3, както и санкциите "предупреждение за преместване в друго училище" и "преместване в друго училище" не се налагат на учениците в класовете от началния етап.

(4) Санкциите "преместване в друго училище" и "преместване от дневна форма в самостоятелна форма на обучение" се налагат за тежки или системни нарушения.

(5) Санкции не се налагат на ученици, когато поведението им е резултат от увреждане или нарушение на здравето, посочено в медицински документи.

Чл. 201. (1) За едно нарушение не може да бъде наложена повече от една санкция по чл. 199, ал. 1. Мерките по чл. 199, ал. 2 и 3 се налагат независимо от санкциите по чл. 199, ал. 1.

(2) Видът на санкцията се определя, като се отчитат причините и обстоятелствата при извършване на нарушението, видът и тежестта му, както и възрастовите и личностните особености на ученика.

Чл. 202. (1) Санкциите са срочни.

(2) Срокът на санкциите е до края на учебната година.

(3) Когато санкциите "преместване в друга паралелка в същото училище", "предупреждение за преместване в друго училище", "преместване в друго училище" и "преместване от дневна форма в самостоятелна форма на обучение" са наложени до 30 учебни дни преди

края на втория учебен срок, те влизат в сила от началото на следващата учебна година.

Чл. 203. (1) Санкциите "забележка" и "преместване в друга паралелка в същото училище" се налагат със заповед на директора по мотивирано писмено предложение на класния ръководител, а всички останали санкции - със заповед на директора по предложение на педагогическия съвет.

(2) Мярката по чл. 199, ал. 3 се налага със заповед на директора.

Чл. 204. (1) За откриване на процедура по налагане на санкциите по чл. 199, ал. 1 директорът задължително уведомява родителя, а в случаите по чл. 199, ал. 1, т. 3 - 5 - и съответните териториални структури за закрила на детето.

(2) В процедурата по налагане на санкция малолетният ученик се представлява от родителя си или от оправомощено от родителя лице, а непълнолетният ученик извършва всички действия лично, но със съгласието на родителите си.

(3) Ученикът има право преди налагане на съответната санкция да бъде изслушан и/или писмено да обясни фактите и обстоятелствата, свързани с конкретното нарушение. Изслушването задължително се извършва в присъствието на психолог или на педагогически съветник.

(4) Родителят на ученика има право да присъства на изслушването и да изрази мнение, както и да участва в процедурата по налагане на санкцията при условия и по ред, определени с държавния образователен стандарт за приобщаващото образование.

(5) Конкретните условия и ред за налагане на санкциите по чл. 199 се определят с държавния образователен стандарт за приобщаващото образование.

Чл. 205. (1) Заповедта за налагане на санкцията се издава в 14-дневен срок от предложението по чл. 203.

(2) В заповедта по ал. 1 се посочват видът на санкцията, срокът и мотивите за налагането ѝ.

(3) Заповедта се съобщава в тридневен срок от издаването ѝ на ученика и на родителя му, а заповедта за налагане на санкция "преместване в друго училище" - и на началника на регионалното управление на образованието.

(4) Заповедта по ал. 1 може да се оспорва по административен ред пред органите по чл. 259, ал. 2, т. 1, 2, 3 и 5.

(5) Заповедта по ал. 1 може да се обжалва при условията и по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Чл. 206. (1) Наложените санкции се отразяват в ученическата книжка, в личния картон и в бележника за кореспонденция на ученика.

(2) Ученик, на когото е наложена санкция "преместване в друго училище", продължава обучението си в другото училище при условия и по ред, определени със заповед на началника на регионалното управление на образованието.

(3) Ученик, на когото е наложена санкция "предупреждение за преместване в друго училище", "преместване в друго училище" или "преместване от дневна форма в самостоятелна форма на обучение", за срока на санкцията се лишава от правото да получава стипендия за отличен успех.

(4) При налагане на мярката по чл. 199, ал. 2 ученикът няма право да напуска територията на училището по времето на отстраняването си. При изпълнението на мярката училището създава условия за работа с учениците за повишаване на мотивацията и социалните им умения за общуване.

Чл. 207. (1) Санкциите се заличават с изтичане на срока, за който са наложени, или предсрочно по реда, по който са наложени.

(2) По желание на ученика след заличаване на санкциите "преместване в друга паралелка в същото училище" и "преместване в друго училище" той може да продължи обучението си в паралелката или в училището, в което е преместен.

(3) Зачиването се отбелязва в ученическата книжка и в личния картон на ученика.

Глава десета. РОДИТЕЛИ

Чл. 208. (1) Сътрудничеството и взаимодействието между родителите и детската градина или училището се осъществяват чрез индивидуални консултации, родителски срещи, обучения, както и всеки път, когато конкретна ситуация или поведение на детето или ученика го прави необходимо.

(2) Средство за постоянна връзка между училището и родителя е бележникът за кореспонденция.

(3) Средство за връзка със семейството на ученика може да бъде и електронната поща на един от родителите, както и електронният дневник на паралелката.

Чл. 209. Родителите имат следните права:

1. периодично и своевременно да получават информация за успеха и развитието на децата им в образователния процес, за спазването на правилата в детската градина и в училището и за приобщаването им към общността;

2. да се срещат с ръководството на детската градина или училището, с класния ръководител, с учителите и с другите педагогически специалисти в определеното приемно време или в друго удобно за двете страни време;

3. да се запознаят с училищния учебен план или със съответната педагогическа система в детската градина;

4. да присъстват и при желание от тяхна страна да бъдат изслушвани, когато се решават въпроси, които засягат права и интереси на детето или ученика;

5. най-малко веднъж годишно да получават информация, подкрепа и консултиране в детската градина или в училището по въпроси, свързани с образованието, с кариерното ориентиране и с личностното развитие на децата им;

6. да избират и да бъдат избирани в обществения съвет на детската градина или училището;

7. да изразяват мнение и да правят предложения за развитие на детската градина, училището и центъра за подкрепа за личностно развитие.

Чл. 210. (1) Родителите имат следните задължения:

1. да осигуряват редовното присъствие на детето в задължителното предучилищно образование и на ученика в училище, като уведомяват своевременно детската градина или училището в случаите на отсъствие на детето или ученика;

2. да запишат при условията на чл. 12 детето в първи клас или ученика в училище в случаите на преместване в друго населено място или училище;

3. редовно да се осведомяват за своите деца относно приобщаването им в детската градина и в училищната среда, успеха и развитието им в образованието и спазването на училищните правила;

4. да спазват правилника за дейността на детската градина, училището и центъра за подкрепа за личностно развитие и да съдействат за спазването му от страна на детето и ученика;

5. да участват в процеса на изграждане на навици за самоподготовка като част от изграждането на умения за учене през целия живот;

6. да участват в родителските срещи;

7. да се явяват в училището след покана от учител, директор или друг педагогически специалист в подходящо за двете страни време.

(2) Родителите, чиито деца се обучават в самостоятелна форма на обучение по чл. 112, ал. 1, т. 2, както и в самостоятелна организация, са длъжни да гарантират постигането на целите по чл. 5, да осигурят необходимите условия за обучение, познавателни книжки, учебници и учебни помагала, както и да прилагат по свой избор методики и подходи, съобразени с възрастта, индивидуалните потребности и интересите на детето.

Глава единадесета. УЧИТЕЛИ, ДИРЕКТОРИ И ДРУГИ ПЕДАГОГИЧЕСКИ СПЕЦИАЛИСТИ

Раздел I. Общи положения

Чл. 211. (1) Учителите, директорите, както и заместник-директорите, които изпълняват норма преподавателска работа, са педагогически специалисти.

(2) Педагогически специалисти са и ръководителите на направление "Информационни и комуникационни технологии", възпитателите, психолозите, педагогическите съветници, логопедите, рехабилитаторите на слуха и говора, корепетиторите, хореографите и треньорите по вид спорт.

(3) Педагогически специалисти са лица, които изпълняват функции:

1. свързани с обучението, възпитанието и със социализацията, както и с подкрепата за личностно развитие на децата и учениците в детските градини, училищата и центрове за подкрепа за личностно развитие;

2. по управлението на институциите по т. 1.

Чл. 212. (1) Необходимите компетентности като съвкупност от знания, умения и отношения по нива на кариерното развитие за всеки вид педагогически специалист се определят в професионален профил.

(2) Професионалният профил и постигнатите резултати в обучението на учениците им са основа за определяне на приоритети за професионално усъвършенстване, както и за подпомагане на самооценката и за атестирането на педагогическите специалисти.

Чл. 213. (1) Длъжностите на педагогическите специалисти се заемат от български граждани, придобили висше образование в съответното на длъжността професионално направление съгласно Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления и професионална квалификация, необходима за изпълнението на съответната длъжност.

(2) За заемане на длъжността "директор" на детска градина, училище или център за подкрепа за личностно развитие е необходим не по-малко от 5 години учителски стаж.

(3) За заемане на длъжността "директор" в спортно училище е необходим не по-малко от 5 години учителски стаж или 5 години професионален опит в областта на физическото възпитание и спорта.

(4) Длъжностите на педагогическите специалисти може да се заемат и от:

1. граждани на други държави членки;
2. чужди граждани, ако са предложени по междудържавни спогодби;
3. продължително пребиваващи в страната чужди граждани - със съгласие на началника на съответното регионално управление на образованието;
4. дългосрочно и постоянно пребиваващи в страната чужди граждани.

(5) Учителска или възпитателска длъжност се заема от лица с висше образование по специалност от професионално направление съгласно Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления и професионална квалификация "учител".

(6) Професионалната квалификация "учител" се придобива в системата на висшето образование:

1. едновременно с обучението за придобиване на висше образование на образователно-квалификационна степен и съответната ѝ професионална квалификация и се удостоверява с дипломата за висше образование;
2. след дипломирането - чрез обучение и полагане на държавен изпит и се удостоверява със свидетелство.

(7) Държавните изисквания за придобиване на професионалната квалификация "учител" се определят с наредба на Министерския съвет.

(8) Учителска длъжност по учебен предмет или модул от професионалната подготовка, за който няма съответно професионално направление в Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления, може да се заема и от лица без висше образование и без професионална квалификация "учител", ако те са придобили съответната професионална квалификация при условията и по реда на Закона за професионалното образование и обучение.

(9) Учителска длъжност по учебен предмет или модул от професионалната подготовка, както и от специализираната подготовка може да се заема и от лица със завършено висше образование по съответната специалност и без професионална квалификация "учител".

(10) Учителска длъжност по учебен предмет Чужд език, с изключение на английски, испански, италиански, немски, руски и френски език, може да се заема и от лица със завършено висше образование по съответната специалност и без професионална квалификация "учител".

(11) Учителска длъжност по спортна подготовка в спортните училища може да се заема и от лица със завършено висше образование по съответната специалност и придобита професионална квалификация "треньор" по съответния вид спорт.

(12) В случаите, когато учителска длъжност се заема от лица без професионална квалификация "учител", училището изготвя и реализира план за придобиване на педагогически компетентности от съответното лице.

Чл. 214. (1) В детските градини и училищата от системата на предучилищното и училищното образование се провежда практическа подготовка на:

1. студенти, които се обучават за придобиване на степен на висше образование в професионално направление, съответно на длъжностите на педагогическите специалисти;

2. лицата, които са придобили степен на висше образование и се обучават за придобиване на професионална квалификация "учител".

(2) Лицата по ал. 1, които самостоятелно участват в образователния процес под ръководството на учител-наставник, са стажант-учители.

(3) За организирането и провеждането на практическата подготовка по ал. 1 се сключва договор между съответната детска градина или училище и висшето училище.

Чл. 215. (1) Не може да заема длъжност на педагогически специалист лице, което:

1. е осъждано за умишлено престъпление от общ характер независимо от реабилитацията;

2. е лишено от право да упражнява професията;

3. страда от заболявания и отклонения, които застрашават живота и здравето на децата и учениците, определени с наредба, издадена от министъра на здравеопазването съгласувано с министъра на образованието и науката.

(2) Разпоредбата на ал. 1, т. 1 не се прилага за лицата, осъдени по наказателни дела, посочени в чл. 1 от Закона за политическа и гражданска реабилитация на репресирани лица.

(3) При възникване на обстоятелство по ал. 1 трудовото правоотношение с педагогическия специалист се прекратява при условията и по реда на Кодекса на труда.

(4) Разпоредбите на ал. 1, 2 и 3 се прилагат и за заемането на всички останали длъжности в детските градини, в училищата, в центровете за подкрепа за личностно развитие, включително и в центровете за специална образователна подкрепа.

Чл. 216. (1) Трудовите договори с педагогическите специалисти се сключват и прекратяват от директора на детската градина, училището или центъра за подкрепа за личностно развитие, а с педагогическите специалисти в българските училища в чужбина - от министъра на образованието и науката.

(2) Трудовите договори с педагогическите специалисти в частните детски градини и училища се сключват и прекратяват от органа, който управлява и представлява съответното дружество, юридическо лице с нестопанска цел или кооперация.

Чл. 217. (1) Министърът на образованието и науката сключва и прекратява трудовите договори с директорите на специализираните обслужващи звена и на държавните училища, с изключение на държавните неспециализирани училища, министърът на младежта и спорта - с директорите на държавните спортни училища, министърът на културата - с директорите на училищата по изкуства и на училищата по култура, а съответният финансиращ орган - с директорите на държавните детски градини по чл. 35, ал. 2.

(2) Началникът на регионалното управление на образованието сключва и прекратява трудовите договори с директорите на общинските училища, държавните неспециализирани училища, държавните и общинските центрове за специална образователна подкрепа, както и центрoвете по чл. 49, ал. 3, чиято дейност не се организира от училища, както и астрономическите обсерватории.

(3) Кметът на общината сключва и прекратява трудовите договори с директорите на общинските детски градини, на центрoвете за подкрепа за личностно развитие, с изключение на държавните и общинските центрове за специална образователна подкрепа, и на центрoвете по чл. 49, ал. 3, чиято дейност не се организира от училища.

(4) Директорите на частните детски градини и училища се определят от дружеството, от юридическото лице с нестопанска цел или от кооперацията.

(5) Длъжността "директор" в държавните и общинските институции по този закон се заема въз основа на конкурс, проведен при условията и по реда на Кодекса на труда от органите по ал. 1, 2 или 3 и с участието на представители на общественния съвет на детската градина или училището.

(6) В комисията за провеждане на конкурса за заемане на длъжността "директор" на общинско училище се включват представители на регионалното управление на образованието, определени от началника на регионалното управление на образованието, на общинската администрация, определени от кмета на общината, както и представител на общественния съвет.

(7) В комисията за провеждане на конкурса за заемане на длъжността "директор" на държавни неспециализирани училища се включват представители, определени от финансиращия орган.

Чл. 218. (1) Функциите, професионалните профили, длъжностите и необходимата за заемането им професионална квалификация, както и условията и редът за повишаване на квалификацията, за кариерното им развитие и за атестирането на педагогическите специалисти, включително критериите за атестиране и съставът на атестационната комисия, се определят с държавния образователен стандарт за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти.

(2) Държавният образователен стандарт за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти определя условията и реда за организиране и провеждане на практическа подготовка на стажант-учителите по чл. 214.

Раздел II.

Права и задължения

Чл. 219. (1) Педагогическите специалисти имат следните права:

1. да бъдат зачитани правата и достойнството им;
2. да определят методите и средствата за провеждане на образователния процес съобразно принципите и целите, определени в този закон;
3. да участват във формирането на политиките за развитие на детската градина, училището или центъра за подкрепа за личностно развитие;
4. да получават професионална подкрепа в процеса на изпълнение на служебните си задължения;
5. да повишават квалификацията си;
6. да бъдат поощрявани и награждавани.

(2) Педагогическите специалисти имат следните задължения:

1. да осъществяват обучение и възпитание на децата и учениците в съответствие с държавните образователни стандарти;
2. да опазват живота и здравето на децата и учениците по време на образователния процес и на други дейности, организирани от институцията;
3. да зачитат правата и достойнството на децата, учениците и другите участници в предучилищното и училищното образование и да сътрудничат и партнират със заинтересованите страни;
4. да поддържат и повишават квалификацията си съобразно политиките за организационно развитие на съответната институция и специфичните потребности на децата и учениците, с които работят с цел подобряване качеството на образованието им.

(3) На педагогическите специалисти се дължи почит и уважение от учениците, родителите, административните органи и обществеността.

(4) При изпълнение на служебните си задължения педагогическите специалисти, заместник-директорите без норма преподавателска работа и главният счетоводител от държавните и общинските детски градини и училища и от центровете за подкрепа за личностно развитие имат право на представително облекло за всяка календарна година при условия и по ред, определени с наредба, издадена от министъра на образованието и науката съгласувано с министъра на финансите. Средствата за представителното облекло се осигуряват от бюджета на съответната институция.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г.) Педагогическите специалисти, които работят в населено място извън местоживеенето си, имат право на възстановяване на извършените от тях разходи за транспорт от местоживеенето им до местоработата и обратно или за наем по месторабота в размер, при условия и по ред, определени в наредба, издадена от министъра на образованието и науката съгласувано с министъра на финансите.

(6) При прекратяване на трудовото правоотношение с педагогически специалисти, които през последните 10 години от трудовия си стаж са заемали длъжност на педагогически специалист в държавна или общинска институция на бюджетна издръжка от системата на предучилищното и училищното образование, се изплаща

по-голям размер на обезщетението по чл. 222, ал. 3 от Кодекса на труда - в размер на 10 брутни работни заплати.

Чл. 220. (1) Освен в случаите, определени в този закон, педагогически специалист не може да извършва срещу заплащане обучение или подкрепа по смисъла на чл. 178, ал. 1, т. 2 - 7 и 14 и чл. 187, ал. 1, т. 2 и 4 на деца и ученици, с които работи в детската градина или в училището, ако това заплащане е от името и за сметка на децата и учениците, включително със средства от училищното настоятелство.

(2) Педагогически специалист няма право да участва при изготвяне и оценяване на изпитни материали и да извършва проверка и оценка на изпитни работи, ако е подготвял ученици за явяването им на съответния изпит срещу заплащане, ако това заплащане е от името и за сметка на децата и учениците.

(3) В едномесечен срок от началото на всяка учебна година педагогическият специалист подава пред работодателя си писмена декларация относно обстоятелството дали срещу заплащане от името и за сметка на децата и учениците през предходната учебна година е извършвал обучение или подкрепа по смисъла чл. 178, ал. 1, т. 2 - 7 и 14 и чл. 187, ал. 1, т. 2 и 4 на деца и ученици и че това не са били деца и ученици, с които педагогическият специалист е работил в детската градина или училището в същия период.

(4) Преди включването в дейности по ал. 2 педагогическият специалист подава декларация, че не е подготвял ученици за явяването им на съответния изпит срещу заплащане от тях или от родителите им.

(5) При установяване на нарушение на ал. 1 и 2, както и в случаите на неподаване на декларацията по ал. 3 или при подаване на декларация с невярно съдържание педагогическите специалисти носят дисциплинарна отговорност по реда на Кодекса на труда.

Раздел III.

Повишаване квалификацията на учителите, директорите и другите педагогически специалисти

Чл. 221. (1) Повишаването на квалификацията е непрекъснат процес на усъвършенстване и обогатяване компетентностите на педагогическите специалисти за ефективно изпълнение на изискванията на изпълняваната работа и за кариерно развитие.

(2) Планирането, координирането, управлението и контролът на дейностите за повишаване квалификацията на педагогическите специалисти се осъществяват на национално, регионално, общинско и училищно ниво.

(3) Педагогическите специалисти са длъжни ежегодно да повишават квалификацията си с цел подобряване качеството на работата им и повишаване резултатите и качеството на подготовка на децата и учениците.

(4) Директорите на детски градини, училища и центрове за подкрепа за личностно развитие са длъжни да осигуряват необходимите условия за повишаване квалификацията на педагогическите специалисти.

Чл. 222. (1) Повишаването на квалификацията на педагогическите специалисти се извършва от специализирани обслужващи звена, от висши училища и научни организации. Повишаването на квалификацията на педагогическите специалисти се

извършва и от обучителни организации, чиито програми за обучение са одобрени при условията и по реда на тази глава.

(2) Повишаването на квалификацията на педагогическите специалисти по ал. 1 се измерва чрез система от квалификационни кредити и се удостоверява с документ. Системата от квалификационни кредити се определя с държавния образователен стандарт за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти.

(3) Педагогическите специалисти са длъжни да повишават квалификацията си по програми на организациите по ал. 1 в не по-малко от 48 академични часа за всеки период на атестиране.

(4) Държавата създава условия за повишаване квалификацията на педагогическите специалисти по ал. 3.

(5) Повишаването на квалификацията, извършена от организации извън ал. 1, се признава чрез квалификационни кредити от началника на съответното регионално управление на образованието след заявление на педагогическия специалист при условия и по ред, определени с държавния образователен стандарт за статута и развитието на учителите, директорите и другите педагогически специалисти.

Чл. 223. (1) Повишаването на квалификацията на педагогическите специалисти може да се организира и от детските градини, училищата и от центровете за подкрепа за личностно развитие чрез обмяна на добри практики в различни форми, както и по международни и национални програми. Вътрешноинституционалната квалификация се измерва в академични часове и за нея не се присъждат квалификационни кредити.

(2) Детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие са длъжни да осигуряват условия за повишаване на квалификацията по ал. 1 в не по-малко от 16 академични часа годишно за всеки педагогически специалист.

Чл. 224. (1) Повишаването на квалификацията се осъществява по програми и във форми по избор на педагогическия специалист в съответствие с професионалния профил на изпълняваната длъжност, с професионалното развитие на педагогическия специалист, с резултата и препоръките от атестацията му, както и с националната, регионалната, общинската и училищната политика.

(2) Повишаването на квалификацията на конкретния педагогически специалист е насочено и към напредъка на децата и учениците, както и към подобряване на образователните им резултати.

Чл. 225. (1) Въз основа на достигнатото равнище на квалификация педагогическите специалисти може да придобиват професионално-квалификационни степени.

(2) По-високото равнище на квалификация е основа за придобиване на по-висока професионално-квалификационна степен.

(3) Професионално-квалификационните степени се присъждат от висши училища, които провеждат обучение за придобиване на професионална квалификация "учител" и имат програмни акредитации за провеждане на обучение за придобиване на образователно-квалификационна степен "магистър" по специалност от професионално направление съгласно Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления и за придобиване

на образователна и научна степен "доктор" по докторска програма, съответстваща на учебен предмет от училищната подготовка.

(4) Професионално-квалификационните степени и условията и редът за придобиването им се определят с държавния образователен стандарт за статута и професионалното развитие на педагогическите специалисти.

Чл. 226. (1) Постигнатите компетентности се отразяват в професионално портфолио на педагогическия специалист. Професионалното портфолио се съставя от педагогическия специалист и включва разработени материали, които доказват активното му участие в реализирането на политиката на детската градина или училището, професионалните му изяви, професионалното му усъвършенстване и кариерното му израстване, както и постигнатите резултати с децата и учениците.

(2) Професионалното портфолио подпомага атестирането и самооценяването на педагогическия специалист.

(3) Целите, функциите и съдържанието на професионалното портфолио се определят с държавния образователен стандарт за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти.

Раздел IV.

Кариерно развитие на педагогическите специалисти

Чл. 227. (1) Кариерното развитие е процес на усъвършенстване на компетентности при последователно заемане на учителски или възпитателски длъжности или при придобиване на степени с цел повишаване качеството и ефективността на образованието.

(2) Учителските и възпитателските длъжности са:

1. учител, възпитател;
2. старши учител, старши възпитател;
3. главен учител, главен възпитател.

(3) Разпоредбата на ал. 2 се прилага и при кариерното развитие на ресурсните и болничните учители.

(4) Кариерното развитие на педагогическите специалисти, с изключение на учителите и възпитателите, се осъществява чрез последователно придобиване на втора и първа степен. Присъждането им се извършва от работодателя. Степените не се запазват при прекратяване на трудовото правоотношение.

(5) Основа за кариерно развитие на педагогическите специалисти са учителският стаж, получените квалификационни кредити, придобитата професионално-квалификационна степен, както и резултатите от атестирането им.

(6) По-големият брой квалификационни кредити и по-високата професионално-квалификационна степен са основание за по-бързо кариерно развитие на педагогическите специалисти, независимо от учителския стаж.

(7) Условията и редът за заемане на учителските длъжности по ал. 2 и за придобиване на степените по ал. 4, както и за по-бързото кариерно развитие на педагогическите специалисти се определят с държавния образователен стандарт за статута и развитието на учителите, директорите и другите педагогически специалисти.

Чл. 228. (1) Атестирането е процес на оценяване на съответствието на дейността на учителите, директорите и другите педагогически специалисти с професионалния им профил, с изискванията за изпълнение на длъжността, както и със стратегията за развитие на детската градина, училището или центъра за подкрепа за личностно развитие, а за директорите - и на управленската им компетентност.

(2) Атестирането на учителите, директорите и другите педагогически специалисти се извършва на всеки 4 години от атестационна комисия, определена от работодателя, съгласувано с педагогическия съвет, като в нейния състав задължително се включват:

1. представители на работодателя, на финансиращия орган в случаите, когато той е различен от работодателя, на педагогическия съвет, на регионалното управление на образованието, както и родител от обществения съвет - при атестиране на директорите;

2. представители на работодателя, на регионалното управление на образованието и на педагогическия съвет - при атестиране на учителите и другите педагогически специалисти.

(3) В състава на комисията може да се включват и други членове, определени в държавния образователен стандарт за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти.

(4) Редът за назначаване на комисията по ал. 2, скалата на оценяване, критериите и процедурата за атестиране се определят в държавния образователен стандарт за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти.

(5) Оценката от атестирането освен за кариерното развитие може да служи и за насочване за повишаване на квалификацията и поощряване на атестираните педагогически специалисти.

(6) При получена най-ниска оценка от атестирането работодателят заедно с атестационната комисия:

1. правят анализ на причините, довели до ниската оценка;

2. изработват план за методическо и организационно подпомагане на получилия ниска оценка учител, директор или друг педагогически специалист;

3. определят наставник или наставници, които да осъществят методическа и организационна подкрепа;

4. представят в регионалното управление на образованието в едномесечен срок от провеждането на атестирането документите по т. 1, 2 и 3 за осигуряване на методическа подкрепа.

(7) В случаите по ал. 6 повторно атестиране на лицето се извършва една година след предприемане на мерките по ал. 6, т. 1, 2 и 3.

(8) Ако при атестирането по ал. 7 отново е получена най-ниска оценка, лицето се освобождава от длъжност при условията на чл. 328, ал. 1, т. 5 от Кодекса на труда.

(9) При получена оценка от атестирането с една степен по-висока от най-ниската се прилагат мерките по ал. 6, т. 1, 2 и 3.

Раздел V.
Информационен регистър на одобрените програми за повишаване квалификацията на педагогическите специалисти

Чл. 229. (1) Министърът на образованието и науката организира създаването и поддържането на информационен регистър на одобрените програми за обучение за повишаване квалификацията на педагогическите специалисти.

(2) Министърът на образованието и науката може да организира поддържането на регистъра чрез свое специализирано обслужващо звено.

(3) Обстоятелствата, които се вписват в регистъра по ал. 1, се определят с държавния образователен стандарт за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти.

(4) Регистърът се публикува на официалната интернет страница на Министерството на образованието и науката.

Чл. 230. Програми за обучение за повишаване квалификацията на педагогическите специалисти за одобрение и вписване в регистъра може да представят:

1. лица, регистрирани по реда на Търговския закон, на Закона за юридическите лица с нестопанска цел или на Закона за кооперациите;

2. лица, учредени в съответствие със законодателството на друга държава членка.

Чл. 231. (1) Производството за одобряване на програмите за обучение за повишаване квалификацията на педагогическите специалисти започва по писмено заявление на лицата по чл. 230.

(2) Заявлението по ал. 1 съдържа:

1. данни за юридическото лице - наименование (фирма), седалище и адрес на управление, единен идентификационен код или код по БУЛСТАТ;

2. наименование на програмата за обучение за повишаване квалификацията на педагогическите специалисти;

3. описание на материално-техническите и информационните ресурси, с които се гарантира качествено провеждане на обучението.

(3) Към заявлението по ал. 1 се прилагат следните документи:

1. програма за обучение за повишаване квалификацията на педагогическите специалисти;

2. списък на обучителите с приложени професионални автобиографии и документи за образование и квалификация, декларации, удостоверяващи съгласието на лицата да провеждат обучението, както и най-малко три референции за всеки от обучителите;

3. документ, удостоверяващ прилагането на сертифицирана система за управление на качеството.

(4) Заявленията и приложените към тях документи може да се подават всяка година от 1-во до 15-о число на месеците ноември и април.

Чл. 232. (1) Представената за одобрение програма за обучение за повишаване квалификацията на педагогическите специалисти трябва да съдържа:

1. анотация на програмата;
2. цели на програмата;
3. форми на обучение;
4. методи на обучение;
5. индикатори за очакваните резултати от обучението;
6. продължителност на обучението и брой часове;
7. брой квалификационни кредити;
8. начин на завършване на обучението.

(2) Анотацията на програмата включва теоретична и практическа част, като в програмата задължително се посочва съотношението между тях.

(3) Целите на програмата трябва да бъдат насочени към развиване на компетентностите, определени в професионалните профили на педагогическите специалисти.

(4) Формите и методите на обучение трябва да осигуряват постигане на целите по ал. 3.

(5) Обучението трябва да завършва с издаване на документ, който удостоверява броя квалификационни кредити.

Чл. 233. Обучителите трябва да притежават:

1. висше образование с образователно-квалификационна степен "магистър" и професионална квалификация, която да отговаря на целите на програмата;

2. професионален опит, свързан с целите на програмата, придобит в практиката или в провеждането на обучения.

Чл. 234. Лицата по чл. 230 трябва да имат разработена вътрешна система за управление на качеството, която да отговаря на изискванията на държавния образователен стандарт за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти.

Чл. 235. (1) Не се оценяват заявления, които не съдържат всички необходими документи.

(2) При констатирани несъответствия в представените документи с изискванията на чл. 231 и 232 заявителят се уведомява писмено за допуснатите несъответствия и за срока за отстраняването им, който не може да е по-кратък от 10 работни дни.

Чл. 236. (1) Министърът на образованието и науката или оправомощено от него длъжностно лице се произнася в двумесечен срок от изтичане на съответния срок по чл. 231, ал. 4, като:

1. издава заповед за одобрение на програмата;
2. отказва одобрение на програмата.

(2) В случаите по чл. 232, ал. 2 срокът за произнасяне започва да тече от датата на отстраняване на несъответствията или от изтичането на срока за отстраняването им.

Чл. 237. (1) Програмата за обучение се одобрява, когато са изпълнени изискванията на чл. 232, 233 и 234.

(2) Въз основа на заповедта за одобряване програмата се вписва в регистъра по чл. 229, ал. 1.

(3) Обучението по одобрена програма при условията и по реда на този раздел е основание за присъждане на квалификационни кредити.

Чл. 238. (1) Министърът на образованието и науката или оправомощено от него длъжностно лице отказва да одобри програмата за обучение, когато:

1. не са представени всички документи по чл. 231;
2. представените документи са непълни или не са в определените вид и форма;
3. не са спазени изискванията на чл. 232, 233 и 234.

(2) Отказът по ал. 1 се съобщава при условията и по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Чл. 239. Всяка година от 1-во до 10-о число на месец юни лицата по чл. 230, които имат одобрени програми, подават заявление дали ще извършват обучение по програмата през следващите 12 месеца.

Чл. 240. Одобренията при условията и по реда на този раздел програми може да се прилагат до промяна на съдържанието им или на обучителите по чл. 231, ал. 3, т. 2.

Чл. 241. (1) Промяна на съдържанието на одобрената програма може да бъде прилагана само след одобрение от министъра на образованието и науката.

(2) Промяна на съдържанието се одобрява при условията и по реда на чл. 231 - 238.

Чл. 242. (1) Промяна на обучителите по чл. 231, ал. 3, т. 2 може да бъде извършена след одобрение от министъра на образованието и науката или от оправомощено от него длъжностно лице.

(2) Производството за одобряване на промяната по ал. 1 започва по заявление на лицето по чл. 230, към което се прилагат списък на новите обучители по програмата с приложени професионални автобиографии и документи за придобито образование и квалификация, декларации, удостоверяващи съгласието на лицата да провеждат обучението, както и най-малко три референции за всеки от обучителите.

(3) Заявленията за промяна на обучителите се разглеждат при условията и по реда на чл. 232 и 234.

(4) Министърът на образованието и науката или оправомощено от него длъжностно лице одобрява или отказва да одобри промяната на обучителите в 14-дневен срок от подаване на заявлението.

Чл. 243. Лицата по чл. 230 са длъжни да заявят за вписване в регистъра всяка промяна в наименованието или в правноорганизационната си форма в 7-дневен срок от настъпване на обстоятелството.

Чл. 244. (1) Министърът на образованието и науката може да извършва проверки чрез оправомощени длъжностни лица за изпълнение на одобренията програми.

(2) Длъжностните лица по ал. 1 може да извършват проверка на място, като имат право:

1. на достъп до помещенията, в които се извършва обучението;
2. да изискват документи, удостоверяващи провежданото обучение;

3. да изискват писмени и устни обяснения от всички, които работят за проверяваното лице;

4. да изискват информация от обучаемите за провежданото обучение.

(3) Когато се установи неизпълнение на одобрената програма или нарушения по чл. 233 и 234, длъжностните лица по ал. 1 може да правят задължителни предписания за отстраняване на нарушението в подходящ срок.

(4) При неизпълнение на предписанията по ал. 3 министърът на образованието и науката или оправомощено от него длъжностно лице издава заповед за заличаване от регистъра по чл. 229, ал. 1.

Чл. 245. (1) Одобрените програми се заличават от регистъра по чл. 229, ал. 1:

1. по писмено заявление на лицата по чл. 230;

2. при неподаване в срок на заявлението по чл. 239;

3. при подаване в две последователни години на заявление по чл. 239, че няма да бъде извършвано обучение по програмата.

(2) При одобряване и вписване на промяна в съдържанието при условията и по реда на този раздел одобрената преди изменението програма се заличава от регистъра.

Раздел VI.

Поощряване и награждаване на педагогическите специалисти

Чл. 246. (1) Педагогическите специалисти се поощряват с морални и материални награди за високи постижения в предучилищното и училищното образование.

(2) Министърът на образованието и науката и началникът на регионалното управление на образованието със заповед може да учредяват награди за педагогическите специалисти на национално, съответно на регионално ниво.

Чл. 247. (1) Педагогическите специалисти може да бъдат награждавани с отличия и награди за образцово изпълнение на задълженията си със заповед на работодателя си.

(2) Отличията и наградите по ал. 1 се определят с правилника за дейността на институцията, а за директорите на институциите - с правилника на регионалните управления на образованието.

Глава дванадесета. ИНФОРМАЦИЯ И ДОКУМЕНТИ

Чл. 248. (1) Документите в системата на предучилищното и училищното образование се създават, обработват и съхраняват при спазване на държавния образователен стандарт за информацията и документите.

(2) Държавният образователен стандарт по ал. 1 урежда:

1. видовете документи в системата на предучилищното и училищното образование;

2. изискванията към формата и съдържанието на всеки от документите по т. 1;

3. условията и реда за водене на информационни регистри;

4. условията и реда за приемане, отчитане и унищожаване на документи с фабрична номерация;

5. документите, които се създават, обработват и съхраняват в електронен вид.

Чл. 249. Документите, издавани или водени от институциите в системата на предучилищното и училищното образование, се попълват на български книжовен език с изключение на случаите, предвидени в този закон.

Чл. 250. (1) Министерството на образованието и науката организира воденето на национална електронна информационна система за предучилищното и училищното образование.

(2) Воденето на националната електронна информационна система по ал. 1 се извършва при условия и по ред, определени с държавния образователен стандарт за информацията и документите.

Глава тринадесета. ОРГАНИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ

Чл. 251. (1) Държавната политика в областта на предучилищното и училищното образование се осъществява от Министерския съвет.

(2) Министърът на образованието и науката веднъж на две години в срок до 31 март внася в Народното събрание доклад за прилагането на принципите и за изпълнението на целите на предучилищното и училищното образование в съответствие с този закон. Докладът съдържа и план със срокове за предприемане на конкретни действия за отстраняване на несъответствията.

(3) Министърът на образованието и науката ръководи и координира провеждането на държавната политика в областта на предучилищното и училищното образование. Министърът на образованието и науката е специализиран орган за управление на системата на предучилищното и училищното образование.

(4) Министърът на образованието и науката упражнява контрол върху дейността на всички институции в системата на предучилищното и училищното образование.

(5) Министърът на образованието и науката упражнява контрол за съответствието на дейността на духовните училища с изискванията на този закон.

(6) Служители по трудово и по служебно правоотношение на експертни и ръководни длъжности в Министерството на образованието и науката не може да извършват срещу заплащане обучение или подкрепа по смисъла на чл. 178, ал. 1, т. 2 - 7 и 14 и чл. 187, ал. 1, т. 2 и 4 на деца и ученици.

Чл. 252. (1) Регионалните управления на образованието са териториални администрации към министъра на образованието и науката за управление и контрол на системата на предучилищното и училищното образование.

(2) Регионалните управления на образованието осъществяват и методическа подкрепа на детските градини, училищата, регионалните центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото образование и центровете за подкрепа за личностно развитие в съответната област.

(3) Методическата подкрепа по ал. 2 се осъществява и чрез участие на експерти от регионалните управления на образованието в провеждането на учебни часове и при осъществяване на дейностите за приобщаващо образование при условия и по ред, определени с правилника на регионалните управления на образованието.

(4) Регионалните управления на образованието осъществяват методическа подкрепа за изпълнението на насоките на Националния инспекторат по образованието.

(5) За българските училища в чужбина функциите по ал. 1, 2 и 4 се изпълняват от министъра на образованието и науката.

Чл. 253. (1) Регионалните управления на образованието са юридически лица на бюджетна издръжка към министъра на образованието и науката.

(2) Устройството и функциите на регионалните управления на образованието, както и областите, на чиято територия те осъществяват дейността си, се определят с правилник на министъра на образованието и науката.

Чл. 254. (1) Началниците на регионалните управления на образованието са държавни служители и се назначават и освобождават от министъра на образованието и науката.

(2) В изпълнение на своите правомощия началниците на регионалните управления на образованието издават заповеди.

(3) Началникът на регионално управление на образованието не може да извършва срещу заплащане обучение или подкрепа по смисъла на чл. 178, ал. 1, т. 2 - 7 и 14 и чл. 187, ал. 1, т. 2 и 4 на деца и ученици.

Чл. 255. (1) В регионалните управления на образованието се назначават служители по трудово и по служебно правоотношение.

(2) Орган по назначаване на държавните служители в регионалните управления на образованието е министърът на образованието и науката.

(3) Работодател на служителите по трудово правоотношение е началникът на регионалното управление на образованието.

(4) Служител в регионално управление на образованието не може да извършва срещу заплащане обучение или подкрепа по смисъла на чл. 178, ал. 1, т. 2 - 7 и 14 и чл. 187, ал. 1, т. 2 и 4 на деца и ученици.

Чл. 256. (1) Органите на местното самоуправление осигуряват и контролират:

1. условията и организацията на дейностите в предучилищното образование в общинските детски градини;

2. обхвата на подлежащите на задължително предучилищно и училищно образование деца и ученици;

3. условията за функциониране и развитие на общинските центрове за подкрепа за личностно развитие;

4. финансирането на делегираните от държавата дейности и на местните дейности по образование;

5. необходимото имущество за функциониране на общинските институции в съответствие с държавния образователен стандарт за физическата среда и информационното и библиотечното осигуряване на детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие;

6. условията за целодневната организация на учебния ден;

7. сигурността на децата и учениците в детските градини, училищата и центровете за подкрепа на личностно развитие;
8. здравното обслужване на децата и учениците в детските градини и училищата;
9. условията за детско и ученическо хранене, отдих и спорт;
10. безплатен транспорт на децата и учениците при условията на този закон;
11. разходването и разпределението на други целеви средства от бюджета;
12. изпълнението на общинската програма за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в системата на предучилищното и училищното образование и реализирането на местните политики.

(2) Кметовете на общините съгласуват държавния план-прием за училищата по чл. 142, ал. 3, т. 1 и 5, както и допълнителния държавен план-прием за училищата по чл. 142, ал. 4.

(3) Кметовете на общините упражняват контрол върху начина на изразходване на предоставените средства на общинските детски градини и училища, на общинските центрове за подкрепа за личностно развитие, включително и ако е налице възлагане по реда на чл. 198, ал. 2, както и на частните детски градини и училища, които получават бюджетни средства.

(4) Органите на местното самоуправление и местната администрация осъществяват и други правомощия, предвидени в този закон и в други нормативни актове.

Чл. 257. (1) Орган за управление и контрол на държавните и общинските институции в системата на предучилищното и училищното образование е директорът.

(2) Директорът по ал. 1 управлява и представлява съответната институция.

(3) Органите за управление и контрол на частните детски градини и училища се определят от закона, по който са учредени.

(4) Образователната дейност в частните детски градини и училища се ръководи от директор.

Чл. 258. (1) Директорът на държавна и общинска детска градина, на държавно и общинско училище и на център за подкрепа за личностно развитие организира и контролира цялостната дейност на институцията в съответствие с правомощията, определени с държавния образователен стандарт за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти.

(2) Директорът на частна детска градина и на частно училище ръководи образователната дейност в институцията в рамките на правомощията, определени с държавния образователен стандарт за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти. Съответните органи на търговското дружество, на юридическото лице с нестопанска цел или на кооперацията може да овластят директора и с други правомощия, свързани с управлението, представителството и контрола на институцията.

(3) Директорът на специализирано обслужващо звено организира и контролира цялостната дейност на институцията в съответствие с правилника за устройството и дейността на звеното.

Чл. 259. (1) В изпълнение на своите правомощия директорът издава заповеди.

(2) Административните актове на директорите на институциите в системата на предучилищното и училищното образование могат да се оспорват по административен ред пред:

1. министъра на образованието и науката - за държавните училища по чл. 43, за държавните неспециализирани училища, за духовните училища, за държавните центрове за специална образователна подкрепа и за специализираните обслужващи звена;

2. министъра на културата - за училищата по изкуствата и за училищата по културата;

3. министъра на младежта и спорта - за държавните спортни училища;

4. министъра на отбраната или съответния финансиращ орган - за държавните детски градини;

5. началника на регионалното управление на образованието - за частните детски градини, за частните и общинските училища и за общинските центрове за специална образователна подкрепа;

6. кмета на общината - за общинските детски градини и за центровете за подкрепа за личностно развитие с изключение на общинските центрове за специална образователна подкрепа.

(3) Административните актове на директорите на институциите по ал. 2 могат да се обжалват по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Чл. 260. При управлението и контрола на учебната, учебно-производствената, учебно-творческата, спортната и административно-стопанската дейност директорът може да се подпомага от един или няколко заместник-директори.

Чл. 261. (1) При отсъствие на директора на държавна и общинска детска градина, на държавно и общинско училище и на център за подкрепа за личностно развитие за срок, по-малък от 60 календарни дни, той се замества от определен със заповед за всеки конкретен случай заместник-директор, а при невъзможност - от определен със заповед педагогически специалист от институцията. Заповедта се издава от директора, а при невъзможност - от съответния орган по чл. 217, ал. 1 - 4.

(2) При отсъствие на директора на държавна и общинска детска градина, на държавно и общинско училище или на център за подкрепа за личностно развитие за срок, по-дълъг от срока по ал. 1, съответният орган по чл. 217, ал. 1 - 4 сключва трудов договор с друго лице за временно изпълняване на длъжността "директор".

(3) При отсъствие на директора на частна детска градина или на частно училище неговият заместник се определя от съответните органи на дружеството, юридическото лице с нестопанска цел или кооперацията.

Чл. 262. (1) Специализиран орган за разглеждане и решаване на основни педагогически въпроси в детската градина, училището и центъра за подкрепа за личностно развитие е педагогическият съвет.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 17 от 2020 г.) Педагогическият съвет включва в състава си всички педагогически специалисти и заместник-директорите без норма на преподавателска работа. В училищата със споразумение по чл. 28, ал. 3 в заседанията на педагогическия съвет с

право на съвещателен глас може да участват и лицата, заемащи академични длъжности, които извършват обучение в училището.

(3) Директорът на детската градина, на училището или на центъра за подкрепа за личностно развитие е председател на педагогическия съвет.

(4) В заседанията на педагогическия съвет с право на съвещателен глас може да участват представители на обществения съвет, настоятелството, медицинското лице, което обслужва училището, детската градина или центъра за подкрепа за личностно развитие, ученици, както и други лица.

(5) Директорът на детската градина, на училището или на центъра за подкрепа за личностно развитие, в качеството си на председател на педагогическия съвет, кани писмено представителите на обществения съвет и на настоятелството на заседанията на педагогическия съвет, като им предоставя възможно най-пълна информация по въпросите, които предстои да бъдат обсъждани.

Чл. 263. (1) Педагогическият съвет в училището:

1. приема стратегия за развитие на училището за следващите 4 години с приложени към нея план за действие и финансиране;
2. приема правилник за дейността на училището;
3. приема училищния учебен план;
4. приема формите на обучение;
5. приема годишния план за дейността на училището;
6. приема учебни планове за индивидуална форма на обучение;
7. приема мерки за повишаване качеството на образованието;
8. приема програма за превенция на ранното напускане на училище;
9. приема програма за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на децата и учениците от уязвими групи;
10. предлага на директора разкриване на занимания по интереси;
11. прави предложения на директора за награждаване на ученици и за налагане на съответните санкции в предвидените в този закон случаи;
12. определя училищни символи и ритуали и други отличителни знаци;
13. определя ученически униформи;
14. участва със свои представители в създаването и приемането на етичен кодекс на училищната общност;
15. запознава се с бюджета на детската градина, училището и центъра за подкрепа за личностно развитие, както и с отчетите за неговото изпълнение;
16. периодично, най-малко три пъти през една учебна година, проследява и обсъжда нивото на усвояване на компетентности от учениците и предлага съвместни мерки между учителите с цел подобряване на образователните резултати;
17. упражнява други правомощия, определени с нормативен акт.

(2) Педагогическият съвет на детската градина и на центъра за подкрепа за личностно развитие изпълнява правомощията по ал. 1 съобразно предмета на дейността си.

(3) Документите по ал. 1, т. 1 - 5 и т. 7 - 9 се публикуват на интернет страницата на детската градина, училището или центъра за подкрепа за личностно развитие.

Чл. 264. (1) (Изм. - ДВ, бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.07.2020 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 101 от 2019 г.) Когато е налице възлагане по реда на чл. 198, ал. 1, министърът на образованието и науката и началниците на регионалните управления на образованието упражняват контрол и върху дейността на изпълнителите по чл. 198, ал. 1 и на доставчиците на социални услуги, лицензирани по реда на Закона за социалните услуги.

(2) Предмет на контрола по ал. 1 е спазването на държавния образователен стандарт за приобщаващото образование.

(3) При установяване на нарушения министърът на образованието и науката, съответно началникът на регионалното управление на образованието или оправомощени от тях длъжностни лица дават задължителни предписания и определят срок за изпълнението им. Задължителните предписания трябва да са придружени с методически указания за изпълнението им.

(4) Задължителните предписания по ал. 3 може да се обжалват по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Глава четиринадесета. ОБЩЕСТВЕНИ СЪВЕТИ

Чл. 265. (1) С цел създаване на условия за активни и демократично функциониращи общности към всяка детска градина и всяко училище се създава обществен съвет.

(2) Общественият съвет е орган за подпомагане на развитието на детската градина и училището и за граждански контрол на управлението им.

Чл. 266. (1) Общественият съвет се състои от нечетен брой членове и включва един представител на финансиращия орган и най-малко трима представители на родителите на деца и ученици от съответната институция. В състава на обществения съвет на училище, което извършва обучение за придобиване на професионална квалификация, се включва и представител на работодателите.

(2) Представителите на родителите се излъчват от събрание на родителите, свикано от директора на детската градина и на училището. На събранието се определя броят на представителите на родителите и се избират и резервни членове на обществения съвет.

(3) Представителите на работодателите се определят от областния управител по предложение на представителните организации на работодателите.

(4) Председателят на обществения съвет се избира от членовете му.

(5) Членовете на обществения съвет се определят за срок не по-дълъг от три години.

Чл. 267. (1) Общественият съвет се свиква на заседание най-малко 4 пъти годишно, като задължително провежда заседание в началото на учебната година.

(2) С право на съвещателен глас в работата на обществения съвет на училищата участват поне трима представители на ученическото самоуправление.

(3) С право на съвещателен глас в работата на обществения съвет на училищата и детските градини участва и представител на настоятелството.

(4) В заседанията на обществения съвет могат да бъдат канени и служители на институцията, на регионалното управление на образованието, експерти, на работодателите, на синдикатите, на юридическите лица с нестопанска цел и други заинтересовани лица.

Чл. 268. (1) Директорът на детската градина или на училището има право да присъства на заседанията на обществения съвет и да изразява становище по разглежданите въпроси.

(2) Директорът е длъжен при поискване от обществения съвет да предоставя всички сведения и документи, необходими за дейността му.

(3) При необходимост директорът може да отправи искане до председателя на обществения съвет за свикването му.

Чл. 269. (1) Общественият съвет в детската градина и училището:

1. одобрява стратегията за развитие на детската градина или училището и приема ежегодния отчет на директора за изпълнението ѝ;

2. участва в работата на педагогическия съвет при обсъждането на програмите по чл. 263, ал. 1, т. 8 и 9 и при обсъждане на избора на ученически униформи;

3. предлага политики и мерки за подобряване качеството на образователния процес въз основа на резултатите от самооценката на институцията, външното оценяване - за училищата, и инспектирането на детската градина или училището;

4. дава становище за разпределението на бюджета по дейности и размера на капиталовите разходи, както и за отчета за изпълнението му - за институциите на делегиран бюджет и за частните детски градини и частните училища, които получават средства от държавния бюджет;

5. съгласува предложението на директора за разпределение на средствата от установеното към края на предходната година превишение на постъпленията над плащанията по бюджета на училището или детската градина;

6. съгласува училищния учебен план;

7. участва с представители в комисиите за атестиране на директорите при условията и по реда на държавния образователен стандарт за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти;

8. съгласува избора от учителите в училището по чл. 164, ал. 2 на учебниците и учебните комплекти;

9. сигнализира компетентните органи, когато при осъществяване на дейността си констатира нарушения на нормативните актове;

10. дава становище по училищния план-прием по чл. 143, ал. 1;

11. участва в създаването и приемането на етичен кодекс на училищната общност.

(2) При неодобрение от общественения съвет на актовете по ал. 1, т. 1 и 6 те се връщат с мотиви за повторно разглеждане от педагогическия съвет. При повторното им разглеждане педагогическият съвет се произнася по мотивите и взема окончателно решение.

(3) Общественият съвет в частната детска градина и в частното училище изпълнява правомощието си по ал. 1, т. 4 само за средствата, получавани от държавния бюджет.

Чл. 270. Условиата и редът за създаването, устройството и дейността на обществения съвет се уреждат с правилник, издаден от министъра на образованието и науката.

Глава петнадесета. УПРАВЛЕНИЕ НА КАЧЕСТВОТО

Чл. 271. (1) Управление на качеството е непрекъснат процес на организационно развитие, основан на анализиране, планиране, изпълнение на дейностите, оценяване и внасяне на подобрения в работата на детските градини и училищата.

(2) Анализирането, планирането, изпълнението на дейностите и внасянето на подобрения в работата на детските градини и училищата се извършват при условия и по ред, определени с държавния образователен стандарт за управлението на качеството в институциите.

(3) Оценяването се извършва чрез самооценяване и инспектиране.

(4) Самооценяването се извършва при условия и по ред, определени с държавния образователен стандарт за управлението на качеството в институциите, а инспектирането - при условия и по ред, определени с държавния образователен стандарт за инспектирането на детските градини и училищата.

Чл. 272. Самооценяването е насочено към изготвяне на вътрешна оценка на качеството на предоставяното образование чрез дейности, процедури и критерии, определени от детската градина или училището.

Чл. 273. (1) Инспектирането е процес на изготвяне на цялостна независима експертна оценка на качеството на предоставяното от детската градина или училището образование в определен момент на дейността им и определяне на насоките за подобряване.

(2) Инспектирането се извършва по критерии и индикатори, групирани по области за инспектиране.

(3) На всеки 5 години се извършва поне по една инспекция на всяка детска градина и всяко училище.

Чл. 274. (1) За извършване на инспектирането се създава Национален инспекторат по образованието като юридическо лице на бюджетна издръжка към Министерския съвет със седалище София.

(2) Националният инспекторат по образованието се управлява и представлява от директор, който е орган за външно инспектиране на детските градини и училищата.

(3) Директорът на Националният инспекторат по образованието е държавен служител и се назначава и освобождава от министър-председателя.

(4) В изпълнение на своите правомощия директорът на Националния инспекторат по образованието издава заповеди.

(5) Директорът на Националния инспекторат по образованието:

1. разработва, апробира и усъвършенства критерии и индикатори за инспектиране;

2. организира и провежда инспектиране на детски градини и училища;

3. предоставя оценката и насоките от инспекцията на директора на детската градина или на училището и на началника на съответното регионално управление на образованието;

4. уведомява съответното регионално управление на образованието, когато:

а) в процеса на инспектиране се установят нарушения на нормативната уредба в системата на предучилищното и училищното образование;

б) е необходима методическа подкрепа за изпълнение на насоките от инспектирането;

в) констатираното ниво на преподаване и усвояване на компетентности от учениците не осигурява достъп до качествено образование в съответното училище и се изискват мерки за подобряване на резултатите;

5. предоставя на министъра на образованието и науката и на Министерския съвет анализ за качеството на образование в инспектираните детски градини и училища за определен период, в определен регион или за страната;

6. публикува на официалната си интернет страница обобщена информация за оценките и за насоките по области на инспектиране;

7. изпълнява и други функции, определени в нормативен акт или възложени от министъра на образованието и науката.

Чл. 275. (1) Всяка инспекция се извършва от вътрешни и външни инспектори.

(2) Вътрешните инспектори са държавни служители в Националния инспекторат по образованието и се назначават и освобождават от директора му.

(3) Външните инспектори се определят за всяка конкретна инспекция при условия и по ред, определени с правилника по чл. 279.

Чл. 276. (1) Външен инспектор може да е лице:

1. с висше образование с образователно-квалификационна степен "магистър";

2. с професионален опит в област, съответстваща на инспектираната дейност, не по-малко от 5 години;

3. завършило успешно обучение в Националния инспекторат по образованието.

(2) Не може да изпълнява дейност като външен инспектор лице, което има наложено дисциплинарно наказание по Кодекса на труда или по Закона за държавния служител за период една година преди инспектирането.

(3) Външните инспектори осъществяват дейността си след сключване на договор с директора на Националния инспекторат по образованието за всяка инспекция.

Чл. 277. (1) За член на екипа от инспектори за конкретната инспекция не може да бъде определяно лице, което:

1. е заемало длъжност в инспектираната институция;
2. е съпруг или е във фактическо съжителство, или е роднина по права линия, по съребрена линия до четвърта степен включително, или по сватовство до втора степен включително, с лице, чиято работа е обект на инспектиране.

(2) За член на екипа от инспектори за конкретната инспекция като външен инспектор не може да бъде определяно лице, което работи по трудово или по служебно правоотношение на територията на административно-териториалната област, в която се намира инспектираната институция.

(3) Обстоятелствата по ал. 1 и 2 се удостоверяват с декларация.

Чл. 278. (1) По време и във връзка с извършваните инспекции инспекторите имат право:

1. на свободен достъп до всички дейности на детската градина или училището и до всички документи на детската градина или училището;

2. да изискват в определени от тях срокове справки, заверени копия от документи и друга информация във връзка с извършването на инспектирането, включително на електронен носител;

3. да проучват мнението на педагогическите специалисти, ученици, родители и представители на обществения съвет чрез срещи и разговори, както и попълването на анкетни карти и въпросници за оценка и самооценка.

(2) Директорът и всички служители в детската градини или в училището са длъжни да оказват съдействие на инспекторите при осъществяване на правомощията им и да осигуряват подходящи помещения и технически средства за извършване на инспекциите.

Чл. 279. Устройството и функциите на Националния инспекторат по образованието, правата и задълженията на инспекторите се определят с правилник, приет от Министерския съвет по предложение на министъра на образованието и науката.

Глава шестнадесета. ФИНАНСИРАНЕ И ИМУЩЕСТВО (В СИЛА ОТ 01.01.2017 Г.)

Раздел I. Финансиране (В сила от 01.01.2017 г.)

Чл. 280. (В сила от 01.01.2017 г.) (1) Дейностите в системата на предучилищното и училищното образование се финансират със средства от държавния бюджет, бюджетите на общините, европейски фондове и програми и други източници.

(2) Със средства от държавния бюджет се финансират изцяло или частично дейностите, които са обект на държавна политика.

(3) Средствата от държавния бюджет са за:

1. издръжка на дейностите по възпитание и обучение на децата и учениците;

2. подпомагане на равния достъп и подкрепа за личностно развитие;

3. развитие на детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие;
4. изпълнение на национални програми за развитие на образованието.

Чл. 281. (В сила от 01.01.2017 г.) Средствата от държавния бюджет за финансиране на дейности в системата на предучилищното и училищното образование се планират ежегодно в размер не по-нисък като сума и като процент от brutния вътрешен продукт спрямо заложеното в държавния бюджет за предходната година.

Чл. 282. (В сила от 01.01.2017 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г.) Средствата по чл. 280, ал. 3, т. 1 се разпределят между бюджетите на първостепенните разпоредители с бюджет, финансиращи държавни и общински училища и детски градини, въз основа на:

1. броя на децата и учениците;
2. броя на групите и паралелките;
3. вида и броя на образователните институции;
4. стандарт за дете и ученик;
5. стандарт за група и паралелка;
6. стандарт за образователна институция.

(2) Дейностите, които се финансират изцяло или частично от държавния бюджет по стандарти, се определят с държавния образователен стандарт за финансирането на институциите.

(3) (Нова - ДВ, бр. 99 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г.) Размерите на стандартите се определят с акт на Министерския съвет.

(4) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 99 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г.) Размерите на стандартите се определят в зависимост от:

1. съдържанието на дейностите по възпитанието и обучението на децата и учениците;
2. (изм. - ДВ, бр. 99 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г.) вида и спецификата на училището или детската градина;
3. (нова - ДВ, бр. 99 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г.) формата на обучение;
4. (предишна т. 3 - ДВ, бр. 99 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г.) професионалното направление на обучението;
5. (предишна т. 4, изм. - ДВ, бр. 99 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г.) географски и демографски характеристики на населеното място, общината и региона, в който се намира образователната институция, водещи до различия в разходите, необходими за осигуряване на равен достъп до образование;
6. (нова - ДВ, бр. 99 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г.) необходимостта от педагогически специалисти за изпълнение на дейностите по възпитание и обучение на децата и учениците.

(5) (Отм., предишна ал. 4 - ДВ, бр. 99 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г.) Не по-малко от две трети от средствата по чл. 280, ал. 3, т. 1 се разпределят между бюджетите на първостепенните разпоредители с бюджет въз основа на броя на децата и учениците и разходен стандарт за дете и ученик.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г.) Първостепенните разпоредители с бюджет разпределят получените средства по ал. 1 между училищата и детските градини въз основа на формули за всяка дейност. Формулите включват основен и допълнителни компоненти.

(7) Формулите по ал. 6 се утвърждават от първостепенните разпоредители с бюджет в срок до 28 февруари на текущата година след обсъждане с директорите на детските градини и училищата. Утвърдените формули се прилагат от началото на бюджетната година и не могат да бъдат променяни до края ѝ.

(8) (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г.) Основен компонент на всяка формула са получените по реда на ал. 1 средства от първостепенния разпоредител с бюджет за съответната детска градина или училище.

(9) (Нова - ДВ, бр. 99 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г.) Допълнителните компоненти на формулата диференцират получените по реда на ал. 1 средства, като могат да бъдат обективни географски, демографски, инфраструктурни и други показатели, определящи различия в разходите между детските градини и училищата, или показатели, отразяващи националната и общинската образователна политика. Допълнителните компоненти не са задължителни.

(10) (Предишна ал. 9 - ДВ, бр. 99 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г.) Средствата по ал. 6 за всяка дейност се разпределят:

1. (изм. - ДВ, бр. 99 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г.) не по-малко от 85 на сто - на базата на основния компонент на формулите;

2. (изм. - ДВ, бр. 99 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г.) останалите до 15 на сто - въз основа на допълнителни компоненти на формулата.

(11) (Предишна ал. 10, изм. - ДВ, бр. 99 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г.) Като част от допълнителните компоненти на формулата за съответната дейност може да се предвиди резерв за нерегулярни разходи в размер до две на сто от средствата за съответната дейност. Неразпределените към 15 ноември на текущата година средства от резерва се предоставят на училищата и детските градини по съответната дейност, като се разпределят пропорционално на броя на децата и учениците.

(12) (Предишна ал. 11 - ДВ, бр. 99 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г.) Като част от допълнителните компоненти на формулите се предвиждат средства в размер до 0,5 на сто за финансиране на логопедични кабинети.

(13) (Предишна ал. 12 - ДВ, бр. 99 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г.) Като част от формулите се утвърждават и:

1. условията и редът за разпределение на средствата по отделните допълнителни компоненти, включени в съответната формула, в т.ч. резерва;

2. (изм. - ДВ, бр. 99 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г.) правила за промени в разпределението на средствата между училищата и детските градини при изменение на параметрите на основния компонент на формулата.

(14) (Нова - ДВ, бр. 99 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г.) Освен средствата, разпределени по реда на ал. 1 - 13, държавните и общинските детски градини и училища получават допълнително финансиране за:

1. работа с деца и ученици от уязвими групи;

2. издръжка на паралелки за придобиване на квалификация по защитени специалности от професии и специалности от професии, по които е налице очакван недостиг от специалисти на пазара на труда;

3. издръжка на защитените детски градини и училища.

(15) (Нова - ДВ, бр. 99 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г.) Правилата за разпределение на средствата по ал. 14, т. 1 се определят с държавния образователен стандарт за финансирането на институциите, на средствата по ал. 14, т. 2 - с акта по чл. 6а, ал. 2 от Закона за професионалното образование и обучение, а на средствата по ал. 14, т. 3 - с акта по чл. 54, ал. 5.

(16) (Нова - ДВ, бр. 99 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г.) Броят на децата, на групите и паралелките, както и на образователните институции, въз основа на които се разпределят средствата по ал. 1 и б, се определя по данни от националната електронна информационна система на Министерството на образованието и науката към 1 януари на текущата година.

(17) (Нова - ДВ, бр. 99 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г.) Броят на учениците, въз основа на които се разпределят средствата по ал. 1 и б, се определя по данни от националната електронна информационна система на Министерството на образованието и науката към 1 януари на текущата година за:

1. записаните ученици;
2. учениците, които са с наложени санкции по чл. 199, ал. 1, т. 4.

(18) (Отм., предишна ал. 13, изм. - ДВ, бр. 99 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г.) В случаите на разлики между разчетения брой на децата и учениците, на групите и паралелките, както и на образователните институции, въз основа на които са предвидени средствата по ал. 1 със закона за държавния бюджет на Република България за съответната година, и на данните по ал. 16 и 17 се извършват компенсирани промени по съответните бюджети и по бюджета на Министерството на образованието и науката за размера на средствата, необходими за отстраняване на тези разлики.

(19) (Отм., предишна ал. 14, изм. - ДВ, бр. 99 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г., изм. - ДВ, бр. 17 от 2020 г.) Когато разчетеният брой на децата и учениците, на групите и паралелките, както и на образователните институции е по-висок от броя им по информационната система, до извършването на промените по ал. 18 първостепенният разпоредител с бюджет заделя като резерв разликата от средствата, формирана по съответния стандарт.

(20) (Предишна ал. 15, изм. - ДВ, бр. 99 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г., изм. - ДВ, бр. 17 от 2020 г.) Когато разчетеният брой на децата и учениците, на групите и паралелките, както и на образователните институции е по-нисък от броя им по информационната система, средствата по формулата за съответната дейност се разпределят, като недостигът се разпределя пропорционално на средствата по формула до извършването на промените по ал. 18.

(21) (Предишна ал. 16, изм. - ДВ, бр. 99 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г.) Промени в разпределението на средствата по формула през бюджетната година в резултат от промени в броя на децата и учениците, както и на групите и паралелките се допускат само в следните случаи:

1. (доп. - ДВ, бр. 99 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г.) преместване на дете или ученик между институции, финансирани от един и същ първостепенен разпоредител с бюджет, с изключение на случаите на преместване на ученик в друго училище по реда на чл. 199, ал. 1, т. 4;

2. (изм. - ДВ, бр. 99 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г.) когато в началото на учебната година е необходимо да бъде финансиран по-големият брой на децата или учениците, и на групите или паралелките в някои институции, финансирани от един и същ първостепенен разпоредител с бюджет.

(22) (Предишна ал. 17 - ДВ, бр. 99 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г.) Не се утвърждават формули за дейности, по които получател на средствата е само едно училище или детска градина или са предоставени за частни училища или детски градини.

(23) (Предишна ал. 20 - ДВ, бр. 99 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г.) Министерският съвет може да одобри допълнителни изисквания към формулите по ал. 6 и правила за разпределение на средствата по тях, както и допълнителни изисквания, на които да отговарят системите на делегираните бюджети.

(24) (Предишна ал. 21 - ДВ, бр. 99 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г.) Освен средствата по ал. 6 в бюджетите на държавните и общинските училища и детски градини, прилагащи система на делегиран бюджет, се включват и разходи за сметка на:

1. установеното към края на предходната година превишение на постъпленията над плащанията по бюджета на училището или детската градина;

2. собствените приходи на училището или детската градина;

3. допълнително финансиране, извън средствата по чл. 280, ал. 3, осигурено за сметка на други средства по бюджета на финансиращия орган;

4. дължимите към бюджета на училището средства, непреведени от финансиращия орган към края на предходната година.

(25) (Нова - ДВ, бр. 17 от 2020 г.) Училищата със споразумение по чл. 28, ал. 3 превеждат на висшите училища средства за частта от трудовите възнаграждения на лицата, заемащи академична длъжност, които осъществяват обучение в училището.

Чл. 283. (В сила от 01.01.2017 г.) (1) Средствата за подпомагане на равния достъп и за подкрепа за личностно развитие включват:

1. ученически стипендии;

2. транспорт на деца и ученици;

3. закупуване на познавателни книжки, учебници и учебни комплекти за безвъзмездно ползване и за училищната библиотека;

4. целодневна организация на учебния ден и хранене;

5. дейности, свързани с общата подкрепа за личностно развитие;

6. дейности, свързани с допълнителната подкрепа за личностно развитие;

7. дейности, свързани с ученическия отдих и спорт;

8. реализиране на училищни програми за превенция на отпадането от училище и за намаляване броя на преждевременно напусналите;

9. подкрепа за ученици с изявени дарби;

10. (нова - ДВ, бр. 82 от 2020 г.) подпомагане на заплащането на дължимите от родителите такси за дейностите по хранене на децата в задължителното предучилищно образование, извън финансираното от държавата;

11. (нова - ДВ, бр. 82 от 2020 г., в сила от 01.01.2021 г.) компенсирани на разходите за отглеждане и обучение на деца, които не са приети поради липса на места за предучилищно образование в държавни и общински детски градини и училища;

12. (предишна т. 10 - ДВ, бр. 82 от 2020 г.) други дейности, спомагащи за повишаване на обхвата и равния достъп до образование.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 99 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г., изм. - ДВ, бр. 100 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г.) За децата в задължителна предучилищна възраст и за учениците от населени места, в които няма детска градина или училище, задължително се осигуряват средства от държавния бюджет за транспорт до най-близката детска градина или училище, което провежда обучение в съответната група или в съответния клас, и обратно. Средства от държавния бюджет за транспорт се предоставят и за ученици, които пътуват ежедневно до училище в друго населено място в същата или в съседна административно-териториална област, в което се обучават за придобиване на квалификация по професия, и обратно, ако такова обучение не се провежда в населеното място, в което живее ученикът, или ако ученикът се обучава по защитена специалност от професия или специалност от професия, по която е налице очакван недостиг на специалисти на пазара на труда, и в населеното място, в което живее, няма организирано професионално образование по същата или по друга защитена специалност от професия, по която е налице очакван недостиг на специалисти на пазара на труда.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 100 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г.) Средствата по ал. 1, т. 1, 3 и 9, както и средствата по ал. 1, т. 6 в частта им за изпълнение на дейностите за ресурсно подпомагане на деца и ученици със специални образователни потребности, се предоставят и на частните детски градини и училища.

(4) Средствата за изпълнение на дейностите за ресурсно подпомагане на децата и учениците със специални образователни потребности се предоставят на детските градини и училищата, в които те се обучават.

(5) Когато детската градина или училището не могат да осигурят ресурсното подпомагане съгласно държавния образователен стандарт за приобщаващото образование, средствата по ал. 4 се предоставят на съответната община за организиране на ресурсното подпомагане от център за подкрепа за личностно развитие, съответно на центъра за специална образователна подкрепа в случаите по чл. 195 на територията на съответната община или за възлагане при условията и по реда на чл. 198.

(6) Когато общината не може да осигури ресурсното подпомагане съгласно държавния образователен стандарт за приобщаващото образование при условията на ал. 5, средствата за изпълнение на дейностите за ресурсно подпомагане се предоставят на съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование.

(7) (Изм. - ДВ, бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.07.2020 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 101 от 2019 г., изм. - ДВ, бр. 82 от 2020 г.) Средствата за изпълнение на дейностите по ал. 1, т. 5, 6 и 12 могат да се предоставят на доставчици на социални услуги за деца, лицензирани по реда на Закона за социалните услуги при възлагане по реда на чл. 198, ал. 2 и 3.

(8) (Доп. - ДВ, бр. 82 от 2020 г.) Условието и редът за предоставяне и разпределение на средствата по ал. 1 се определят от Министерския съвет за средствата от държавния бюджет и/или съгласно правилата за финансиране от съответния европейски фонд или програма.

(9) (Нова - ДВ, бр. 82 от 2020 г.) Държавата подпомага заплащането на такси, дължими от родителите за дейностите по хранене на децата в задължителното предучилищно образование, осъществявано от държавните и общинските детски градини и училища, извън финансираното от държавата. Средствата от държавния бюджет за подпомагане на заплащането на дължими от родителите такси се предоставят по бюджета на съответния първостепенен разпоредител с бюджет.

(10) (Нова - ДВ, бр. 82 от 2020 г.) Условието и редът за пълно и/или частично подпомагане на заплащането на дължими от родителите такси за дейностите по хранене на децата в задължителното предучилищно образование, извън финансираното от държавата, се определят със:

1. наредбите по чл. 9 от Закона за местните данъци и такси - за общинските детски градини и училища;

2. акта по чл. 298, ал. 3, т. 2 - за държавните детски градини и училища.

(11) (Нова - ДВ, бр. 82 от 2020 г.) Първостепенният разпоредител с бюджет е длъжен да осигури пълно подпомагане на заплащането на такси, дължими от родителите за дейностите по хранене на децата в задължителното предучилищно образование, с не по-малко от 50 на сто от средствата по ал. 9.

(12) (Нова - ДВ, бр. 82 от 2020 г., в сила от 01.01.2021 г.) Държавата предоставя средства за родителите на деца от тригодишна възраст до постъпването им в I клас за компенсиране на разходите, пряко свързани с отглеждането и обучението им, когато:

1. детето не е прието за съответната учебна година поради липса на свободни места за целодневна или полудневна организация на предучилищното образование в държавна или общинска детска градина или училище, за които е кандидатствало, и

2. не е предложено от общината по местоживееене на детето друго равностойно място в общинска детска градина или училище.

(13) (Нова - ДВ, бр. 82 от 2020 г., в сила от 01.01.2021 г.) Месечният размер на средствата по ал. 12 за едно дете не може да надвишава средния месечен размер на средствата от държавния бюджет за издръжката на дете в предучилищното образование в общинските и държавните детски градини и училища за съответната календарна година, който се определя със заповед на министъра на образованието и науката. Заповедта се публикува на интернет страницата на Министерството на образованието и науката.

(14) (Нова - ДВ, бр. 82 от 2020 г., в сила от 01.01.2021 г.) Средствата по ал. 12 се изплащат на родителя в размер на действително извършените разходи за отглеждане и обучение за всеки месец, но не повече от размера по ал. 13. Средствата се изплащат до приемането на детето в държавна или общинска детска градина или училище.

(15) (Нова - ДВ, бр. 82 от 2020 г., в сила от 01.01.2021 г.) Условието и редът за предоставяне и изплащане на средствата по ал. 12 се определят с наредба на Министерския съвет.

Редакция към ДВ, бр. 101 от 27 Декември 2019 г.

Чл. 283. (В сила от 01.01.2017 г.) (1) Средствата за подпомагане на равния достъп и за подкрепа за личностно развитие включват:

1. ученически стипендии;
2. транспорт на деца и ученици;
3. закупуване на познавателни книжки, учебници и учебни комплекти за безвъзмездно ползване и за училищната библиотека;
4. целодневна организация на учебния ден и хранене;
5. дейности, свързани с общата подкрепа за личностно развитие;
6. дейности, свързани с допълнителната подкрепа за личностно развитие;
7. дейности, свързани с ученическия отдих и спорт;
8. реализиране на училищни програми за превенция на отпадането от училище и за намаляване броя на преждевременно напусналите;
9. подкрепа за ученици с изявени дарби;
10. други дейности, спомагащи за повишаване на обхвата и равния достъп до образование.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 99 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г., изм. - ДВ, бр. 100 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г.) За децата в задължителна предучилищна възраст и за учениците от населени места, в които няма детска градина или училище, задължително се осигуряват средства от държавния бюджет за транспорт до най-близката детска градина или училище, което провежда обучение в съответната група или в съответния клас, и обратно. Средства от държавния бюджет за транспорт се предоставят и за ученици, които пътуват ежедневно до училище в друго населено място в същата или в съседна административно-териториална област, в което се обучават за придобиване на квалификация по професия, и обратно, ако такова обучение не се провежда в населеното място, в което живее ученикът, или ако ученикът се обучава по защитена специалност от професия или специалност от професия, по която е налице очакван недостиг на специалисти на пазара на труда, и в населеното място, в което живее, няма организирано професионално образование по същата или по друга защитена специалност от професия, по която е налице очакван недостиг на специалисти на пазара на труда.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 100 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г.) Средствата по ал. 1, т. 1, 3 и 9, както и средствата по ал. 1, т. 6 в частта им за изпълнение на дейностите за ресурсно подпомагане на деца и ученици със специални образователни потребности, се предоставят и на частните детски градини и училища.

(4) Средствата за изпълнение на дейностите за ресурсно подпомагане на децата и учениците със специални образователни потребности се предоставят на детските градини и училищата, в които те се обучават.

(5) Когато детската градина или училището не могат да осигурят ресурсното подпомагане съгласно държавния образователен стандарт за приобщаващото образование, средствата по ал. 4 се предоставят на съответната община за организиране на ресурсното подпомагане от център за подкрепа за личностно развитие, съответно на центъра за специална образователна подкрепа в случаите по чл. 195 на територията на съответната община или за възлагане при условията и по реда на чл. 198.

(6) Когато общината не може да осигури ресурсното подпомагане съгласно държавния образователен стандарт за приобщаващото образование при условията на ал. 5, средствата за изпълнение на дейностите за ресурсно подпомагане се предоставят на съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование.

(7) (Изм. - ДВ, бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.07.2020 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 101 от 2019 г.) Средствата за изпълнение на дейностите по ал. 1, т. 5, 6 и 10 могат да се предоставят на доставчици на социални услуги за деца, лицензирани по реда на Закона за социалните услуги при възлагане по реда на чл. 198, ал. 2 и 3.

(8) Условията и редът за разпределение на средствата по ал. 1 се определят от Министерския съвет за средствата от държавния бюджет и/или съгласно правилата за финансиране от съответния европейски фонд или програма.

Чл. 284. (В сила от 01.01.2017 г.) (1) Средствата за развитие на детските градини, училищата и центрове за подкрепа за личностно развитие включват:

1. разходи за подобряване на материалната база;
2. (изм. - ДВ, бр. 99 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г.) средства за повишаване на качеството на образованието и образователните резултати;
3. средства за развитие и за подпомагане на педагогическите специалисти по чл. 219, ал. 5;
4. библиотечно-информационно осигуряване;
5. други разходи, насочени към подобряване на физическата среда и на образователния процес.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г.) Средствата по ал. 1, т. 2 се предоставят на детските градини и училищата, които имат високи, ниски или повишаващи се образователни резултати, и се използват, както следва:

1. (изм. - ДВ, бр. 99 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г.) от детските градини и училищата с високи, както и повишаващи се образователни резултати - по тяхна преценка за допълнително финансиране на дейностите им и/или за поощряване на педагогическите специалисти;

2. от детските градини и училищата с ниски образователни резултати - целево за реализиране на програми или отделни мерки за повишаване на образователните резултати.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 99 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г.) Средствата по ал. 1, т. 2, предоставени за детските градини и училищата с ниски образователни резултати, се разходват след предварително одобрено разпределение от първостепенния разпоредител с бюджет и не може да се използват за повишаване на възнаграждения на педагогическите специалисти.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г.) Образователните резултати по ал. 2 се определят по методология, утвърдена с държавния образователен стандарт за финансирането на институциите. Задължителен елемент от методологията е оценката от инспектирането, а за училищата - и резултатите от обучението.

(5) Условието и редът за разпределение на средствата по ал. 1 се определят от Министерския съвет за средствата от държавния бюджет и/или съгласно правилата за финансиране от съответния европейски фонд или програма.

Чл. 285. (В сила от 01.01.2017 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г.) Средствата по чл. 283, ал. 1 и чл. 284, ал. 1 могат да се предоставят въз основа на допълващи стандарти или нормативи за дете или ученик, определени с акта по чл. 282, ал. 3 и броя на децата и учениците. В тези случаи се прилага разпоредбата на чл. 282, ал. 18.

Чл. 286. (В сила от 01.01.2017 г.) (1) Средствата от държавния бюджет за национални програми за развитие на образованието включват разходите от държавния бюджет за реализиране на национални мерки и дейности, чиито цели не могат да бъдат постигнати в желаната степен, ако се финансират в рамките на средствата по чл. 280, ал. 3, т. 1, 2 и 3.

(2) Със средствата по ал. 1 може да се насърчава разработването и да се подпомага финансирането на общински програми за развитие на образованието, когато мерките и дейностите по националната програма предполагат те да бъдат планирани, организирани и изпълнени най-ефективно на общинско ниво.

(3) Програмите по ал. 1 се одобряват от Министерския съвет.

Чл. 287. (В сила от 01.01.2017 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г.) Средствата от държавния бюджет за издръжка на дейностите по възпитанието и обучението на децата и учениците в частните детски градини и училища се определят по бюджетите на общините, на чиято територия се намира тяхното седалище, въз основа на показателите по чл. 282, ал. 1, т. 1 - 6.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г.) Средствата, получени от общината по стандарти, се разпределят между частните училища и детски градини, включени в системата на държавно финансиране въз основа на показателите по чл. 282, ал. 1, т. 1 - 6. В тези случаи се прилага разпоредбата на чл. 282, ал. 18.

(3) С получените от държавния бюджет средства частните детски градини и частните училища финансират само дейностите по обучение, възпитание и социализация на децата и учениците, определени с акта по чл. 282, ал. 2.

(4) С приходите от дейностите срещу заплащане по чл. 10, ал. 3, както и с приходи, реализирани на друго основание в частните детски градини и частните училища не могат да се финансират разходи за дейности, финансирани със средства от държавния бюджет.

(5) За изразходваните средства по ал. 1 и по чл. 283, ал. 3 частните училища и частните детски градини водят обособена аналитична отчетност.

(6) Частните детски градини и частните училища изготвят и представят периодични касови отчети за разходите по ред, определен от министъра на финансите и от министъра на образованието и науката.

(7) Неизразходваните средства от субсидията на частните детски градини и частните училища в рамките на текущата година могат да се използват само за финансиране на същите дейности през следващата година.

(8) При прекратяване на участието на частните детски градини или частните училища в системата на държавно финансиране или при прекратяване на дейността им неизразходваните средства от държавния бюджет подлежат на възстановяване при условия и по ред, определени с държавния образователен стандарт за финансирането на институциите.

(9) Общината и регионалното управление на образованието осъществяват контрол върху разходваните от частните детски градини и училища средства, получени от държавния бюджет.

Чл. 288. (В сила от 01.01.2017 г.) При установяване на нарушение на нормативните актове, извършено от частната детска градина или от частното училище, включени в системата на държавното финансиране, както и при ниски образователни резултати, определени по методологията по чл. 284, ал. 4, се преустановява предоставянето на средства от държавния бюджет до отстраняване на нарушенията при условия и по ред, определени в държавния образователен стандарт за финансирането на институциите.

Чл. 289. (В сила от 01.01.2017 г.) (1) Държавните и общинските училища прилагат система на делегиран бюджет, която дава право на директора на училището:

1. на второстепенен разпоредител с бюджет, а в общините с районно деление - на второстепенен или третостепенен разпоредител с бюджет по решение на общинския съвет;

2. да извършва компенсирани промени по плана на приходите и разходите, в т.ч. между дейности, като уведомява за това първостепенния разпоредител с бюджет;

3. да се разпорежда със средствата на училището;

4. (изм. - ДВ, бр. 17 от 2020 г.) да определя числеността на персонала, индивидуалните възнаграждения, преподавателската натовареност и броя на групите и паралелките, както и броя на учениците в тях съобразно утвърдения бюджет на училището и нормите, определени в подзаконовите нормативни актове, като осигурява изпълнението на учебния план.

(2) Първостепенните разпоредители с бюджет делегират права на директорите на училища да реализират собствени приходи, като им предоставят за управление ползваната от тях държавна или общинска собственост в случаите, в които те не разполагат с тези права по силата на нормативен акт. По изключение може да не се делегира правото за реализиране на приходи от ползваната от училищата държавна или общинска собственост, когато тя представлява относително териториално обособена единица, която има самостоятелно отчитане на разходите и не представлява част от присъщата на училището дейност.

(3) (Нова - ДВ, бр. 98 от 2016 г., в сила от 01.01.2017 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г.) Разпоредбите на ал. 1 и 2 се прилагат съответно и по отношение на центровете за специална образователна подкрепа, на регионалните центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото образование по чл. 50, ал. 3, както и по отношение на специализираните обслужващи звена, изпълняващи дейности по чл. 49.

(4) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 98 от 2016 г., в сила от 01.01.2017 г.) Разпоредбите на ал. 1 и 2 се прилагат съответно и по отношение на детските градини и центровете за подкрепа за личностно развитие, когато по решение на първостепенния разпоредител с бюджет те прилагат система на делегиран бюджет.

(5) (Предишна ал. 4 - ДВ, бр. 98 от 2016 г., в сила от 01.01.2017 г.) Първостепенните разпоредители с бюджет не могат да финансират разходи на институции извън системата на предучилищното и училищното образование за сметка на предоставените им средства по чл. 280, ал. 3.

Чл. 290. (В сила от 01.01.2017 г.) (1) Министерството на образованието и науката публикува на интернет страницата си информация по видове стандарти, допълващи стандарти и нормативи по първостепенни разпоредители с бюджет за:

1. (изм. - ДВ, бр. 99 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г.) броя на децата и учениците, на паралелките и групите, както и на образователните институции към 1 януари на текущата година съгласно информационната система на министерството;

2. (изм. - ДВ, бр. 99 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г.) броя на децата и учениците, на паралелките и групите, както и на образователните институции, за които са разчетени средствата за образование, получени от първостепенните разпоредители с бюджет съгласно закона за държавния бюджет за съответната година.

(2) Първостепенните разпоредители с бюджет публикуват на интернет страницата си информация по институции и по компоненти за разпределението на средствата по формули.

(3) Училищата и детските градини, прилагащи система на делегиран бюджет, публикуват на интернет страницата си утвърдения си бюджет и отчета за изпълнението му.

Чл. 291. (В сила от 01.01.2017 г.) Директорът представя на обществения съвет и пред общото събрание на работниците и служителите тримесечни отчети за изпълнението на бюджета на училището, детската градина или центъра за подкрепа за личностно развитие в срок до края на месеца, следващ съответното тримесечие.

Чл. 292. (В сила от 01.01.2017 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г.) При случаи, в които в нормативно установените срокове не са предоставени или възстановени средствата по чл. 280, ал. 3, т. 1, 2 и 3 или по чл. 282, ал. 24, т. 1, 2 и 4, министърът на образованието и науката може да предложи да бъдат наложени на първостепенните разпоредители с бюджет предвидените с чл. 107 от Закона за публичните финанси санкции за съответната сума на неизпълнението на бюджета на училището, детската градина или центъра за подкрепа за личностно развитие.

(2) В случай на намаление на бюджетното взаимоотношение на бюджета на първостепенния разпоредител с бюджет с централния

бюджет в резултат на прилагането на ал. 1, освободените средства могат да бъдат предоставени по бюджета на съответното училище, детска градина или център за подкрепа за личностно развитие, който не е получил дължимия трансфер от първостепенния разпоредител с бюджет като трансфер чрез бюджета на Министерството на образованието и науката.

Чл. 293. (В сила от 01.01.2017 г.) (1) Собствените приходи на държавните и общинските детски градини, училища и центрове за подкрепа за личностно развитие са:

1. приходите от наем на недвижими имоти и движими вещи;
2. приходите от собствени земеделски земи и гори;
3. приходите от права на интелектуална собственост;
4. приходите от реализация на продукцията и услуги от практическо обучение;
5. приходите от дарения и завещания;
6. други приходи, определени с нормативен акт.

(2) Първостепенните разпоредители с бюджет не могат да намаляват размера на средствата от държавния или общинския бюджет, определени при условията и по реда на този закон за държавните и общинските детски градини, училища и центрове за подкрепа за личностно развитие за сметка на собствените им приходи.

Чл. 294. (В сила от 01.01.2017 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г.) Допълнителното финансиране по чл. 282, ал. 24, т. 3 се предоставя:

1. по решение на първостепенния разпоредител с бюджет, по ред и условия, определени от него;
2. за паралелки с брой на учениците под нормативно определения минимум, определено като размер с подзаконов нормативен акт;
3. за плащания, дължими от институции, прилагащи система на делегиран бюджет в рамките на текущата година, като тези средства подлежат на възстановяване по бюджета на първостепенния разпоредител с бюджет за сметка на бюджета на институцията, прилагаща система на делегиран бюджет за следващата година, при условия и по ред, определени от първостепенния разпоредител с бюджет.

Чл. 295. (В сила от 01.01.2017 г.) (1) В случай че просрочените задължения на държавно или общинско училище, както и на държавна или общинска детска градина или център за подкрепа за личностно развитие, прилагащи система на делегиран бюджет, надвишат 20 на сто от утвърдените разходи в годишен размер, директорът носи дисциплинарна отговорност по реда на Кодекса на труда. Предложението за налагане на дисциплинарно наказание се прави от финансиращия орган.

(2) В случаите по ал. 1 в едномесечен срок от установяване на превишението, когато е наложено дисциплинарно наказание, директорът съставя и изпълнява програма за оптимизация на разходите и преодоляване на недостига, която се утвърждава от финансиращия орган.

Чл. 296. (В сила от 01.01.2017 г.) Специализираните обслужващи звена се финансират от държавния бюджет чрез бюджета на Министерството на образованието и науката.

Чл. 297. (В сила от 01.01.2017 г.) (1) От държавния бюджет се осигуряват средства за подпомагане на обучението по учебните предмети Български език и литература, История и цивилизация, География и икономика в частта им, отнасяща се до историята и географията на България, организирано в чужбина от:

1. организации на българи, живеещи извън Република България, регистрирани съгласно законодателството на съответната държава за извършване на образователно-културна дейност;

2. дипломатическите представителства на Република България в чужбина;

3. български православни църковни общини;

4. Славянобългарския манастир "Св. Вмчк. Георги Зограф" - Атон, Гърция.

(2) Средствата по ал. 1 се осигуряват от държавния бюджет чрез бюджета на Министерството на образованието и науката при условия и по ред, определени с акт на Министерския съвет.

(3) Обучението по ал. 1 се организира за децата от предучилищна възраст и за учениците от I до XII клас по учебни програми и учебни помагала, утвърдени от министъра на образованието и науката.

Чл. 298. (В сила от 01.01.2017 г.) (1) Издръжката на децата в предучилищното образование в държавните и общинските детски градини и училища се осигурява със средства от държавния бюджет и със средства от общинския бюджет.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 99 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г.) Родителите на децата заплащат такси за издръжка на дейности, които не се финансират от държавния бюджет, а на децата в задължително предучилищно образование - само такси за дейностите по хранене, извън финансираното от държавата.

(3) Размерът и редът за заплащане на таксите по ал. 2 се определят:

1. със Закона за местните данъци и такси - за общинските детски градини и училища;

2. с акт на Министерския съвет - за държавните детски градини и училища.

(4) Родителите не заплащат такси в случаите, определени с нормативен акт.

Чл. 299. (В сила от 01.01.2017 г.) Допълнителните услуги по чл. 68 в детските градини се заплащат при условия и по ред, определени с наредба на съответния общински съвет.

Чл. 300. (В сила от 01.01.2017 г.) (1) В системата на предучилищното и училищното образование се събират такси в размери, определени с тарифа на Министерския съвет, за:

1. разглеждане на заявление за издаване на разрешение за вписване на частна детска градина или частно училище в регистъра на институциите в системата на предучилищното и училищното образование или на промяна на частна детска градина или частно училище; таксата включва разходите за извършване оценка на съответствието на заявените факти и обстоятелства и представените документи с изискванията за вписване на частна детска градина или частно училище или с изискванията за вписване на промяна на частна детска градина или частно училище;

2. издаване на удостоверение за вписване на частна детска градина или частно училище или за вписване на промяна на частна детска градина или частно училище; таксата включва разходите за подготовка на удостоверението;

3. разглеждане на заявления за одобряване на познавателна книжка, учебник или учебен комплект за предучилищното и училищното образование; таксата включва разходите за проверка на внесените документи;

4. извършване оценка на познавателна книжка, учебник или учебен комплект за съответствието им с държавния образователен стандарт по чл. 22, ал. 2, т. 13;

5. признаване на документ за завършен етап на училищно обучение, степен на образование и степен на професионална квалификация, издаден от училища на чужди държави, и за издаване на удостоверение; таксата се определя в зависимост от признавания етап на училищно обучение, степента на образование и професионална квалификация и включва разходите за проверка на документите и за извършване на експертна оценка за съпоставяне продължителността на обучението, вида на училището, в което е извършено обучението, и учебните предмети с изискванията на нормативните актове и учебните планове и програми, действащи в системата на предучилищното и училищното образование;

6. валидиране на компетентности, придобити чрез неформално обучение и информално учене; таксата се определя в зависимост от вида на валидирането и включва разходите за проверка на внесените документи и за провеждане на изпитването;

7. разглеждане на заявления и извършване оценка на програмите за обучение за повишаване квалификацията на педагогическите специалисти; таксата включва разходите за проверка на внесените документи и за оценяване на програмите;

8. провеждане на курсове за ограмотяване, курсове за придобиване на компетентности за завършен прогимназиален етап или за завършени класове от прогимназиален етап и курсове за признаване на професионална квалификация; таксата включва разходите за обучение и за провеждане на изпитването;

9. обучение на граждани на трети държави над задължителната училищна възраст; таксата включва разходите за обучение.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 98 от 2016 г., в сила от 01.01.2017 г.) Приходите от таксите по ал. 1, т. 1 - 4 и т. 7 постъпват в приход на бюджета на Министерството на образованието и науката, а таксите по ал. 1, т. 6, 8 и 9 - по бюджета на съответното училище.

(3) (Нова - ДВ, бр. 98 от 2016 г., в сила от 01.01.2017 г.) Приходите от таксите по ал. 1, т. 5 постъпват в приход по бюджета на съответното регионално управление на образованието или на съответното училище.

(4) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 98 от 2016 г., в сила от 01.01.2017 г.) Таксите по ал. 1, т. 5 не се събират, когато лицата, които искат признаване, са в задължителна училищна възраст.

(5) (Предишна ал. 4 - ДВ, бр. 98 от 2016 г., в сила от 01.01.2017 г.) Таксите по ал. 1, т. 6 и 8 не се събират, когато дейностите се финансират със средства от национални и международни програми и проекти.

Чл. 301. (В сила от 01.01.2017 г.) (1) Дейностите извън финансираните от държавата по чл. 10, ал. 3, които се извършват срещу заплащане от частните детски градини или училища, се определят с правилника на съответната частна детска градина или частно училище.

(2) Условието и редът за заплащане на дейностите по ал. 1 и размерът на плащането се определят с договор между частната детска градина или частното училище и родителя на детето или ученика.

(3) Частните детски градини и училища, включени в системата на държавно финансиране, могат да събират средства от родителите за компенсиране на извършени от тях разходи за осигуряване и поддържане на материално-техническата база, в която се извършват дейностите по осъществяване на задължителното предучилищно и училищно образование на децата и учениците, като максималният размер за дете или ученик се определя съгласно методика, утвърдена с държавния образователен стандарт за финансирането на институциите.

(4) Участието на детето или ученика в дейности по ал. 1 не може да е задължително условие за неговото записване в частна детска градина или училище и участието му в дейностите по задължително предучилищно и училищно образование.

Раздел II. Имущество (В сила от 01.01.2017 г.)

Чл. 302. (В сила от 01.01.2017 г.) (1) Държавните и общинските недвижими имоти, предоставени за управление на държавните и общинските училища, детски градини и центрове за подкрепа за личностно развитие, са публична държавна, съответно публична общинска собственост.

(2) От датата на влизане в сила на акта за обявяване на държавно училище за общинско имотите - публична държавна собственост, предоставени на училището преди обявяването му за общинско, преминават в собственост на общината, на територията на която се намират имотите, и стават публична общинска собственост, а вещите - държавна собственост, стават собственост на общината, финансираща училището.

(3) Имотите и вещите по ал. 2 се предоставят за управление на училището, което ги е управлявало до обявяването му за общинско, и се ползват само за целите на образователния процес, без да променят предназначението си.

(4) Когато седалището на училището, управляващо имотите по ал. 2, е извън територията на общината, която ги придобива, след влизането в сила на акта за обявяване на училището за общинско общината приобретател предоставя имотите за управление на финансирани от нея училища.

(5) От датата на влизане в сила на акта за обявяване на общинско училище за държавно имотите и вещите, предоставени на училището преди обявяването му за държавно, преминават в собственост на държавата, управляват се от училището и се ползват само за целите на образователния процес, без да променят предназначението си.

Чл. 303. (В сила от 01.01.2017 г.) Придобитите възмездно от държавните и общинските училища, детски градини и центрове за

подкрепа за личностно развитие недвижими имоти и движими вещи са със статут на частна държавна, съответно частна общинска собственост.

Чл. 304. (1) (В сила от 01.01.2017 г., предишен текст на чл. 304 - ДВ, бр. 82 от 2020 г.) Придобитите безвъзмездно от държавните и общинските училища, детски градини и центрове за подкрепа за личностно развитие недвижими имоти и движими вещи, както имотите и вещите, собствеността върху които им е възстановена, са собственост на училището, детската градина или центъра.

(2) (Нова - ДВ, бр. 82 от 2020 г.) При закриване на държавно или общинско училище, детска градина или център за подкрепа за личностно развитие имотите и вещите по ал. 1 преминават в собственост на училището, детската градина или центъра за подкрепа за личностно развитие, определени за правоприемник на имуществото по чл. 322, ал. 1, т. 4.

Чл. 305. (В сила от 01.01.2017 г.) (1) Имотите или части от тях и вещите, освободени в резултат на закриване или преобразуване на държавни и общински училища, детски градини и центрове за подкрепа за личностно развитие, се използват за образователни, здравни, социални или хуманитарни дейности по реда на Закона за държавната собственост, Закона за общинската собственост и подзаконовите актове по прилагането им.

(2) Имотите или части от тях и вещите, освободени в резултат на закриване или преобразуване на държавни и общински училища, детски градини и центрове за подкрепа за личностно развитие, за които няма обществена потребност за ползването им за дейностите по ал. 1, могат да се ползват и за други дейности при едновременно изпълнение на следните условия:

1. в срок от две години не е идентифицирана обществена потребност от използването им за образователни, здравни, социални или хуманитарни дейности;

2. налице е положително становище на министъра на образованието и науката, изготвено въз основа на оценка на образователните потребности в общината;

3. населеното място е с население под 5 хиляди души.

Глава седемнадесета. НАСТОЯТЕЛСТВА

Чл. 306. (1) Настоятелствата са независими доброволни сдружения за подпомагане дейността на образователната институция.

(2) Към всяко училище, детска градина или център за подкрепа за личностно развитие може да се създава само едно настоятелство.

(3) Настоятелство може да се създава и към група детски градини, училища и центрове за подкрепа за личностно развитие в населеното място, към които няма създадено настоятелство по ал. 2.

(4) Настоятелствата се създават като юридически лица с нестопанска цел за осъществяване на общественополезна дейност и организират дейността си при условията и по реда на Закона за юридическите лица с нестопанска цел и в съответствие с разпоредбите на този закон, на устава или на учредителния си акт.

Чл. 307. (1) Настоятелството се учредява по инициатива на директора на детската градина, училището или центъра за подкрепа за личностно развитие или на родители, учители или общественици.

(2) Лицата по ал. 1 отправят покана за участие в учредително събрание чрез средствата за масово осведомяване и/или лично до видни общественици, дарители, представители на юридически лица.

Чл. 308. (1) Органи на настоятелството са общото събрание и съветът на настоятелите.

(2) Членовете на съвета на настоятелите се избират от общото събрание за срок до 4 години.

(3) Съветът на настоятелите избира измежду членовете си председател.

(4) (Нова - ДВ, бр. 82 от 2020 г.) Директорът и заместник-директорите на училището, детската градина или центъра за подкрепа за личностно развитие не може да бъдат членове на органите за управление на настоятелството, докато заемат съответната длъжност, но може да участват в заседанията им със съвещателен глас.

Чл. 309. (1) (Нова - ДВ, бр. 82 от 2020 г.) Основна цел на настоятелствата е подпомагане, подкрепа и съдействие за развитие на детската градина, училището или центъра за подкрепа за личностно развитие.

(2) (Предишен текст на чл. 309 - ДВ, бр. 82 от 2020 г.) За постигане на целите си настоятелствата:

1. съдействат за осигуряване на допълнителни финансови и материални средства за детската градина, училището или центъра за подкрепа за личностно развитие и контролират целесъобразното им разходване;

2. подпомагат изграждането и поддържането на материално-техническата база на детската градина, училището или центъра за подкрепа за личностно развитие;

3. съдействат при организиране на ученическото хранене, за осигуряване на транспорт и при решаването на други социално-битови проблеми на децата, учениците, учителите от училището, детската градина или центъра за подкрепа за личностно развитие;

4. съдействат за реализирането на програми по проблемите на децата и учениците, за заниманията по интереси, организирания отход, туризъм и спорт с децата и учениците;

5. организират и подпомагат обучения на родителите по въпросите на възпитанието и развитието на техните деца;

6. организират обществеността за подпомагане на детската градина, училището или центъра за подкрепа за личностно развитие;

7. сигнализират компетентните органи при извършени нарушения в системата на предучилищното и училищното образование.

Чл. 309а. (Нов - ДВ, бр. 82 от 2020 г.) Настоятелствата може да разходват приходите от имуществото си, включително приходите от земеделски земи, само за дейности, насочени към постигане на основната си цел по чл. 309, ал. 1, и в полза на детската градина, училището или центъра за подкрепа за личностно развитие.

Чл. 309б. (Нов - ДВ, бр. 82 от 2020 г.) (1) Министърът на образованието и науката и оправомощени от него длъжностни лица, както и регионалните управления на образованието осъществяват

контрол върху настоятелствата за спазване на разпоредбите на този закон и подзаконовите нормативни актове по прилагането му.

(2) Органите по ал. 1 извършват проверки върху дейността на настоятелствата и имат право:

1. на свободен достъп до всички дейности и до всички документи на настоятелството;

2. да изискват в определени от тях срокове справки, заверени копия от документи и друга информация във връзка с извършването на проверките, включително на електронен носител.

(3) Органите за управление и всички служители на настоятелството са длъжни да оказват съдействие на органите по ал. 1 при осъществяване на правомощията им и да осигуряват подходящи помещения и технически средства за извършване на проверките.

(4) При констатирани нарушения органите по ал. 1 дават задължителни указания за отстраняването им.

Чл. 309в. (Нов - ДВ, бр. 82 от 2020 г.) (1) Имуществото, останало след удовлетворението на кредиторите при ликвидация на настоятелството, се предоставя при условията на чл. 44, ал. 1 от Закона за юридическите лица с нестопанска цел на детската градина, на училището или на центъра за подкрепа за личностно развитие, а в случаите по чл. 306, ал. 3 - на детската градина, на училището или съответно на центъра за подкрепа за личностно развитие, определени от министъра на образованието и науката, след съгласуване с началника на съответното регионално управление на образованието.

(2) В случаите по ал. 1, ако детската градина, училището или центърът за подкрепа за личностно развитие са преобразувани, имуществото на настоятелството се предоставя на детската градина, на училището, съответно на центъра за подкрепа за личностно развитие - правоприменник, а в случаите на разделяне - на правоприменника, определен от министъра на образованието и науката, след съгласуване с началника на съответното регионално управление на образованието.

(3) В случаите по ал. 1, ако детската градина, училището или центърът за подкрепа за личностно развитие са закрити, имуществото на настоятелството се предоставя на детската градина, на училището или на центъра за подкрепа за личностно развитие - правоприменник на имуществото по чл. 322, ал. 1, т. 4, или ако няма такъв - на детска градина, на училище или съответно на център за подкрепа за личностно развитие, определен от министъра на образованието и науката, след съгласуване с началника на съответното регионално управление на образованието.

Глава осемнадесета.

ОТКРИВАНЕ, ПРЕОБРАЗУВАНЕ, ПРОМЯНА И ЗАКРИВАНЕ НА ИНСТИТУЦИИТЕ В СИСТЕМАТА НА ПРЕДУЧИЛИЩНОТО И УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

Раздел I.

Откриване, преобразуване, промяна и закриване на държавните и общинските институции

Чл. 310. (1) Министърът на образованието и науката със заповед открива, преобразува, променя и закрива:

1. държавните училища;

2. общинските училища;
3. специализираните обслужващи звена;
4. държавните и общинските центрове за специална образователна подкрепа.

(2) Училищата по изкуствата и училищата по културата се откриват, преобразуват, променят и закриват при условията и по реда на Закона за закрила и развитие на културата.

(3) Заповедта за откриване, преобразуване, промяна или за закриване на държавните детски градини по чл. 35, ал. 2, т. 2 и на българските държавни училища в чужбина се издава в съответствие с международните договорености и се съгласува с министъра на външните работи.

(4) Държавните детски градини по чл. 35, ал. 2, т. 1 се откриват, преобразуват, променят и закриват със заповед на министъра на отбраната след съгласуване с министъра на образованието и науката.

(5) Общинските детски градини и центрoвете за подкрепа за личностно развитие, с изключение на общинските центрове за специална образователна подкрепа, се откриват, преобразуват, променят или закриват със заповед на кмета на общината след решение на общинския съвет.

Чл. 311. (1) Държавните и общинските институции в системата на предучилищното и училищното образование се преобразуват чрез вливане, сливане, отделяне или разделяне. Неспециализираните училища се преобразуват и чрез промяна на вида по чл. 38, ал. 1 и 2.

(2) В държавните и общинските детски градини и училища може да се извършват промени, свързани със:

1. наименованието;
2. официалния адрес;
3. адреса на сградите, в които се провежда обучението.

(3) В професионалните гимназии и в спортните училища може да се извършва и промяна на финансиращия орган.

(4) В специализираните обслужващи звена, освен промените по ал. 2, т. 1 и 2, може да се извършват и промени, свързани с предмета на дейност по чл. 50.

(5) В центрoвете за подкрепа за личностно развитие, освен промените по ал. 2, може да се извършват и промени, свързани с предмета на дейност по чл. 49 в съответствие с чл. 49, ал. 6.

Чл. 312. (1) Производството по издаването на заповедта за откриване, преобразуване, промяна и закриване на държавните и общинските училища, на държавните и общинските центрове за специална образователна подкрепа и на специализираните обслужващи звена започва по писмено предложение на финансиращия орган.

(2) За държавните училища, с изключение на българските училища в чужбина, както и за държавните центрове за специална образователна подкрепа, за които финансиращ орган е министърът на образованието и науката, производството по издаване на заповедта за откриване, преобразуване, промяна и закриване започва по негова инициатива или по писмено предложение на началника на регионалното управление на образованието.

(3) За българските училища в чужбина производството по издаване на заповедта за откриване, преобразуване, промяна и закриване започва по инициатива на министъра на образованието и науката при условията на международни договори, по които Република България е страна.

(4) За училища към местата за лишаване от свобода производството по издаване на заповедта за откриване, преобразуване, промяна и закриване започва по инициатива на министъра на правосъдието.

(5) Производството за издаване на заповед за промяна на наименованието на държавно училище може да започне и по писмено мотивирано предложение на директора, направено въз основа на решение на педагогическия съвет и съгласувано с финансиращия орган, когато това не е министърът на образованието и науката.

(6) Предложението на кмета за започване на производството по ал. 1 за общинските училища, както и за общинските центрове за специална образователна подкрепа се внася след решение на общинския съвет и след проверка и становище на регионалното управление на образованието.

Чл. 313. (1) Производството по издаване на заповедта за откриване, преобразуване, промяна и закриване на:

1. държавните детски градини по чл. 35, ал. 2, т. 1 започва по инициатива на министъра на отбраната;

2. държавните детски градини по чл. 35, ал. 2, т. 2 започва по инициатива на министъра на образованието и науката;

3. общинските детски градини и общинските центрове за подкрепа за личностно развитие започва по предложение на кмета на общината след решение на общинския съвет.

(2) Производството за издаване на заповед за промяна на наименованието на държавна детска градина може да започне и по писмено мотивирано предложение на директора, направено въз основа на решение на педагогическия съвет и съгласувано с финансиращия орган, когато това не е министърът на образованието и науката.

Чл. 314. (1) Предложението за откриване и преобразуване на държавно или общинско училище, на държавен или общински център за специална образователна подкрепа и на специализирано обслужващо звено съдържа:

1. мотиви за необходимостта от откриване или преобразуване;

2. наименование и официален адрес;

3. адрес на сградите, в които се провежда обучението, съответно се осъществява дейността;

4. вид на училището;

5. етап и степен на образование, организация на учебния ден и профили или професии, организация на предучилищното образование, в случай че се осъществява - за училището;

6. професии, в случай че се предоставя професионално обучение в съответствие с чл. 49, ал. 2, т. 4, организация на учебния ден, организация на предучилищното образование, в случай че се осъществява - за държавния и общинския център за специална образователна подкрепа;

7. предмет на дейност - за специализираното обслужващо звено;

8. учебната година, от която се предлага откриването или преобразуването - за училището, и за държавния и общинския център за специална образователна подкрепа;

9. информация за броя на децата и учениците, които ще се възпитават и обучават в училището или в държавния и общинския център за специална образователна подкрепа, и възможностите за пренасочването им - при преобразуване;

10. информация за осигурен транспорт до училището и до държавния и общинския център за специална образователна подкрепа, към което са пренасочени учениците - при преобразуване;

11. информация за достъпна архитектурна среда за деца и ученици със специални образователни потребности и материално-техническото, кадровото и финансовото осигуряване на дейността на училището и на държавния и общинския център за специална образователна подкрепа;

12. предложение за съхранение на задължителната документация - при преобразуване.

(2) Предложението за промяна на държавните и общинските училища, на държавния и общинския център за специална образователна подкрепа и на специализираните обслужващи звена съдържа:

1. подробно описание на исканата промяна;

2. мотиви за необходимостта от промяната;

3. посочване на учебната година, от която се предлага промяната за училищата и за държавния и общинския център за специална образователна подкрепа.

(3) Предложението за закриване на държавните и общинските училища, на държавните и общинските центрове за специална образователна подкрепа и на специализираните обслужващи звена съдържа:

1. мотиви за необходимостта от закриване;

2. наименование и адрес;

3. вид на училището;

4. етап и степен на образование и организация на учебния ден и профили или професии, организация на предучилищното образование, в случай че се осъществява - за училището;

5. професии, в случай че се предоставя професионално обучение в съответствие с чл. 49, ал. 2, т. 4, организация на учебния ден, организация на предучилищното образование, в случай че се осъществява - за държавния и общинския център за специална образователна подкрепа;

6. информация за броя на децата и учениците и възможностите за пренасочването им;

7. информация за собствеността и предложение за разпределяне, прехвърляне и използване на сградния фонд и на материално-техническата база;

8. предложение за приемане и съхраняване на задължителната документация;

9. информация за осигурен транспорт до училището, към което са насочени учениците.

(4) Предложението за откриване, преобразуване, промяна и закриване на общинска детска градина и на центрове за подкрепа за личностно развитие, с изключение на общинските центрове за

специална образователна подкрепа, съдържа съответните реквизити по ал. 1, 2 и 3 съобразно дейността им.

(5) Към предложенията по ал. 1 - 4 се прилагат документите, определени с държавния образователен стандарт за институциите в предучилищното и училищното образование.

Чл. 315. (1) Предложенията за откриване, преобразуване и закриване на държавните и общинските училища, както и на държавните и общинските центрове за специална образователна подкрепа, на ученическите общежития и на астрономическите обсерватории се внасят в срок до 31 май и се разглеждат за предстоящата учебна година.

(2) Предложенията за откриване, преобразуване, промяна и закриване на специализираните обслужващи звена се правят и разглеждат целогодишно.

(3) Предложенията за преобразуване и закриване на държавни и общински училища, както и на държавните и общинските центрове за специална образователна подкрепа поради намаляване броя на децата и учениците се правят целогодишно и се разглеждат за предстоящата учебна година, а при преустановяване на образователния процес поради липса на деца и ученици се правят и разглеждат целогодишно.

(4) Предложенията за промени се правят и се разглеждат целогодишно.

Чл. 316. (1) Документите за откриване, преобразуване, промяна и закриване по чл. 314 се разглеждат и оценяват за съответствие с изискванията на този закон и на нормативните актове по прилагането му.

(2) Не се оценяват предложения, които:

1. не съдържат всички необходими документи;
2. са подадени след срока по чл. 315, ал. 1.

(3) По изключение, когато издаването на документ е в правомощията на друг орган и при условия, посочени в държавния образователен стандарт за институциите по чл. 22, ал. 2, т. 11, може да се разглеждат и оценяват предложения, които не съдържат този документ, ако е представен друг, удостоверяващ наличие на образувано производство пред този орган.

Чл. 317. (1) За изясняване на всички факти и обстоятелства може да се изискват от вносителя допълнителни документи.

(2) При необходимост оправомощени длъжностни лица може да извършват проверки на място, както и да изискват от вносителя за сверяване оригиналите на внесените документи.

Чл. 318. (1) Когато внесените документи за откриване, преобразуване, промяна и закриване по чл. 314 не съответстват на изискванията на този закон и на нормативните актове по прилагането му, вносителят се уведомява за допуснатите несъответствия и за срока за отстраняването им, който не може да е по-кратък от 10 работни дни.

(2) В случаите по чл. 316, ал. 3, когато при оценяване на внесените документи не са констатирани несъответствия с нормативните изисквания или те са отстранени по реда на ал. 1, вносителят се уведомява да представи документа, чието издаване е в правомощията на друг орган.

Чл. 319. (1) Органът по откриване, преобразуване, промяна и закриване взема решение в едномесечен срок, като:

1. издава заповед за откриване, промяна, преобразуване или закриване;
2. отказва откриване, промяна, преобразуване или закриване.

(2) Срокът по ал. 1 започва да тече от датата на отстраняване на недостатъците по чл. 318, ал. 1 или от изтичане на срока за отстраняването им.

Чл. 320. (1) Заповед за откриване, промяна, преобразуване или закриване се издава, когато при разглеждането и оценяването не са констатирани несъответствия с нормативните изисквания или констатираните несъответствия са отстранени в срок.

(2) Органът отказва откриване, промяна или преобразуване, когато:

1. констатираните несъответствия не са отстранени или не са отстранени в определения срок;
2. в случаите по чл. 318, ал. 2 вносителят не е представил съответните документи до 1 юли преди началото на учебната година, за която се иска откриване, промяна или преобразуване.

(3) Актовете по ал. 1 и 2 се обнародват в "Държавен вестник" и влизат в сила от деня на обнародването им, освен ако в тях е предвидено друго.

Чл. 321. (1) Заповедта за откриване или преобразуване на държавна и общинска детска градина или училище и на център за подкрепа за личностно развитие съдържа:

1. наименованието, седалището и официалния адрес на детската градина, училището или центъра;
2. адреса на сградата, в която ще се провежда обучението;
3. организацията на предучилищното образование за детската градина, вида на училището или предмета на дейност на центъра;
4. условията и реда за пренасочване на децата и на учениците - при преобразуване;
5. условията и реда за съхраняване на задължителната документация и за разпределение на имуществото - при преобразуване;
6. финансиращия орган.

(2) Заповедта за откриване или преобразуване на специализирано обслужващо звено освен реквизитите по ал. 1, т. 1 и 6 съдържа и предмета на дейност, и общата численост на персонала.

Чл. 322. (1) Заповедта за закриване на държавна и общинска детска градина или училище, на център за подкрепа за личностно развитие и на специализирано обслужващо звено съдържа:

1. наименованието, седалището, официалния адрес;
2. условията и реда за пренасочване на децата и учениците;
3. условията и реда за съхраняване на задължителната документация;
4. (доп. - ДВ, бр. 82 от 2020 г.) условията и реда за разпределяне на имуществото, както и определяне на детска градина, училище, съответно център за подкрепа за личностно развитие -

правоприемник на имуществото - собственост на закритата детска градина, училище или център за подкрепа за личностно развитие.

(2) Заповедта за закриване на специализирано обслужващо звено съдържа данните по ал. 1, т. 1, 3 и 4.

Чл. 323. Конкретните условия и ред за откриване, преобразуване, промяна и закриване на държавни и общински детски градини или училища, на центрове за подкрепа за личностно развитие и на специализирани обслужващи звена се определят с държавния образователен стандарт за институциите в системата на предучилищното и училищното образование.

Раздел II.

Откриване, преобразуване, промяна и закриване на духовните училища

Чл. 324. (1) Духовните училища се откриват, преобразуват и променят по искане на централен орган на признатата религиозна институция в страната.

(2) Духовните училища се преобразуват чрез вливане, сливане, отделяне или разделяне.

(3) В духовните училища освен промените по чл. 311, ал. 2 може да се извършват и промени, свързани със:

1. наименованието на съответната религиозна институция;
2. професиите, по които се организира обучението;
3. директора на училището.

(4) Духовните училища се закриват:

1. по искане на централния орган на съответната религиозна институция;
2. когато дейността на религиозната институция е прекратена;
3. когато се установи, че не се спазват изискванията на този закон и на нормативните актове по прилагането му;
4. при налагане на ограничителна мярка по чл. 8, ал. 1, т. 4 от Закона за вероизповеданията.

Чл. 325. (1) Духовните училища се откриват, преобразуват, променят и закриват с решение на Министерския съвет по предложение на министъра на образованието и науката с изключение на случаите по чл. 324, ал. 3, т. 3 и ал. 4, т. 4.

(2) Производството по издаване на заповедта за откриване, преобразуване и промяна започва по писмено искане на съответния централен орган на признатата религиозна институция в страната.

(3) Производството по издаване на заповедта за закриване на духовните училища започва:

1. по искане на съответния централен орган на признатата религиозна институция в страната;
2. по предложение на регионалното управление на образованието след извършване на проверка;
3. по предложение на органа, признал религиозната институция.

Чл. 326. (1) Искането за откриване и преобразуване на духовни училища съдържа:

1. данни за съответния централен орган на признатата религиозна институция в страната;
2. наименование на духовното училище;
3. седалище, официален адрес на духовното училище и адрес на сградата (сградите), където ще се провежда обучението, като задължително се посочва и идентификаторът на недвижимия имот съгласно чл. 26 от Закона за кадастъра и имотния регистър; при използване на несамостоятелна част от сградата се конкретизират помещението;

4. данни за директора на училището;
5. профили или професии и организация на учебния ден;
6. учебната година, от която се предлага откриването или преобразуването;

7. брой класове и паралелки за всеки клас, в които ще се организира обучение през първата година след откриването или преобразуването;

8. сведения за броя на учениците, които ще се обучават в училището, и сведения за възможностите за пренасочването им - при преобразуване;

9. предложение за съхранение на задължителната документация - при преобразуване.

(2) Искането за промяна съдържа:

1. подробно описание на исканата промяна;
2. мотиви за необходимостта от промяната;
3. посочване на учебната година, от която се предлага промяната.

(3) Искането за закриване съдържа:

1. мотиви за необходимостта от закриване;
2. посочване на учебната година, от която се предлага закриване;
3. информация за насочване на учениците и за съхраняване на училищната документация.

(4) Към исканията за откриване, промяна, преобразуване и закриване се прилагат документите, определени с държавния образователен стандарт за институциите по чл. 22, ал. 2, т. 11.

Чл. 327. (1) При разглеждане и оценяване на документите за откриване, преобразуване, промяна и закриване на духовни училища се прилагат съответно чл. 315 - 320.

(2) Конкретните условия и ред за откриване, преобразуване, промяна и закриване на духовни училища се определят с държавния образователен стандарт за институциите в системата на предучилищното и училищното образование.

Чл. 328. (1) Решението за откриване или преобразуване на духовно училище освен реквизитите по чл. 321, ал. 1 съдържа и:

1. данни за признатата религиозна институция в страната и за нейния централен орган;
2. профилите или професиите, по които се организира обучението;

3. правото на училището да издава официални документи за завършен клас, за степен на образование и за професионална квалификация.

(2) Решението за закриване на духовно училище съдържа реквизитите по чл. 322, ал. 1, т. 1 - 3.

(3) В случаите по чл. 324, ал. 4, т. 4 духовното училище се закрива от влизането в сила на акта за налагане на ограничителната мярка.

Чл. 329. (1) При промяна на директора на духовно училище съответният централен орган на призната религиозна институция уведомява министъра на образованието и науката преди сключването на договор с директора.

(2) Към уведомлението по ал. 1 се прилагат документите, определени с държавния образователен стандарт за институциите по чл. 22, ал. 2, т. 11.

(3) При необходимост министърът на образованието и науката може да изиска допълнителна информация от съответния централен орган на призната религиозна институция.

(4) Трудовият договор с директора може да бъде сключен след разрешение на министъра на образованието и науката.

(5) Министърът на образованието и науката издава или отказва да издаде разрешението по ал. 4 в 14-дневен срок от постъпване на документите по ал. 2 или на допълнителната информация по ал. 3.

(6) Въз основа на разрешението по ал. 5 промяната на директора се вписва в регистъра на институциите в системата на предучилищното и училищното образование.

Раздел III.

Създаване, регистрация и промени на частни детски градини и частни училища

Чл. 330. (1) Частните детски градини и училища се създават, преобразуват, променят и прекратяват дейността си при спазване изискванията на този закон и при условията и по реда на Търговския закон, на Закона за юридическите лица с нестопанска цел или на Закона за кооперациите или при условията и по реда на законодателството на държава членка.

(2) Частните детски градини и училища не може да се учредяват като търговски дружества - публични предприятия по смисъла на чл. 61 от Търговския закон.

(3) Юридическите лица по ал. 1 не може да имат друг предмет на дейност освен дейност на детска градина или училище и може да извършват дейност само на една детска градина или училище.

Чл. 331. (1) Създадените частни детски градини и частни училища може да осъществяват дейността си само след вписване в регистъра на институциите в системата на предучилищното и училищното образование и издаване на удостоверение за вписване от министъра на образованието и науката или от оправомощено от него длъжностно лице.

(2) Вписването в регистъра на институциите се извършва по заявление на частната детска градина или частното училище, което съдържа:

1. данни за юридическото лице;
2. единния идентификационен код или кода по БУЛСТАТ;
3. данни за директора на детската градина или училището;
4. учебната година, от която се иска вписване в регистъра на институциите;

5. вид на училището по чл. 38, ал. 1 и 2 или чл. 39, ал. 2, т. 1 - 3;

6. форми на обучение и организация на учебния ден;

7. профили или професии;

8. седалище и официален адрес на детската градина или училището и адрес на сградата/сградите, където ще се провежда образователният процес, като задължително се посочва и идентификаторът на недвижимия имот съгласно чл. 26 от Закона за кадастъра и имотния регистър; при използване на несамостоятелна част от сградата се конкретизират помещенията;

9. наименование на детската градина или училището.

(3) Към заявлението по ал. 2 се прилагат документите, определени с държавния образователен стандарт за институциите в предучилищното и училищното образование.

(4) Частните детски градини и училища по чл. 40, ал. 4 представят към заявлението си и писмени доказателства, удостоверяващи правото им да провеждат обучение в съответствие с изискванията на чуждата образователна система.

(5) С декларация не може да се доказват образователно-квалификационна степен, професионална квалификация, учителски стаж, както и други факти и обстоятелства, за чието установяване със закон е предвиден друг ред.

Чл. 332. (1) Заявленията за вписване в регистъра на институциите се внасят целогодишно, като внесените до 31 януари на календарната година се разглеждат за предстоящата учебна година, освен ако не е поискано разглеждането им за по-късна учебна година.

(2) При разглеждането и оценяването на заявленията и приложенията към тях документи се прилагат съответно чл. 316 - 318.

Чл. 333. (1) Министърът на образованието и науката в едномесечен срок издава заповед, с която разрешава или отказва да разреши вписване в регистъра на институциите.

(2) Срокът по ал. 1 започва да тече от датата на отстраняване на недостатъците по чл. 318, ал. 1 или от изтичане на срока за отстраняването им.

(3) Заповедта по ал. 1 се съобщава при условията и по реда на чл. 61 от Административнопроцесуалния кодекс.

(4) При издаването на разрешение за вписване и на удостоверение за вписване не се прилага принципът на мълчаливо съгласие.

Чл. 334. (1) Министърът на образованието и науката разрешава вписване в регистъра на институциите, когато при разглеждането и оценяването на внесените документи не са констатирани несъответствия с нормативните изисквания или констатираните несъответствия са отстранени в срок.

(2) Разрешението по ал. 1 съдържа:

1. наименованието, седалището и официалния адрес на детската градина или училището; единния идентификационен код или кода по БУЛСТАТ;

2. адреса на сградата, в която ще се провежда образователният процес, както и идентификатора на недвижимия имот съгласно чл. 26 от Закона за кадастъра и имотния регистър; при използване на част от сграда се конкретизират помещенията;

3. вида на училището по чл. 38 или чл. 39, ал. 2, т. 1 - 3;
4. профилите или професиите, по които се организира обучението;

5. правото на училището да издава официални документи за завършен клас, за степен на образование и за професионална квалификация.

(3) Въз основа на разрешението по ал. 1 частната детска градина или частното училище се вписва в регистъра на институциите в системата на предучилищното и училищното образование.

(4) Министърът на образованието и науката или оправомощено от него длъжностно лице издава удостоверение за вписването по ал. 1 в 7-дневен срок от извършването му.

(5) Действието на регистрацията и удостоверението е безсрочно.

Чл. 335. Министърът на образованието и науката отказва вписване в регистъра на институциите, когато:

1. констатираните несъответствия не са отстранени или не са отстранени в определения срок;

2. в случаите по чл. 318, ал. 2 заявителят не е представил съответните документи до 1 юли преди началото на учебната година, за която се иска откриване, промяна или преобразуване.

Чл. 336. (1) В частната детска градина или в частното училище може да се извършват промени, свързани със:

1. наименованието (фирмата), седалището, официалния адрес;

2. директора на детската градина или училището;

3. помещенията или сградите, където се провежда образователният процес;

4. профилите или професиите, по които се организира обучението;

5. авторските учебни програми за предучилищно образование, съответно авторските учебни програми по професионална подготовка;

6. вида на училището по чл. 38, ал. 1 и 2 или по чл. 39, ал. 2, т. 1 - 3.

(2) Промените по ал. 1 подлежат на вписване в регистъра на институциите в системата на предучилищното и училищното образование по заявление на частната детска градина или частното училище.

(3) Заявлението за вписване на промяна на частната детска градина или частното училище съдържа:

1. подробно описание на исканата промяна;

2. мотиви за необходимостта от промяната;

3. посочване на учебната година, от която се предлага промяна по ал. 1, т. 4 - 6.

(4) Към заявлението по ал. 3 се прилагат документите, определени в държавния образователен стандарт за институциите.

(5) Заявленията по ал. 3 се внасят и се разглеждат целогодишно, с изключение на заявленията за промяна по ал. 1, т. 4 - 6, които се внасят и се разглеждат в сроковете по чл. 332, ал. 1.

Чл. 337. (1) При разглеждането и оценяването на заявленията за промени по чл. 336, ал. 1, т. 1, 3 - 6 и на приложенияте към тях

документи се прилагат съответно чл. 316 - 318, 333, чл. 334, ал. 1 и чл. 335.

(2) Разрешението за вписване на промяна по чл. 336, ал. 1, т. 4 - 6 съдържа учебната година, от която се разрешава промяната.

Чл. 338. (1) Въз основа на разрешението за вписване съответната промяна в частната детска градина или в частното училище се вписва в регистъра на институциите в системата на предучилищното и училищното образование.

(2) Министърът на образованието и науката или оправомощено от него длъжностно лице издава удостоверение за вписване на промяната в 7-дневен срок от извършването ѝ.

(3) В случаите на промяна на помещенията или сградите, където се провежда образователният процес, преместването на децата и учениците може да се извърши след вписване на промяната в регистъра на институциите в системата на предучилищното и училищното образование и издаване на удостоверението по ал. 2.

Чл. 339. (1) Заявленията за промяна на директора се подават преди сключване на договор с директора.

(2) Към заявлението по ал. 1 се прилагат документите, определени с държавния образователен стандарт за институциите.

(3) При необходимост министърът на образованието и науката може да изиска допълнителна информация от частната детска градина или частното училище.

(4) Договорът с директора по ал. 1 може да бъде сключен след разрешение на министъра на образованието и науката по ал. 5.

(5) Министърът на образованието и науката издава или отказва да издаде разрешение за сключване на договора с директора по ал. 1 в 14-дневен срок от постъпване на документите по ал. 2 или на допълнителната информация по ал. 3.

(6) Въз основа на разрешението по ал. 5 промяната на директора се вписва в регистъра на институциите в системата на предучилищното и училищното образование.

Чл. 340. (1) Частната детска градина и частното училище се заличават от регистъра на институциите, когато се установи, че системно не се спазват изискванията на този закон и на нормативните актове по прилагането му.

(2) Производството за заличаване от регистъра на институциите започва по инициатива на министъра на образованието и науката или по предложение на регионалното управление на образованието при констатирани нарушения в дейността на частната детска градина или на частното училище.

(3) За започване на производството се уведомява писмено частната детска градина или частното училище.

(4) В 10-дневен срок от уведомяването по ал. 3 частната детска градина или частното училище има право на писмени възражения и обяснения.

(5) В двумесечен срок от започване на производството министърът на образованието и науката се произнася със заповед, след като се изяснят фактите и обстоятелствата от значение за случая и се обсъдят обясненията и възраженията на частната детска градина или на частното училище.

(6) В заповедта за заличаване по ал. 5 се определят условията и редът за пренасочване на учениците и съхраняване на задължителната документация.

(7) Въз основа на заповедта за заличаване по ал. 5 частната детска градина или частното училище се заличават от регистъра на институциите, а всички удостоверения за вписвания се обезсилват.

Чл. 341. Когато частната детска градина или частното училище са заличени от регистъра при условията и по реда на чл. 340, те може да подадат заявление за ново вписване не по-рано от една година от обезсилването на удостоверението за вписване.

Чл. 342. (1) Частна детска градина или частно училище се отписва от регистъра на институциите в системата на предучилищното и училищното образование въз основа на заповед на министъра на образованието и науката:

1. когато детската градина или училището не започне дейността си най-късно до две години от издаване на удостоверението за вписване в регистъра на институциите в системата на предучилищното и училищното образование;

2. когато детската градина или училището преустанови дейността си за повече от две учебни години;

3. при прекратяване на юридическото лице.

(2) В заповедта за отписване се определят условията и редът за пренасочване на учениците и съхраняване на задължителната документация.

Чл. 343. (1) Когато частната детска градина или частното училище са отписани от регистъра на институциите при условията и по реда на чл. 342, те може да подадат заявление за издаване на ново разрешение без ограничение във времето.

(2) В случаите по ал. 1 заявленията се разглеждат при облекчени условия, определени в държавния образователен стандарт за институциите в системата на предучилищното и училищното образование.

(3) При условията по ал. 2 се разглеждат и заявленията на новоучредените или приемащите юридически лица в случаите на преобразуване на частна детска градина или частно училище чрез вливане, сливане, разделяне или отделяне.

Чл. 344. (1) Конкретните условия и ред за вписване, промени, заличаване и отписване от регистъра на институциите на частните детски градини и частните училища се определят с държавния образователен стандарт за институциите в системата на предучилищното и училищното образование.

(2) За разглеждане на заявленията и оценяване на документите по чл. 331 и 336 и за издаване на удостоверенията по чл. 334, ал. 4 и чл. 338, ал. 2 Министерството на образованието и науката събира такси в размер, определен в тарифата по чл. 300, ал. 1.

Раздел IV.

Регистър на институциите в системата на предучилищното и училищното образование

Чл. 345. (1) В Министерството на образованието и науката се създава и води публичен регистър на институциите в системата на предучилищното и училищното образование, в който се вписват:

1. държавните детски градини, държавните и общинските училища - въз основа на заповедта за тяхното откриване, преобразуване, промени и закриване;

2. духовните училища - въз основа на решението на Министерския съвет за тяхното откриване, преобразуване и закриване;

3. частните детски градини и училища - въз основа на разрешението за вписване, промени, заличаване и отписване, издадено от министъра на образованието и науката;

4. специализираните обслужващи звена - въз основа на заповедта за тяхното откриване, преобразуване, промени и закриване;

5. държавните и общинските центрове за специална образователна подкрепа - въз основа на заповедта за тяхното откриване, преобразуване, промени и закриване.

(2) Обстоятелствата, които подлежат на вписване в регистъра по ал. 1, както и редът за вписване се определят с наредба на министъра на образованието и науката.

Чл. 346. (1) Във всяка община се създава и води регистър на общинските детски градини и центрове за подкрепа за личностно развитие, в който служебно се вписват общинските детски градини и центрове за подкрепа за личностно развитие, с изключение на общинските центрове за специална образователна подкрепа - въз основа на заповедта за тяхното откриване, преобразуване, промяна и закриване.

(2) Обстоятелствата, които подлежат на вписване в регистъра по ал. 1, както и редът за вписване се определят с наредба на съответния общински съвет.

Глава деветнадесета.

АДМИНИСТРАТИВНО НАКАЗАТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 347. (1) Родители, които не запишат децата си, подлежащи на задължително предучилищно или училищно образование, в детска градина или училище, се наказват с глоба в размер от 50 до 150 лв.

(2) Родители, които не осигурят присъствието на децата си, подлежащи на задължително предучилищно образование, записани в целодневна, полудневна или почасова форма на организация в детска градина или училище, или подлежащи на задължително училищно образование, записани в дневна, вечерна, дистанционна или комбинирана форма на обучение в училище, се наказват с глоба в размер от 50 до 150 лв.

(3) Родители, които не осигуряват присъствието на децата си в допълнителното обучение по чл. 124, ал. 2, се наказват с глоба в размер от 50 до 150 лв.

(4) При повторно извършване на нарушението по ал. 1, 2 и 3 глобата е в размер от 100 до 500 лв.

(5) Актовете за установяване на нарушенията по ал. 1, 2, 3 и 4 се съставят от длъжностни лица, определени от кмета на общината.

(6) Наказателните постановления се издават от кмета на общината или от овластено от него длъжностно лице.

(7) Събраните средства от глоби постъпват в приход по бюджета на съответната община и се разходват само за дейности, свързани с подпомагане на равния достъп, както и за развитие на детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие.

Чл. 348. (1) Наказват се с глоба, съответно с имуществена санкция от 5000 до 10 000 лв. физически или юридически лица, които:

1. организират и провеждат без регистрация при условията и по реда на този закон дейности по отглеждане, възпитание и обучение на деца от тригодишна възраст до постъпването им в I клас с цел издаване на документ за завършена предучилищна подготовка;

2. организират и провеждат без регистрация при условията и по реда на този закон дейности по обучение или валидиране на компетентности на лица с цел издаване на документ за завършен клас, етап или степен на образование.

(2) При повторно извършване на нарушения по ал. 1 се налага глоба или имуществена санкция в двоен размер.

Чл. 349. (1) Автор или издател на познавателна книжка, учебник или учебен комплект, който разпространява произведението в отклонение от одобрения проект, без да са налице условията по чл. 161, ал. 4, се наказва с глоба, съответно с имуществена санкция в размер от 1000 до 5000 лв.

(2) При повторно извършване на нарушенията по ал. 1 се налага глоба, съответно имуществена санкция в двоен размер.

Чл. 350. (1) Автор или издател, който разпространява произведение, въвеждащо в заблуждение, че е одобрено от министъра на образованието и науката като познавателна книжка, учебник или учебен комплект, се наказва с глоба, съответно с имуществена санкция в размер от 5000 до 10 000 лв.

(2) При повторно извършване на нарушението по ал. 1 се налага глоба, съответно имуществена санкция в двоен размер.

Чл. 351. (1) Който не изпълни в срок задължително предписание по чл. 264, ал. 3, се наказва с глоба, съответно с имуществена санкция в размер от 1000 до 5000 лв.

(2) При повторно извършване на нарушението по ал. 1 се налага глоба, съответно имуществена санкция в двоен размер.

Чл. 352. (1) Актовете за установяване на нарушенията по чл. 348, 349, 350 и 351 се съставят от длъжностни лица, определени от министъра на образованието и науката, а наказателните постановления се издават от министъра на образованието и науката или от овластени от него длъжностни лица.

(2) Събраните средства от глоби и имуществени санкции за нарушенията по ал. 1 се внасят в приход по бюджета на Министерството на образованието и науката.

Чл. 353. Актовете за установяване на нарушения и наказателните постановления по тази глава се съставят, издават и

обжалват по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

Допълнителни разпоредби

§ 1. По смисъла на този закон:

1. "Автор" е физическо лице или физически лица, които в резултат на творческа дейност са създали:

а) познавателна книжка и/или учебник и/или учебен комплект, които се ползват в системата на предучилищното и училищното образование;

б) проект на познавателна книжка и/или проект на учебник и/или проект на учебен комплект, с който да участват в открита от Министерството на образованието и науката процедура по оценяване и одобряване.

2. "Болничен учител" е учител, който е назначен само за обучение на деца и ученици по време на техния престой за лечение в болница.

3. "Българи, живеещи извън Република България" са българите по смисъла на чл. 2 от Закона за българите, живеещи извън Република България.

4. "Възраст за даден клас" е съответната за този клас възраст на учениците, които са постъпили в I клас в учебната година с начало в годината на навършването на 7-годишната им възраст, не са повтаряли нито един от предишните класове, не са пропускали учебна година и не са завършвали повече от един клас за една учебна година.

5. "Дейности, които са обект на държавна политика" са дейностите, изпълнявани от институциите в системата на предучилищното и училищното образование, до които децата и учениците имат осигурен равен достъп и са пряко свързани с отглеждането, възпитанието и обучението им, придобиването на основно и средно образование и/или професионална квалификация или с подкрепа на личностното им развитие. Тези дейности нямат икономически характер, определят се с държавния образователен стандарт за финансирането на институциите и се финансират изцяло или частично от държавния бюджет в съответствие с този закон и при условия, по ред и в размери, определени от Министерския съвет.

6. "Дете или ученик в риск" е дете или ученик:

а) без родителска грижа или чиито родители са починали, неизвестни, лишени са от родителски права или родителските им права са ограничени;

б) жертва на злоупотреба, насилие, експлоатация или всякакво друго нехуманно или унижително отношение или наказание във или извън семейството му;

в) в опасност от увреждане на неговото физическо, психическо, морално, интелектуално и социално развитие.

7. "Дете или ученик с изяви дарби" е дете или ученик с трайни способности и постижения в областта на науката, изкуството или спорта, надвишаващи постиженията на неговите връстници.

8. "Държава членка" е държава - членка на Европейския съюз, или държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, или Конфедерация Швейцария.

9. "Електронно издание" е информация, представена в цифрова форма, чрез използване на общоприет стандарт за нейното визуализиране на компютър, мобилно устройство, телевизор с мрежова свързаност или друго подобно устройство, която включва учебно съдържание, тестове, справочни материали, връзки към външни ресурси, речници, образователни игри, мултимедия, изображения, аудио- и видеоклипове, анимации, виртуална реалност и други, даваща възможност за гъвкаво, интерактивно и адаптивно обучение, без ограничение на времето и мястото и начина на достъп, навсякъде и по всяко време.

10. (нова - ДВ, бр. 82 от 2020 г.) "Извършване на подкрепа за личностно развитие от разстояние в електронна среда" е извършването на някоя от дейностите за подкрепа за личностно развитие чрез използване на средствата на информационните и комуникационните технологии, тъй като педагогическият специалист и децата или учениците не се намират физически на едно и също място.

11. (предишна т. 10 - ДВ, бр. 82 от 2020 г.) "Издател на познавателна книжка, учебник и учебен комплект" е физическо лице, регистрирано по реда на Търговския закон, или юридическо лице, на което авторите са предоставили авторските си права за участие в открита от Министерството на образованието и науката процедура по оценяване и одобряване, както и за последващите от това дейности по отпечатване и разпространение.

12. (предишна т. 11, доп. - ДВ, бр. 82 от 2020 г.) "Квалификационен кредит" е измерител на времето, в което педагогическият специалист се е обучавал за повишаване на квалификацията си по програми на организациите по чл. 222, ал. 1. Един квалификационен кредит се присъжда за 16 академични часа, от които не по-малко от 8 академични часа са присъствени в т.ч. в синхронно обучение от разстояние в електронна среда.

13. (предишна т. 12 - ДВ, бр. 82 от 2020 г.) "Ключови компетентности" са комплекс от взаимозависими знания, умения и нагласи или отношения, необходими за личностното развитие на индивида през целия живот, за изграждането на активна гражданска позиция и участие в социалния живот, както и за пригодността му за реализация на пазара на труда, определени на национално равнище в съответствие с Европейската референтна рамка за ключовите компетентности за учене през целия живот, приета с Препоръка на Европейския парламент и на Съвета от 18 декември 2006 г.

14. (предишна т. 13 - ДВ, бр. 82 от 2020 г.) "Курс за огромяване" е обучение за придобиване на компетентности за началния етап на основното образование, достатъчни за продължаване на образованието в следващ етап.

15. (предишна т. 14 - ДВ, бр. 82 от 2020 г.) "Майчин език" е езикът, на който говорят в семейството си:

а) децата и учениците от етническите малцинствени групи, които традиционно или в значителна степен населяват територията на Република България;

б) децата на гражданите на държави - членки на Европейския съюз, на Европейското икономическо пространство и на Конфедерация Швейцария, упражняващи трудова дейност на територията на Република България.

16. (предишна т. 15 - ДВ, бр. 82 от 2020 г.) "Образователна среда" е съвкупност от условия, фактори и елементи, гарантиращи

ефективно протичане на образователния процес и активно взаимодействие на всички заинтересовани страни за постигане на устойчивост при функционирането на системата на предучилищното и училищното образование.

17. (нова - ДВ, бр. 82 от 2020 г.) "Обучение от разстояние в електронна среда" е обучение, което се осъществява чрез използване на средствата на информационните и комуникационните технологии, тъй като обучаващият и обучаемите не се намират физически на едно и също място.

18. (предишна т. 16 - ДВ, бр. 82 от 2020 г.) "Обучителни организации" са организации, създадени в съответствие с Търговския закон, Закона за юридическите лица с нестопанска цел или Закона за кооперациите, за осъществяване на дейност по обучение, поддържане и повишаване на квалификацията на педагогическите специалисти.

19. (предишна т. 17 - ДВ, бр. 82 от 2020 г.) "Обща европейска езикова рамка" (за учене, преподаване и оценяване) е акт на Съвета на Европа, изготвен в съответствие с Препоръки R (82) 18 и R (98) 6 на Комитета на министрите "за постигане на по-голямо единство между страните членки", който представлява обща основа за разработване на учебни програми по чужди езици, нормативни актове, изпити и учебници. Тя определя знанията и уменията, които трябва да бъдат придобити по чужд език за целите на успешната комуникация чрез нивата на компетентност, които позволяват да се измери напредъкът на обучавания както на всеки етап от обучението, така и в дългосрочен план.

20. (предишна т. 18 - ДВ, бр. 82 от 2020 г.) "Отпадане от училище" е отписването от училище на ученик до 18-годишна възраст на основание чл. 173, ал. 2, т. 2 и 3 преди завършване на последен гимназиален клас, ако лицето не е записано в друго училище.

21. (предишна т. 19 - ДВ, бр. 82 от 2020 г.) "Печатно издание с електронен вариант" е печатно издание с версия, представена в цифрова форма, даващо възможност за визуализиране на процеси, явления и действия и за интерактивно обучение.

22. (предишна т. 20 - ДВ, бр. 82 от 2020 г.) "Повторно" по смисъла на чл. 347 - 351 е нарушението, извършено след една година от влизането в сила на наказателното постановление, с което на лицето е наложено наказание за същото нарушение.

23. (предишна т. 21 - ДВ, бр. 82 от 2020 г.) "Преждевременно напуснал училище" е лице на възраст между 18 и 24 години, завършило най-много основно образование, което не участва в никаква форма на образование или обучение.

24. (предишна т. 22 - ДВ, бр. 82 от 2020 г.) "Приобщаващо образование" е процес на осъзнаване, приемане и подкрепа на индивидуалността на всяко дете или ученик и на разнообразието от потребности на всички деца и ученици чрез активиране и включване на ресурси, насочени към премахване на пречките пред ученето и научаването и към създаване на възможности за развитие и участие на децата и учениците във всички аспекти на живота на общността.

25. (предишна т. 23 - ДВ, бр. 82 от 2020 г.) "Психо-социална рехабилитация" е комплекс от дейности за подпомагане на учениците със затруднения, увреждане или разстройство на тяхното психично здраве за постигане на оптимално ниво на самостоятелност и за придобиване и прилагане на умения, необходими за пълноценно участие в училище.

26. (предишна т. 24 - ДВ, бр. 82 от 2020 г.) "Ресурсно подпомагане на деца и ученици" е осигуряване на обща и допълнителна подкрепа, основана на оценката на потребностите на децата и учениците, което включва осъществяване на дейности от специалисти, насочени към личностно развитие на децата и ученици със специални образователни потребности, и с оглед постигане на целите, заложен в плановете за подкрепа и в индивидуалните им учебни програми.

27. (предишна т. 25 - ДВ, бр. 82 от 2020 г.) "Рехабилитация при комуникативни нарушения" е комплекс от дейности за подпомагане на деца и ученици със затруднения, увреждане или разстройство на езика, говора, познавателните процеси и социалното поведение.

28. (предишна т. 26 - ДВ, бр. 82 от 2020 г.) "Родител" е лицето, което упражнява родителските права по смисъла на Семейния кодекс.

29. (нова - ДВ, бр. 82 от 2020 г.) "Синхронно обучение от разстояние в електронна среда" е обучение от разстояние в електронна среда, при което обучаващият и обучаемите взаимодействат в реално време, едновременно, присъствено, чрез визуален контакт през електронна платформа.

30. (нова - ДВ, бр. 82 от 2020 г.) "Синхронно извършване на подкрепа за личностно развитие от разстояние в електронна среда" е извършване на подкрепа за личностно развитие от разстояние в електронна среда, при което педагогическият специалист и децата или учениците взаимодействат в реално време, едновременно, присъствено, чрез визуален контакт през електронна платформа.

31. (предишна т. 27 - ДВ, бр. 82 от 2020 г.) "Специални образователни потребности" на дете и ученик са образователните потребности, които може да възникнат при сензорни увреждания, физически увреждания, множество увреждания, интелектуални затруднения, езиково-говорни нарушения, специфични нарушения на способността за учене, разстройства от аутистичния спектър, емоционални и поведенчески разстройства.

32. (предишна т. 28 - ДВ, бр. 82 от 2020 г.) "Трета държава" е всяка държава, която не е член на Европейския съюз и не е държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, или Конфедерация Швейцария.

33. (предишна т. 29 - ДВ, бр. 82 от 2020 г.) "Ученик с хронични заболявания" е ученик със среднотежки, компенсирани и реконвалесцентни форми на съответното хронично заболяване.

34. (предишна т. 30 - ДВ, бр. 82 от 2020 г.) "Учител-наставник" е учител, който подпомага стажант-учител или новоназначен учител и му оказва методическа подкрепа за ефективното включване в образователния процес, мотивира професионалното усъвършенстване и кариерно развитие.

35. (предишна т. 31 - ДВ, бр. 82 от 2020 г.) "Финансиращ орган" е първостепенният разпоредител с бюджет по смисъла на Закона за публичните финанси, от чийто бюджет се финансират дейностите в училището, в детската градина, центъра за подкрепа за личностно развитие или в специализираното обслужващо звено.

§ 2. (1) Разпоредбите на този закон се прилагат за вечерните училища в съответствие със спецификата и организацията на обучението в тях.

(2) Разпоредбите на глава четиринадесета не се прилагат за духовните училища, вечерните училища, училищата към местата за лишаване от свобода, специалните училища по чл. 44, ал. 1, т. 2 и 3, както и за частните детски градини и частните училища, които не получават средства от държавния бюджет.

§ 3. (Изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г.) Професионалните гимназии по чл. 38, ал. 4 не включват професионалните гимназии, финансирани от Министерството на земеделието, храните и горите, като тези професионални гимназии са общински.

§ 4. Чужди държави може да откриват детски градини или училища на територията на Република България при условия и по ред, определени с международни спогодби, по които Република България е страна.

§ 5. (1) Детски градини и училища, създадени и провеждащи обучение в Република България в съответствие с изискванията на чужда държава за целите на този закон се приравняват на детски градини и училища, осъществяващи дейност на територията на съответната чужда държава.

(2) За резултатите от обучението в детските градини и училищата по ал. 1 се прилагат разпоредбите на глава осма.

§ 5а. (Нов - ДВ, бр. 42 от 2019 г., в сила от 28.05.2019 г.) В държавните детски градини по чл. 35, ал. 2, т. 1 се приемат и деца на военнослужещи и цивилни служители в състава на многонационални формирования или които заемат длъжности в задгранично представителство на Република България, в международни организации или в други международни инициативи на територията на страната и извън нея.

§ 5б. (Нов - ДВ, бр. 17 от 2020 г.) (1) В системата на предучилищното и училищното образование се включват и звената по § 4к от допълнителните разпоредби на Закона за висшето образование, които прилагат разпоредбите на този закон, предвидени за държавните професионални гимназии, в съответствие със спецификата и организацията на обучението в тях и доколкото друго не е предвидено в Закона за висшето образование.

(2) Министърът на образованието и науката и началникът на регионалното управление на образованието упражняват контрол върху дейността на звената по ал. 1 за спазването на този закон и на подзаконовите нормативни актове за прилагането му.

(3) При установяване на нарушения министърът на образованието и науката, съответно началникът на регионалното управление на образованието или оправомощени от тях длъжностни лица дават задължителни предписания и определят срок за изпълнението им.

(4) Задължителните предписания по ал. 3 може да се обжалват по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(5) Училищният учебен план на звената по ал. 1 се съгласува, приема и утвърждава по реда на чл. 94, ал. 5.

(6) Изключението по чл. 103, ал. 4, т. 3 се допуска и за обучението в звената по ал. 1.

(7) При обучението в звената по ал. 1 се поставят оценки и по учебните предмети, модули или дейности, предвидени за изучаване във факултативните часове от училищния учебен план.

Преходни и Заключителни разпоредби

§ 6. Законът отменя:

1. Закона за народната просвета (обн., ДВ, бр. 86 от 1991 г.; изм., бр. 90 от 1996 г., бр. 36, 124 и 153 от 1998 г., бр. 67 и 68 от 1999 г., бр. 90 и 95 от 2002 г., бр. 71, 86 и 114 от 2003 г., бр. 40 от 2004 г., бр. 28, 94, 103 и 105 от 2005 г., бр. 41 и 105 от 2006 г., бр. 113 от 2007 г., бр. 50 от 2008 г., бр. 35, 36 и 74 от 2009 г., бр. 50 и 78 от 2010 г., бр. 9, 23 и 99 от 2011 г., бр. 102 от 2012 г., бр. 68, 84 и 109 от 2013 г. и бр. 61 от 2014 г.).

2. Закона за степента на образование, общообразователния минимум и учебния план (обн., ДВ, бр. 67 от 1999 г.; изм., бр. 90 и 95 от 2002 г., бр. 29 от 2003 г., бр. 40 от 2004 г., бр. 41 и 105 от 2006 г., бр. 50 от 2008 г., бр. 36 и 74 от 2009 г., бр. 68 от 2013 г. и бр. 61 от 2014 г.).

§ 7. Заварените към влизането в сила на закона общински специални детски градини продължават да осъществяват дейността си като общински детски градини по смисъла на този закон.

§ 8. (1) Заварените към влизането в сила на закона прогимназии, гимназии, средни общообразователни училища и професионални гимназии по чл. 26, ал. 1, т. 2, 4, 6 и 8 от отменения Закон за народната просвета продължават да осъществяват дейността си по този закон съответно като основни училища, профилирани гимназии, средни училища и професионални гимназии.

(2) Заварените към влизането в сила на закона оздравителни училища продължават да осъществяват дейността си като средни училища.

(3) Предложения за преобразуване на заварените към влизането в сила на закона общински основни училища по чл. 26, ал. 1, т. 3 от отменения Закон за народната просвета в училища по чл. 38, ал. 1, т. 1 от този закон могат да се внасят целогодишно не по-късно от 31 май 2017 г. След изтичане на този срок предложенията за преобразуване се внасят при спазване на срока на глава осемнадесета.

(4) Заварените към влизането в сила на закона основни училища по чл. 26, ал. 1, т. 3 от отменения Закон за народната просвета могат да се преобразуват в обединени училища по чл. 38, ал. 1, т. 4 от този закон след анализ и становище на регионалното управление на образованието и решение на съответния общински съвет.

(5) Предложенията за преобразуване на заварените към влизането в сила на закона училища по чл. 26, ал. 1, т. 5 от отменения Закон за народната просвета с профил "природоматематически" и "хуманитарен", които извършват прием в V клас, в училища по чл. 38, ал. 1, т. 5 от този закон се внасят по желание на училището и при условията на ал. 3.

(6) Заварените към влизането в сила на закона основни и прогимназиални училища имат право да извършват обучение в VIII клас

през учебната 2016 - 2017 г. и да издават свидетелство за основно образование.

(7) Заварените към влизането в сила на закона училища по чл. 26, ал. 1, т. 5 от отменения Закон за народната просвета с профил "природоматематически" или "хуманитарен" и с прием в V клас имат право да продължат да извършват обучение в V, VI и VII клас на учениците, които са приети преди влизането в сила на закона.

(8) Трудовите правоотношения на работниците и служителите от преобразуваните училища по ал. 1 се уреждат съгласно чл. 123 от Кодекса на труда.

§ 9. (1) (Изм. - ДВ, бр. 98 от 2016 г., в сила от 01.01.2017 г.) Заварените към влизането в сила на закона държавни и общински неспециализирани училища по чл. 38, ал. 1 и 2 продължават да осъществяват дейността си като държавни, съответно като общински училища.

(2) В срок до 1 ноември 2016 г. Министерският съвет по предложение на министъра на образованието и науката с решение обявява заварените към влизането в сила на закона държавни и общински училища по чл. 26, ал. 1, т. 1 - 7 от отменения Закон за народната просвета, които са с национално значение по смисъла на чл. 38, ал. 9 от този закон. Решението се обнародва в "Държавен вестник".

(3) С решението по ал. 2 общинските училища се обявяват за държавни.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 98 от 2016 г., в сила от 01.01.2017 г.) Със заповед на министъра на образованието и науката по предложение на кмета на общината след решение на общинския съвет държавните неспециализирани училища по ал. 1, които не са обявени за национални по реда на ал. 2, могат да бъдат обявени за общински и промяна на финансиращия орган може да се извършва при условията и по реда на глава осемнадесета, раздел I, предвидени за държавните професионални гимназии.

(5) Трудовите правоотношения на работниците и служителите в училищата по ал. 2 и 4 се уреждат съгласно чл. 123 от Кодекса на труда.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 98 от 2016 г., в сила от 01.01.2017 г.) Предоставените преди влизането в сила на заповедта за промяна на финансиращия орган на училищата по ал. 4 имоти - публична държавна собственост, от датата на влизане в сила на заповедта за промяна на финансиращия орган преминават в собственост на общината, на територията на която се намират, и стават публична общинска собственост, а вещите - държавна собственост, стават собственост на общината, финансираща училището.

(7) Имотите и вещите по ал. 6 се предоставят за управление на училището, което ги е управлявало до влизането в сила на закона, и се ползват само за целите на образователния процес, без да променят предназначението си.

(8) Когато седалището на училището, управляващо имотите по ал. 6 към влизането в сила на закона, е извън територията на общината, която ги придобива след влизането му в сила, общината приобретател предоставя имотите за управление на финансирани от нея училища.

§ 10. (1) Заварените до влизането в сила на закона професионални гимназии, финансирани от Министерството на земеделието и храните, стават общински.

(2) Предоставените до влизането в сила на закона на професионалните гимназии по ал. 1 земеделска земя, имоти и вещи продължават да се ползват за осигуряване на тяхната дейност по реда на този закон.

§ 11. Заварените към влизането в сила на закона български детски градини и училища с чуждестранно участие продължават да осъществяват дейността си като държавни детски градини или училища по смисъла на чл. 35, ал. 2, т. 2 и чл. 43, т. 4.

§ 12. (1) Заварените към влизането в сила на закона болнични училища се закриват, считано от 1 януари 2017 г., или се преобразуват в центрове за подкрепа за личностно развитие със заповед на кмета на общината след решение на общинския съвет.

(2) Със заповедта по ал. 1 се определят дейността по чл. 49, седалището и адресът на управление на съответния център.

(3) Трудовите правоотношения на работниците и служителите от преобразуваните центрове по ал. 1 се уреждат по чл. 123 от Кодекса на труда.

(4) Учениците от закритите болнични училища за периода на лечението си продължават обучението си при условията и по реда на чл. 111 или 112.

(5) Предоставените за управление на болничните училища имоти и вещи - държавна, съответно общинска собственост, преминават в управление на Министерството на образованието и науката, съответно в управление на общината, на чиято територия се намират.

(6) Задължителната документация на закритите болнични училища се съхранява в съответното регионално управление на образованието или в училище, посочено от началника на регионалното управление на образованието.

§ 13. (1) В срок до една година от влизането в сила на закона помощните училища се преобразуват в държавни и общински центрове за специална образователна подкрепа със заповед на министъра на образованието и науката, издадена при условията и по реда на глава осемнадесета, раздел I.

(2) Със заповедта по ал. 1 се определят дейността по чл. 49, седалището и адресът на управление на съответния център.

(3) Трудовите правоотношения на работниците и служителите от преобразуваните центрове по ал. 1 се уреждат по чл. 123 от Кодекса на труда.

§ 14. (1) Съществуващите към влизането в сила на закона чуждестранни училища продължават да осъществяват дейността си при условията и по реда на спогодбата, по която са създадени.

(2) След влизането в сила на закона "Американски колеж" - София, продължава да осъществява дейността си при условията на Решение № 440 на Министерския съвет от 1992 г. за откриване на частно училище "Американски колеж" - София (ДВ, бр. 90 от 1992 г.), като се прилагат разпоредбите на този закон, предвидени за профилирана гимназия, в съответствие със спецификата и организацията на обучението. Училището има право да издава

документи за завършен клас, етап и за средно образование по реда на този закон.

(3) Печат с изображение на държавния герб върху документите по чл. 34, издавани от "Американски колеж" - София, се полагат в съответното регионално управление на образованието при условия и по ред, определени с държавния образователен стандарт за информацията и документите.

§ 15. Съществуващите към влизането в сила на закона професионални колежи продължават да осъществяват дейността си при условията и по реда на Закона за професионалното образование и обучение, като до учебната 2016 - 2017 г. за тях се прилагат действащите до влизането в сила на този закон нормативни актове.

§ 16. (1) До една година от влизането в сила на закона лицата, получили разрешение за откриване на частна детска градина или частно училище при условията и по реда на отменения Закон за народната просвета, привеждат правноорганизационната си форма или регистрацията си в съответствие с изискванията на този закон или учредяват частна детска градина или частно училище като търговско дружество, кооперация или юридическо лице с нестопанска цел.

(2) Не по-късно от един месец след изтичането на срока по ал. 1 лицата, получили разрешение за откриване на частна детска градина или частно училище при условията и по реда на отменения Закон за народната просвета, подават заявление за продължаване дейността на частната детска градина или частното училище при условията и по реда на този закон.

(3) Заявлението по ал. 2 съдържа реквизитите по чл. 330, ал. 2 и в него се посочва юридическото лице, което ще продължи дейността на заварената частна детска градина или частно училище.

(4) Към заявлението по ал. 2 се прилагат документите, удостоверяващи изпълнението на изискванията на ал. 1, както и декларация за съгласието на органите на управление на юридическото лице, което ще продължи дейността на частната детска градина или частното училище - когато това не е лицето, получило разрешение за откриване на детската градина или училището при условията и по реда на отменения Закон за народната просвета.

(5) Министърът на образованието и науката в едномесечен срок от подаване на заявлението по ал. 2 издава заповед, с която разрешава или отказва да разреши продължаването на дейността на частната детска градина или частното училище.

(6) Министърът на образованието и науката отказва да разреши продължаването на дейността на частната детска градина или частното училище, когато:

1. юридическото лице, което ще продължи дейността, не е учредено като търговско дружество, юридическо лице с нестопанска цел, кооперация или като дружество по законодателството на държава членка;

2. не е спазено изискването на чл. 329, ал. 2 и 3.

(7) Въз основа на заповедта за разрешение за продължаването на дейността частната детска градина или частното училище се вписва в регистъра на институциите в системата на предучилищното и училищното образование.

(8) Министърът на образованието и науката или оправомощено от него длъжностно лице издава удостоверение за вписването по ал. 7 в 7-дневен срок от извършването му.

(9) От вписването в регистъра на институциите в системата на предучилищното и училищното образование и издаването на удостоверение за вписване юридическото лице, което продължава дейността на частната детска градина или частното училище, поема правата, задълженията, правоотношенията, имуществото, активите и пасивите по баланса на детската градина или училището.

(10) След изтичането на срока по ал. 2 министърът на образованието и науката със заповед закрива частните детски градини и частните училища, за които не е подадено заявление по ал. 2 или за които е направен отказ по ал. 6. Заповедта се обнародва в "Държавен вестник" и влиза в сила от деня на обнародването ѝ, освен ако в нея е предвидено друго.

(11) В заповедта по ал. 10 се определят условията и редът за пренасочване на учениците и за съхранение на задължителната документация на закритите частни детски градини и училища.

(12) Правоприемник на правата и задълженията на закритите при условията на ал. 10 частна детска градина или частно училище е лицето, получило разрешение за откриването на детската градина или на училището по реда на отменения Закон за народната просвета.

(13) До издаването на заповедта по ал. 5 или до закриването на заварените към влизането в сила на закона частни детски градини и частни училища правноорганизационната им форма, отношенията с лицето, получило разрешение за откриването им, условията и редът за преобразуване, промяна и закриване се уреждат съгласно отменения Закон за народната просвета и съответните подзаконови актове за прилагането му.

§ 17. Субсидия от държавния бюджет при условията и по реда на този закон се предоставя от бюджетната 2018 г. за частните детски градини и частните училища, вписани в регистъра на институциите в системата на предучилищното и училищното образование.

§ 18. (1) С влизането в сила на закона:

1. съществуващите общински обслужващи звена - извънучилищни педагогически учреждения и за организиран отдих и спорт, продължават да осъществяват дейността си по този закон като центрове за подкрепа за личностно развитие в зависимост от дейността си по чл. 49, като имат право да запазят наименованията си;

2. съществуващите държавни обслужващи звена, с изключение на ресурсните центрове за подпомагане на интегрираното обучение и възпитание на деца и ученици със специални образователни потребности и на Националния дворец на децата, продължават да осъществяват дейността си по този закон като съответните специализирани обслужващи звена в зависимост от дейността си по чл. 50.

(2) В тримесечен срок от влизането в сила на закона след решение на общинския съвет кметът на съответната община определя със заповед дейността по чл. 49 на институциите по ал. 1, т. 1.

(3) В 5-месечен срок от влизането в сила на закона съответният общински съвет приема правилник за устройството и дейността на институциите по ал. 1, т. 1.

(4) В тримесечен срок от влизането в сила на закона министърът на образованието и науката определя със заповед дейността по чл. 50 на съответните институции по ал. 1, т. 2 и привежда в съответствие с този закон правилниците за дейността им.

(5) Трудовите правоотношения на работниците и служителите от преобразуваните институции по ал. 1 се уреждат съгласно чл. 123 от Кодекса на труда.

§ 19. (1) С влизането в сила на закона Националният дворец на децата продължава да осъществява дейността си по този закон като специализирано обслужващо звено по чл. 50, ал. 1, т. 2 и може да извършва и дейности по чл. 49, ал. 1, т. 1.

(2) Дейностите по чл. 49, ал. 1, т. 1, които не се финансират от държавния бюджет, се извършват срещу заплащане от Националният дворец на децата в размер, при условия и по ред, определени със заповед на министъра на образованието и науката.

(3) В тримесечен срок от влизането в сила на закона министърът на образованието и науката привежда в съответствие с този закон правилника за дейността на Националният дворец на децата.

(4) Трудовите правоотношения на работниците и служителите от Националният дворец на децата по ал. 1 се уреждат при условията на чл. 123 от Кодекса на труда.

§ 20. (1) С влизането в сила на закона Държавният логопедичен център продължава да осъществява дейността си по този закон като специализирано обслужващо звено по чл. 50, ал. 1, т. 3 и 5 и може да извършва и дейности по чл. 49, ал. 1, т. 3.

(2) В тримесечен срок от влизането в сила на закона министърът на образованието и науката привежда в съответствие с този закон правилника за дейността на Държавния логопедичен център.

(3) Трудовите правоотношения на работниците и служителите от Държавния логопедичен център по ал. 1 се уреждат съгласно чл. 123 от Кодекса на труда.

§ 21. (1) С влизането в сила на закона ресурсните центрове за подпомагане на интегрираното обучение и възпитание на деца и ученици със специални образователни потребности със заповед на министъра на образованието и науката се преобразуват в регионални центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото образование по чл. 50, ал. 3 за осъществяване на дейностите по чл. 50, ал. 1, т. 2, 3 и 5.

(2) Със заповедта по ал. 1 се определят дейността по чл. 50, седалището и адресът на управление на съответното звено.

(3) Трудовите правоотношения на работниците и служителите от преобразуваните центрове по ал. 1 се уреждат съгласно чл. 123 от Кодекса на труда.

(4) Министърът на образованието и науката в срок до три месеца от влизането в сила на този закон издава правилник за устройството и дейността на регионалните центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото образование.

§ 22. (1) Заварените към влизането в сила на закона държавни обслужващи звена по смисъла на чл. 33а от отменения Закон за народната просвета, извън посочените по параграф 18, ал. 1, т. 2, които не изпълняват дейности по чл. 49 или 50, се закриват със заповед

на министъра на образованието и науката в 6-месечен срок от влизането в сила на закона.

(2) Архивът на звената по ал. 1 се приема от Министерството на образованието и науката.

§ 23. (1) С влизането в сила на закона регионалните инспекторати по образованието продължават да осъществяват дейността си като регионални управления на образованието по смисъла на този закон.

(2) Трудовите и служебните правоотношения на служителите по ал. 1 се запазват.

§ 24. (1) Учениците, които през учебната 2016 - 2017 г. постъпват в I и в V клас, учениците, които през учебната 2017 - 2018 г., учебната 2018 - 2019 г. и учебната 2019 - 2020 г. постъпват в I, в V и в VIII клас, както и учениците, които през учебната 2020 - 2021 г. постъпват в VIII клас, се обучават по училищни учебни планове и учебни програми, утвърдени при условията и по реда на този закон.

(2) През учебните години по ал. 1 учениците, извън посочените в ал. 1, се обучават и завършват обучението по училищни учебни планове и учебни програми, утвърдени при условията и по реда на отменения Закон за народната просвета и Закон за степента на образование, общообразователния минимум и учебния план. Училищните учебни планове на учениците, които се обучават за придобиване на професионално образование, се изменят, като учебното време за учебните предмети от професионална подготовка в XI и XII клас се разпределя само в годишен брой часове.

(3) Учениците по ал. 2 придобиват основно образование след успешно завършен VII клас. Съдържанието на свидетелството за основно образование, което получават тези ученици, се определя в държавния образователен стандарт за информацията и документите.

(4) Учениците, които през учебната 2015 - 2016 г. са в VIII клас, придобиват основно образование при условията на отменения Закон за народната просвета и получават свидетелство за основно образование в съответствие с държавното образователно изискване по чл. 16, т. 10 от същия закон.

(5) Учениците по ал. 2 придобиват средно образование при условията и по реда на чл. 24 от отменения Закон за народната просвета. Съдържанието на дипломата за средно образование, която получават тези ученици, се определя с държавното образователно изискване по чл. 16, т. 10 от отменения Закон за народната просвета.

(6) Учениците по ал. 2, които се обучават за придобиване на професионално образование, по тяхно желание може да не полагат втория държавен зрелостен изпит по чл. 24, ал. 3 от отменения Закон за народната просвета, а вместо него в дипломата за средно образование в графата за положен втори държавен зрелостен изпит се вписва средноаритметичната оценка от оценките от държавните изпити за придобиване на професионална квалификация.

§ 25. (1) Лице, което преди влизането в сила на закона е завършило успешно последния клас от училищното обучение, но не се е явило или не е положило успешно съответните изпити, предвидени за придобиване на средно образование или на средно професионално образование, след влизането в сила на този закон придобива средно образование след успешно полагане на държавни зрелостни изпити

и/или на държавен изпит за придобиване на професионална квалификация.

(2) Броят и учебните предмети, по които се полагат държавните зрелостни изпити по ал. 1, се определят от юридическите актове, действали към момента на придобиване на правото за явяване на съответните изпити.

(3) Лице по ал. 1, което преди влизането в сила на закона е завършило успешно последния клас от училищното обучение, но не е положило успешно съответните изпити за професионална квалификация, предвидени за придобиване на средно образование, след влизането в сила на този закон придобива средно образование след успешно полагане на държавния изпит по чл. 134, ал. 3, а до провеждането на държавните зрелостни изпити по този закон - по чл. 24, ал. 3 от отменения Закон за народната просвета.

(4) Успешно положените преди влизането в сила на закона изпити, необходими за придобиване на средно образование или средно професионално образование, се признават независимо от вида на изпита и учебното съдържание, върху които те са положени, и лицето полага държавни зрелостни изпити, съответно държавни изпити за придобиване на квалификация по професия, по останалите учебни предмети, съответно за същата професия, върху учебното съдържание, предвидено за изучаване към момента на явяването като общообразователна подготовка, съответно професионална подготовка.

(5) Ако учебните предмети, по които е предвидено полагане на изпити по ал. 1, не съответстват на учебните предмети по чл. 134, ал. 2 и чл. 135, ал. 1, съответно по чл. 24, ал. 3 от отменения Закон за народната просвета - до провеждане на държавните зрелостни изпити по този закон, учебният предмет, по който лицето ще полага държавен зрелостен изпит, се определя при условията и по реда, определени с държавния образователен стандарт за оценяването на резултатите от обучението на учениците.

(6) Ако лицето се е обучавало за придобиване на квалификация по професия, която не е включена в Списъка за професиите за професионално образование и обучение, държавните изпити по ал. 3 се провеждат за професия, определена при условията и по реда на ал. 5.

(7) Държавните зрелостни изпити се организират и провеждат при условията и по реда на допълнителните държавни зрелостни изпити, съответно по чл. 24, ал. 4 от отменения Закон за народната просвета - до провеждането на държавните зрелостни изпити по този закон, а държавните изпити за придобиване на квалификация по професия - при условията и по реда на чл. 134, ал. 3.

§ 26. Параграф 25 се прилага съответно и за лице, което преди влизането в сила на закона е започнало обучението си в последния гимназиален клас, но го завършва успешно след влизането в сила на закона.

§ 27. (1) Лице, което към влизането в сила на закона заема длъжност на педагогически специалист, запазва трудовото си правоотношение, ако е имало право да заема съответната длъжност към момента на възникване на правоотношението.

(2) Лице, заварено към влизането в сила на закона на длъжността "помощник-директор по...", се преназначава на длъжността

"заместник-директор по...", а лице, заварено на длъжността "възпитател" в полуинтернатната група, се преназначава на длъжността "учител".

(3) Лице, заварено към влизането в сила на закона на длъжността "младши учител" или "младши възпитател", се преназначава съответно на длъжността "учител" или "възпитател".

§ 28. Одобрените до влизането в сила на закона учебници и учебни помагала продължават да се използват в системата на предучилищното и училищното образование до одобряването на нови познавателни книжки, учебници и учебни комплекти въз основа на учебни програми, утвърдени при условията и по реда на този закон.

§ 29. (1) Лице, което преди влизането в сила на закона е придобило документ за успешно завършен курс за ограмотяване или курс за усвояване на учебното съдържание по предмети от класове на прогимназиалния етап, организиран от училище в системата на народната просвета по национални и международни проекти и програми, ползва правата на лице, получило документ по чл. 168, ал. 1, т. 3 и 4.

(2) Лице по ал. 1, което преди влизането в сила на този закон е придобило документ за успешно завършен курс за усвояване на учебното съдържание по предмети, предвидени за VII клас, организиран от училище в системата на народната просвета, ползва правата на лице, получило документ по чл. 168, ал. 1, т. 5.

§ 30. До влизането в сила на подзаконовите актове, предвидени в този закон, се прилагат действащите в системата на народната просвета подзаконови нормативни актове, доколкото не му противоречат.

§ 31. В срок до един месец от влизането в сила на закона съответните органи издават или приемат подзаконовите актове, предвидени в този закон, с изключение на актовете за приемане на държавните образователни стандарти по чл. 22, ал. 2, т. 3, 4 и 13.

§ 32. В срок до 1 май 2016 г. Министерският съвет внася в Народното събрание законопроект за изменение и допълнение на Закона за професионалното образование и обучение за привеждането му в съответствие с този закон.

§ 33. В Кодекса на труда (обн., ДВ, бр. 26 и 27 от 1986 г.; изм., бр. 6 от 1988 г., бр. 21, 30 и 94 от 1990 г., бр. 27, 32 и 104 от 1991 г., бр. 23, 26, 88 и 100 от 1992 г.; Решение № 12 на Конституционния съд от 1995 г. - бр. 69 от 1995 г.; изм., бр. 87 от 1995 г., бр. 2, 12 и 28 от 1996 г., бр. 124 от 1997 г., бр. 22 от 1998 г.; Решение № 11 на Конституционния съд от 1998 г. - бр. 52 от 1998 г.; изм., бр. 56, 83, 108 и 133 от 1998 г., бр. 51, 67 и 110 от 1999 г., бр. 25 от 2001 г., бр. 1, 105 и 120 от 2002 г., бр. 18, 86 и 95 от 2003 г., бр. 52 от 2004 г., бр. 19, 27, 46, 76, 83 и 105 от 2005 г., бр. 24, 30, 48, 57, 68, 75, 102 и 105 от 2006 г., бр. 40, 46, 59, 64 и 104 от 2007 г., бр. 43, 94, 108 и 109 от 2008 г., бр. 35, 41 и 103 от 2009 г., бр. 15, 46, 58 и 77 от 2010 г.; Решение № 12 на Конституционния съд от 2010 г. - бр. 91 от 2010 г.; изм., бр. 100 и 101 от 2010 г., бр. 18, 33, 61 и 82 от 2011 г., бр. 7, 15, 20 и 38 от 2012 г.; Решение № 7 на Конституционния съд от 2012 г. - бр. 49 от 2012 г.; изм., бр. 77 и 82 от 2012 г., бр. 15 и 104 от 2013 г.,

бр. 1, 27 и 61 от 2014 г. и бр. 54 и 61 от 2015 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 230, ал. 2, изречение второ думите "(дуално обучение)" се заменят с "(дуална система на обучение)".

2. В чл. 232:

а) в ал. 1 думите "(дуално обучение)" се заменят с "(дуална система на обучение)";

б) в ал. 4 думите "(дуално обучение)" се заменят с "(дуална система на обучение)".

3. В чл. 330, ал. 2 се създава т. 10:

"10. педагогически специалист по смисъла на Закона за предучилищното и училищното образование е осъден за умишлено престъпление от общ характер, независимо от реабилитацията."

§ 34. В Закона за вероизповеданията (обн., ДВ, бр. 120 от 2002 г.; изм., бр. 33 от 2006 г., бр. 59 от 2007 г., бр. 74 от 2009 г., бр. 68 от 2013 г. и бр. 61 от 2015 г.) в чл. 33 се правят следните изменения:

1. Алинея 1 се изменя така:

"(1) По искане на Българската православна църква и на регистрираните вероизповедания може да се откриват духовни училища при условията и по реда на Закона за предучилищното и училищното образование."

2. Алинеи 2 и 3 се отменят.

3. В ал. 4 думите "училищата по ал. 1, 2 и 3" се заменят с "духовните училища".

§ 35. В Закона за професионалното образование и обучение (обн., ДВ, бр. 68 от 1999 г.; изм., бр. 1 и 108 от 2000 г., бр. 111 от 2001 г., бр. 103 и 120 от 2002 г., бр. 29 от 2003 г., бр. 28, 77 и 94 от 2005 г., бр. 30 и 62 от 2006 г.; попр., бр. 63 от 2006 г.; изм., бр. 13 и 26 от 2008 г., бр. 36 и 74 от 2009 г., бр. 50 и 97 от 2010 г., бр. 66, 68 и 70 от 2013 г., бр. 61, 98 и 107 от 2014 г. и бр. 14 от 2015 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 5:

а) в ал. 4 в текста преди т. 1 думите "(дуално обучение)" се заменят с "(дуална система на обучение)";

б) в ал. 5 думата "самостоятелно" се заменя с "информално".

2. В чл. 9, ал. 3 думата "самостоятелно" се заменя с "информално".

3. В чл. 17а:

а) в заглавието и в ал. 1 думите "(дуално обучение)" се заменят с "(дуална система на обучение)";

б) в ал. 2 думите "(дуално обучение)" се заменят с "(дуална система на обучение)";

в) в ал. 5 думите "(дуално обучение)" се заменят с "(дуална система на обучение)".

4. В чл. 35, ал. 1, изречение второ думите "(дуално обучение)" се заменят с "(дуална система на обучение)".

5. В чл. 40, ал. 1 думата "самостоятелно" се заменя с "информално".

6. В чл. 56, ал. 1, т. 7 думите "(дуално обучение)" се заменят с "(дуална система на обучение)".

7. В § 1а от допълнителните разпоредби:

а) в т. 4 думата "самостоятелно" се заменя с "информално";

б) в т. 8 думата "Самостоятелно" се заменя с "Информално".

§ 36. В Закона за местните данъци и такси (обн., ДВ, бр. 117 от 1997 г.; изм., бр. 71, 83, 105 и 153 от 1998 г., бр. 103 от 1999 г., бр. 34 и 102 от 2000 г., бр. 109 от 2001 г., бр. 28, 45, 56 и 119 от 2002 г., бр. 84 и 112 от 2003 г., бр. 6, 18, 36, 70 и 106 от 2004 г., бр. 87, 94, 100, 103 и 105 от 2005 г., бр. 30, 36 и 105 от 2006 г., бр. 55 и 110 от 2007 г., бр. 70 и 105 от 2008 г., бр. 12, 19, 41 и 95 от 2009 г., бр. 98 от 2010 г., бр. 19, 28, 31, 35 и 39 от 2011 г.; Решение № 5 на Конституционния съд от 2012 г. - бр. 30 от 2012 г.; изм., бр. 53, 54 и 102 от 2012 г., бр. 24, 30, 61 и 101 от 2013 г., бр. 105 от 2014 г. и бр. 14, 35 и 37 от 2015 г.) в чл. 6, ал. 1 се правят следните допълнения:

1. Създава се нова буква "г":

"г) за дейностите по отглеждане и възпитание в задължителното предучилищно образование за ползване на детската градина или училището извън финансираните от държавата дейности;"

2. Създава се нова буква "з":

"з) за дейности по обща подкрепа по смисъла на Закона за предучилищното и училищното образование, които не се финансират от държавния бюджет и се осъществяват от центровете за подкрепа за личностно развитие;"

§ 37. В Закона за физическото възпитание и спорта (обн., ДВ, бр. 58 от 1996 г.; Решение № 8 на Конституционния съд от 1997 г. - бр. 53 от 1997 г.; изм., бр. 124 от 1998 г., бр. 51 и 81 от 1999 г., бр. 53 от 2000 г.; попр., бр. 55 от 2000 г.; изм., бр. 64 от 2000 г., бр. 75 от 2002 г.; Решение № 6 на Конституционния съд от 2002 г. - бр. 95 от 2002 г.; изм., бр. 120 от 2002 г., бр. 96 от 2004 г., бр. 88 и 103 от 2005 г., бр. 30, 34, 36 и 80 от 2006 г., бр. 41, 46 и 53 от 2007 г., бр. 50 от 2008 г., бр. 74 от 2009 г., бр. 50 и 96 от 2010 г., бр. 35 и 99 от 2011 г., бр. 45 от 2012 г., бр. 87 и 102 от 2012 г., бр. 15 и 68 от 2013 г., бр. 21 и 66 от 2014 г. и бр. 14 и 61 от 2015 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 6, ал. 3 думите "системата на народната просвета" се заменят със "системата на предучилищното и училищното образование".

2. В чл. 21 ал. 1 и 2 се отменят.

3. В чл. 23:

а) в ал. 1 думите "в V, VI, VII, VIII и IX клас" се заменят с "в V, VI, VII и VIII клас";

б) в ал. 2, изречение първо думата "спортна" се заменя със "специализирана" и думите "VIII клас" се заменят със "VII клас";

в) в ал. 4 думите "Закона за народната просвета" се заменят със "Закона за предучилищното и училищното образование";

г) алинея 5 се отменя;

д) алинея 8 се изменя така:

"(8) Директорите на общинските спортни училища се назначават от началника на регионалното управление на образованието въз основа на конкурс, проведен по реда на Кодекса на труда и при условия, определени в Закона за предучилищното и училищното образование.";

е) в ал. 11 думата "спортна" се заменя със "специализирана".

4. В чл. 33в думите "детските градини, училищата и обслужващите звена" се заменят с "институциите в системата на предучилищното и училищното образование".

5. В чл. 50 ал. 3 се изменя така:

"(3) Държавата и общините предоставят безвъзмездно изцяло или частично за определено време спортни и туристически обекти и съоръжения на институциите в системата на предучилищното и училищното образование и на висши училища за реализиране на дейности, свързани с физическо възпитание, спорт и туризъм, и за тренировъчна и състезателна дейност на учениците и студентите, при условия и по ред, определени от съответните органи."

6. В чл. 58а думите "системата на народната просвета" се заменят със "системата на предучилищното и училищното образование".

7. В чл. 59, ал. 2 т. 1 се изменя така:

"1. програми и дейности по физическото възпитание, спорта и социалния туризъм на деца от детските градини и ученици от училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие;"

§ 38. В Закона за семейни помощи за деца (обн., ДВ, бр. 32 от 2002 г.; изм., бр. 120 от 2002 г., бр. 112 от 2003 г., бр. 69 от 2004 г., бр. 105 от 2005 г., бр. 21, 30, 33, 68 и 95 от 2006 г., бр. 113 от 2007 г., бр. 71 и 110 от 2008 г., бр. 23 от 2009 г., бр. 15 и 24 от 2010 г., бр. 99 от 2011 г., бр. 54 и 103 от 2012 г., бр. 15 и 109 от 2013 г. и бр. 57 от 2015 г.) в чл. 7 се създават ал. 17 и 18:

"(17) Когато поради неспазване на условията по ал. 1, т. 2 и 3 месечната помощ по ал. 1 е прекратена или спряна преди изтичането на срока, за който е отпусната, или нейният размер е намален при условията на ал. 14 или 15, на съответното училище или детска градина се предоставят средства за осъществяване на обща и/или допълнителна подкрепа за личностно развитие при условията и по реда на Закона за предучилищното и училищното образование.

(18) Средствата по ал. 17 се предоставят на съответното училище или детска градина в размер, съответстващ на размера на средствата за помощта, съответно на размера на намалението и се планират по бюджета на Министерството на образованието и науката."

§ 39. В Закона за туризма (обн., ДВ, бр. 30 от 2013 г.; изм., бр. 68 и 109 от 2013 г., бр. 40 от 2014 г. и бр. 9 и 14 от 2015 г.) в чл. 79 се правят следните изменения:

1. В ал. 4 в изречение първо думите "народната просвета" се заменят с "предучилищното и училищното образование", думите "директор на детска градина, училище или обслужващо звено по смисъла на Закона за народната просвета" се заменят с "директора на съответната институция по смисъла на Закона за предучилищното и училищното образование" и в изречение второ думите "съответния регионален инспекторат на образованието" се заменят със "съответното регионално управление на образованието".

2. В ал. 5 думите "детските градини, училищата или обслужващите звена в системата на народната просвета" се заменят със "съответната институция по смисъла на Закона за предучилищното и училищното образование".

§ 40. В Закона за борба с трафика на хора (обн., ДВ, бр. 46 от 2003 г.; изм., бр. 86 от 2005 г., бр. 33 от 2008 г., бр. 74 от 2009 г. и бр. 68 и 84 от 2013 г.) в чл. 23 думите "Закона за народната просвета" се заменят със "Закона за предучилищното и училищното образование".

§ 41. В Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България (обн., ДВ, бр. 35 от 2009 г.; изм., бр. 74, 82, 93 и 99 от 2009 г., бр. 16, 88, 98 и 101 от 2010 г., бр. 23, 48, 99 и 100 от 2011 г., бр. 20, 33 и 38 от 2012 г., бр. 15, 66 и 68 от 2013 г., бр. 1 и 98 от 2014 г. и бр. 14, 24 и 61 от 2015 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 26, т. 16 след думата "открива" се поставя запетая и се добавя "преобразува, променя".

2. В чл. 94, ал. 1 думите "и Закона за народната просвета" се заличават.

§ 42. В Закона за интеграция на хората с увреждания (обн., ДВ, бр. 81 от 2004 г., изм., бр. 28, 88, 94, 103 и 105 от 2005 г., бр. 18, 30, 33, 37, 63, 95, 97 и 108 от 2006 г., бр. 31, 46 и 108 от 2007 г., бр. 41 и 74 от 2009 г., бр. 24, 62 и 98 от 2010 г., бр. 15, 66 и 68 от 2013 г., бр. 27, 40 и 98 от 2014 г. и бр. 14 от 2015 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 17, т. 1 думите "училищата по чл. 26, ал. 1, т. 1 - 10 от Закона за народната просвета и в детските градини по чл. 18 от същия закон" се заменят с "в детските градини и в училищата по чл. 37, ал. 1 и чл. 38, ал. 2, т. 1 - 3 от Закона за предучилищното и училищното образование".

2. В чл. 47 думите "Закона за народната просвета" се заменят със "Закона за предучилищното и училищното образование".

§ 43. В Закона за достъп и разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия (обн., ДВ, бр. 102 от 2006 г.; изм., бр. 41, 57 и 109 от 2007 г., бр. 69 от 2008 г., бр. 25, 35, 42, 82 и 93 от 2009 г., бр. 18, 54 и 97 от 2010 г., бр. 23, 32 и 48 от 2011 г., бр. 25, 38, 87 и 103 от 2012 г., бр. 15 от 2013 г. и бр. 53 от 2014 г.) в чл. 3, ал. 2, т. 3 думите "Закона за народната просвета" се заменят със "Закона за предучилищното и училищното образование".

§ 44. В Закона за данък върху добавената стойност (обн., ДВ, бр. 63 от 2006 г.; изм., бр. 86, 105 и 108 от 2006 г.; Решение № 7 на Конституционния съд от 2007 г. - бр. 37 от 2007 г.; изм., бр. 41, 52, 59, 108 и 113 от 2007 г., бр. 106 от 2008 г., бр. 12, 23, 74 и 95 от 2009 г., бр. 94 и 100 от 2010 г., бр. 19, 77 и 99 от 2011 г., бр. 54, 94 и 103 от 2012 г., бр. 23, 30, 68, 98, 101, 104 и 109 от 2013 г., бр. 1, 105 и 107 от 2014 г. и бр. 41 от 2015 г.) в чл. 41 се правят следните изменения:

1. В т. 1, буква "а" думите "детски градини, училища или обслужващите ги звена по Закона за народната просвета" се заменят с "институции в системата на предучилищното и училищното образование по Закона за предучилищното и училищното образование".

2. Точка 3 се изменя така:

"3. доставката на учебници, познавателни книжки и учебни комплекти, одобрени от министъра на образованието и науката, когато стоките са доставени от организациите по т. 1, буква "а", както и доставката на учебници, познавателни книжки и учебни комплекти, когато стоките са доставени от организациите по т. 1, буква "б";".

§ 45. В Закона за насърчване на заетостта (обн., ДВ, бр. 112 от 2001 г.; изм., бр. 54 и 120 от 2002 г., бр. 26, 86 и 114 от 2003 г., бр.

52 и 81 от 2004 г., бр. 27 и 38 от 2005 г., бр. 18, 30, 33 и 48 от 2006 г., бр. 46 от 2007 г., бр. 26, 89 и 109 от 2008 г., бр. 10, 32, 41 и 74 от 2009 г., бр. 49, 59, 85 и 100 от 2010 г., бр. 9 и 43 от 2011 г., бр. 7 от 2012 г., бр. 15, 68 и 70 от 2013 г., бр. 54 и 61 от 2014 г. и бр. 54 от 2015 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 58, т. 2 думата "самостоятелно" се заменя с "информално".

2. В чл. 62, ал. 3, изречение първо думите "по чл. 26 от Закона за народната просвета" се заменят с "по Закона за предучилищното и училищното образование", а в изречение второ думите "със заповед на" се заменят с "от".

3. В § 1, т. 18 от допълнителните разпоредби думите "системата на народната просвета" се заменят със "системата на предучилищното и училищното образование".

§ 46. В Закона за движението по пътищата (обн., ДВ, бр. 20 от 1999 г.; изм., бр. 1 от 2000 г., бр. 43 и 76 от 2002 г., бр. 16 и 22 от 2003 г., бр. 6, 70, 85 и 115 от 2004 г., бр. 79, 92, 99, 102, 103 и 105 от 2005 г., бр. 30, 34, 61, 64, 80, 82, 85 и 102 от 2006 г., бр. 22, 51, 53, 97 и 109 от 2007 г., бр. 36, 43, 69, 88 и 102 от 2008 г., бр. 74, 75, 82 и 93 от 2009 г., бр. 54, 98 и 100 от 2010 г., бр. 10, 19, 39 и 48 от 2011 г.; Решение № 1 на Конституционния съд от 2012 г. - бр. 20 от 2012 г.; изм., бр. 47, 53, 54, 60 и 75 от 2012 г., бр. 15 и 68 от 2013 г., бр. 53 и 107 от 2014 г. и бр. 14, 19 и 37 от 2015 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 151:

а) (В сила от 01.08.2022 г.) в ал. 2 думата "основно" се заменя с "първи гимназиален етап на средно";

б) в ал. 5 думите "училище по чл. 26, ал. 1 от Закона за народната просвета" се заменят с "училище по Закона за предучилищното и училищното образование или в професионален колеж".

2. В чл. 152:

а) в ал. 3 думите "професионални училища, професионални гимназии, професионални колежи, средни общообразователни училища с професионални паралелки" се заменят с "професионални гимназии, професионални колежи, средни училища с паралелки за професионална подготовка";

б) в ал. 16 думите "Професионалните училища, професионалните гимназии, професионалните колежи, средните общообразователни училища с професионални паралелки" се заменят с "Професионалните гимназии, професионалните колежи, средните училища с паралелки за професионална подготовка".

§ 47. В Закона за корпоративното подоходно облагане (обн., ДВ, бр. 105 от 2006 г.; изм., бр. 52, 108 и 110 от 2007 г., бр. 69 и 106 от 2008 г., бр. 32, 35 и 95 от 2009 г., бр. 94 от 2010 г., бр. 19, 31, 35, 51, 77 и 99 от 2011 г., бр. 40 и 94 от 2012 г., бр. 15, 16, 23, 68, 91, 100 и 109 от 2013 г., бр. 1, 105 и 107 от 2014 г. и бр. 12, 22 и 35 от 2015 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 31, ал. 1, т. 3 думите "съгласно Закона за народната просвета" се заличават.

2. В чл. 251, ал. 1 думите "системата на народната просвета" се заменят със "системата на предучилищното и училищното образование".

§ 48. В Закона за горите (обн., ДВ, бр. 19 от 2011 г.; изм., бр. 43 от 2011 г., бр. 38, 60, 82 и 102 от 2012 г., бр. 15, 27, 66 и 109 от 2013 г., бр. 28, 53, 61 и 98 от 2014 г. и бр. 60 от 2015 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 236, ал. 5 думите "Закона за народната просвета, Закона за професионалното образование и обучение и Закона за степента на образование, общообразователния минимум и учебния план" се заменят със "Закона за предучилищното и училищното образование и Закона за професионалното образование и обучение".

2. В § 1 от допълнителната разпоредба:

а) в т. 33 думите "Закона за народната просвета" се заменят със "Закона за предучилищното и училищното образование" и думите "Закона за степента на образование, общообразователния минимум и учебния план" се заличават;

б) в т. 49 думите "Закона за народната просвета" се заменят със "Закона за предучилищното и училищното образование" и думите "Закона за степента на образование, общообразователния минимум и учебния план" се заличават.

§ 49. В Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража (обн., ДВ, бр. 25 от 2009 г.; изм., бр. 74 и 82 от 2009 г., бр. 32 и 73 от 2010 г., бр. 81 от 2011 г., бр. 103 от 2012 г., бр. 15 и 68 от 2013 г., бр. 53 от 2014 г. и бр. 42 от 2015 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 160:

а) в ал. 1 думите "държавните образователни изисквания" се заменят с "държавните образователни стандарти";

б) в ал. 2 думите "Закона за народната просвета" се заменят със "Закона за предучилищното и училищното образование".

2. В чл. 161 ал. 1 се изменя така:

"(1) Учебните планове и учебните програми се утвърждават при условията и по реда на Закона за предучилищното и училищното образование."

3. В чл. 162 ал. 2 се изменя така:

"(2) Лишените от свобода, навършили 16-годишна възраст, се обучават в училищата по ал. 1 по тяхно желание."

§ 50. В Закона за влизането, пребиваването и напускането на Република България на гражданите на Европейския съюз и членовете на техните семейства (обн., ДВ, бр. 80 от 2006 г.; изм., бр. 109 от 2007 г., бр. 69 от 2008 г., бр. 36, 93 и 102 от 2009 г., бр. 9 от 2011 г., бр. 21 от 2012 г., бр. 53 от 2014 г. и бр. 14 от 2015 г.) в чл. 15, ал. 2 думите "системата на народната просвета" се заменят със "системата на предучилищното и училищното образование".

§ 51. В Закона за занаятите (обн., ДВ, бр. 42 от 2001 г.; изм., бр. 112 от 2001 г., бр. 56 от 2002 г., бр. 99 и 105 от 2005 г., бр. 10, 30, 34 и 81 от 2006 г., бр. 53 от 2007 г., бр. 19 и 82 от 2009 г., бр. 15 от 2010 г., бр. 28 от 2011 г. и бр. 68 от 2013 г.) в чл. 45 се правят следните изменения:

1. В ал. 3 думите "системата на народната просвета" се заменят със "системата на предучилищното и училищното образование".

2. В ал. 4 думите "както и в създадени за лица до 30-годишна възраст с ментални и други здравословни проблеми специални училища" се заличават.

§ 52. В Закона за защита при бедствия (обн., ДВ, бр. 102 от 2006 г.; изм., бр. 41 и 113 от 2007 г., бр. 69 и 102 от 2008 г., бр. 35, 74 и 93 от 2009 г., бр. 61, 88 и 98 от 2010 г., бр. 8, 39 и 80 от 2011 г., бр. 68 от 2013 г., бр. 53 от 2014 г. и бр. 14 от 2015 г.) в чл. 16 се правят следните изменения:

1. В ал. 1 думите "системата на народната просвета" се заменят със "системата на предучилищното и училищното образование".

2. В ал. 3 думите "обучение, учебни материали и помагала" се заменят с "обучение и учебни материали", а думите "народната просвета" се заменят с "предучилищното и училищното образование".

§ 53. В Закона за чужденците в Република България (обн., ДВ, бр. 153 от 1998 г.; изм., бр. 70 от 1999 г., бр. 42 и 112 от 2001 г., бр. 45 и 54 от 2002 г., бр. 37 и 103 от 2003 г., бр. 37 и 70 от 2004 г., бр. 11, 63 и 88 от 2005 г., бр. 30 и 82 от 2006 г., бр. 11, 29, 52, 63 и 109 от 2007 г., бр. 13, 26, 28 и 69 от 2008 г., бр. 12, 32, 36, 74, 82, 93 и 103 от 2009 г., бр. 73 от 2010 г., бр. 9 и 43 от 2011 г., бр. 21 и 44 от 2012 г., бр. 16, 23, 52, 68, 70 и 108 от 2013 г., бр. 53 от 2014 г. и бр. 14 от 2015 г.) в чл. 24е, ал. 4 думите "системата на народната просвета" се заменят със "системата на предучилищното и училищното образование".

§ 54. В Закона за висшето образование (обн., ДВ, бр. 112 от 1995 г.; изм., бр. 28 от 1996 г., бр. 56 от 1997 г.; попр., бр. 57 от 1997 г.; изм., бр. 58 от 1997 г., бр. 60 от 1999 г.; попр., бр. 66 от 1999 г.; изм., бр. 111 и 113 от 1999 г., бр. 54 от 2000 г., бр. 22 от 2001 г., бр. 40 и 53 от 2002 г., бр. 48 и 70 от 2004 г., бр. 77, 83 и 103 от 2005 г., бр. 30, 36, 62 и 108 от 2006 г., бр. 41 от 2007 г., бр. 13, 43 и 69 от 2008 г., бр. 42, 74 и 99 от 2009 г., бр. 38, 50, 56, 63 и 101 от 2010 г., бр. 61 и 99 от 2011 г., бр. 60 и 102 от 2012 г., бр. 15, 63, 68 и 101 от 2013 г., бр. 54, 66 и 107 от 2014 г. и бр. 56 от 2015 г.) в чл. 68, ал. 4 думите "Закона за степента на образование, общообразователния минимум и учебния план" се заменят със "Закона за предучилищното и училищното образование".

§ 55. В Закона за закрила на детето (обн., ДВ, бр. 48 от 2000 г.; изм., бр. 75 и 120 от 2002 г., бр. 36 и 63 от 2003 г., бр. 70 и 115 от 2004 г., бр. 28, 94 и 103 от 2005 г., бр. 30, 38 и 82 от 2006 г., бр. 59 от 2007 г., бр. 69 от 2008 г., бр. 14, 47 и 74 от 2009 г., бр. 42, 50, 59 и 98 от 2010 г., бр. 28 и 51 от 2011 г., бр. 32 и 40 от 2012 г. и бр. 15, 68 и 84 от 2013 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 5б, ал. 1 думите "регионалните инспекторати по образованието" се заменят с "регионалните управления на образованието".

2. В чл. 6а, ал. 4:

а) в т. 3:

аа) в буква "а" думите "училища, детски градини и обслужващи звена в системата на народната просвета" се заменят с "училища и детски градини в системата на предучилищното и училищното образование";

бб) в буква "б" думите "регионалните инспекторати по образованието" се заменят с "регионалните управления на образованието";

б) в т. 8, буква "б" думите "обслужващи звена" се заменят с "в центровете за подкрепа за личностно развитие".

3. В чл. 17а, ал. 1, т. 14 думите "обслужващи звена" се заменят с "центровете за подкрепа за личностно развитие".

4. В чл. 20а, ал. 1 думите "регионалния инспекторат по образованието" се заменят с "регионалното управление на образованието".

§ 56. В Закона за хазарта (обн., ДВ, бр. 26 от 2012 г.; изм., бр. 54, 82 и 94 от 2012 г., бр. 68 от 2013 г., бр. 1 и 105 от 2014 г. и бр. 61 от 2015 г.) в чл. 44, ал. 1 думите "глава четвърта от Закона за народната просвета" се заменят със "Закона за предучилищното и училищното образование".

§ 57. В Закона за данъците върху доходите на физическите лица (обн., ДВ, бр. 95 от 2006 г.; изм., бр. 52, 64 и 113 от 2007 г., бр. 28, 43 и 106 от 2008 г., бр. 25, 32, 35, 41, 82, 95 и 99 от 2009 г., бр. 16, 49, 94 и 100 от 2010 г., бр. 19, 31, 35, 51 и 99 от 2011 г., бр. 40, 81 и 94 от 2012 г., бр. 23, 66, 100 и 109 от 2013 г., бр. 1, 53, 98, 105 и 107 от 2014 г. и бр. 12, 22 и 61 от 2015 г.) в чл. 22, ал. 1, т. 1, буква "г" думите "съгласно Закона за народната просвета" се заличават.

§ 58. (В сила от 14.11.2015 г.) (1) За осигуряване на обучението с учебници и учебни комплекти на учениците, които през учебната 2016 - 2017 г. постъпват в I и в V клас, се прилагат разпоредбите на глава шеста, раздели II и III и на глава седма, като срокът за внасяне на проектите на учебници и учебни комплекти е 7 месеца.

(2) Дейностите в детските градини, училищата и обслужващите звена от системата на народната просвета през учебната 2015 - 2016 г. се организират, осъществяват и контролират по досегашния ред.

§ 59. До влизането в сила на глава шестнадесета за финансирането в системата на предучилищното и училищното образование се прилагат съответно разпоредбите на отменения Закон за народната просвета.

§ 59а. (Нов - ДВ, бр. 99 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г.) До извършване на първото инспектиране за всички държавни и общински детски градини и училища в системата на предучилищното и училищното образование от методологията по чл. 284, ал. 4 не се прилага оценката от инспектирането.

§ 60. Законът влиза в сила от 1 август 2016 г., с изключение на:

1. член 22, ал. 2, т. 3, 4 и 13 и ал. 3, глава шеста, раздели I, II и III и § 58, които влизат в сила един месец след обнародването на закона в "Държавен вестник";

2. глава седма, която влиза в сила два месеца след обнародването на закона в "Държавен вестник";
3. глава шестнадесета, която влиза в сила от 1 януари 2017 г.;
4. параграф 46, т. 1, буква "а", която влиза в сила от 1 август 2022 г.

Законът е приет от 43-то Народно събрание на 30 септември 2015 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ НА РЕПУБЛИКА
БЪЛГАРИЯ ЗА 2017 Г.**

(ОБН. - ДВ, БР. 98 ОТ 2016 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2017 Г.)

§ 20. Законът влиза в сила от 1 януари 2017 г.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА КОДЕКСА НА
ТРУДА**

(ОБН. - ДВ, БР. 105 ОТ 2016 Г., В СИЛА ОТ 30.12.2016 Г.)

§ 22. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник" с изключение на § 5, 6, 17, 18, 19 и 20, които влизат в сила от 1 януари 2017 г.

**Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА БЪЛГАРСКАТА
АГЕНЦИЯ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ХРАНИТЕ**

(ОБН. - ДВ, БР. 58 ОТ 2017 Г., В СИЛА ОТ 18.07.2017 Г.)

§ 76. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ НА РЕПУБЛИКА
БЪЛГАРИЯ ЗА 2018 Г.**

(ОБН. - ДВ, БР. 99 ОТ 2017 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2018 Г.)

§ 2. В случай на намаление на средствата за издръжка на дейностите по възпитание и обучение на децата и учениците за 2018 г. спрямо размера на средствата за същия брой деца и ученици, изчислен на годишна база въз основа на стандарта за едно дете или ученик в сила към 31 декември 2017 г., при разпределението между първостепенните разпоредители с бюджет се включват и средства за компенсиране на отрицателните разлики за съответните дейности.

§ 3. При разпределението на средствата за финансиране на дейностите за функция "Образование" за 2018 г. първостепенните разпоредители с бюджет могат да включат във формулата по чл. 282,

ал. 6 от Закона за предучилищното и училищното образование и допълнителен компонент за компенсиране на отрицателните разлики в случай на намаление на средствата за съответната институция спрямо размера на средствата за същия брой деца и ученици, изчислен по формулата за 2017 г. на годишна база по стандарта за едно дете или ученик, в сила към 31 декември 2017 г.

.....
§ 15. Законът влиза в сила от 1 януари 2018 г.

**Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА
ТРУДОВАТА МИГРАЦИЯ И ТРУДОВАТА МОБИЛНОСТ**

(ОБН. - ДВ, БР. 24 ОТ 2018 Г., В СИЛА ОТ 23.05.2018 Г.)

§ 55. Законът влиза в сила от 23 май 2018 г.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА
ВЕРОИЗПОВЕДАНИЯТА**

(ОБН. - ДВ, БР. 108 ОТ 2018 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2019 Г.)

§ 25. Законът влиза в сила от 1 януари 2019 г.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ**

(ОБН. - ДВ, БР. 24 ОТ 2019 Г., В СИЛА ОТ 01.07.2020 Г., ИЗМ.
ОТНОСНО ВЛИЗАНЕТО В СИЛА - ДВ, БР. 101 ОТ 2019 Г.)

§ 45. (Изм. - ДВ, бр. 101 от 2019 г.) Законът влиза в сила от 1 юли 2020 г., с изключение на:

1. параграф 6, т. 5, буква "а", § 7, т. 2, букви "а" и "б", т. 3, т. 6, буква "а", т. 9 и 10, § 18, т. 2 в частта относно "домове за медико-социални грижи за деца съгласно Закона за лечебните заведения" и § 20, т. 2 в частта относно заличаването на думите "и домовете за медико-социални грижи за деца", и т. 5, буква "в", които влизат в сила от 1 януари 2021 г.;

2. параграф 3, т. 4, букви "е", "ж" и "з" и § 28, т. 1, буква "а", т. 2 и 5, които влизат в сила от 1 януари 2019 г.

3. член 22, ал. 4, чл. 40, чл. 109, ал. 1, чл. 124, чл. 161, ал. 2, § 3, т. 6, § 30, 36, 37 и 43, които влизат в сила от деня на обнародването на закона в "Държавен вестник".

**Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА
ОТБРАНАТА И ВЪОРЪЖЕНИТЕ СИЛИ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

(ОБН. - ДВ, БР. 42 ОТ 2019 Г., В СИЛА ОТ 28.05.2019 Г.)

§ 18. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник", с изключение на § 5, 6, 12 и 14, които влизат в сила от 15 май 2019 г.

**Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ НА РЕПУБЛИКА
БЪЛГАРИЯ ЗА 2020 Г.**

(ОБН. - ДВ, БР. 100 ОТ 2019 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2020 Г.)

§ 20. (1) В срок до един месец от обнародването на закона в "Държавен вестник" Министерският съвет приема програма за изграждане, пристрояване, надстрояване и реконструкция на детски ясли, детски градини и училища за периода 2020 - 2022 г., с индикативен бюджет за 2020 г. до 70 млн. лв.

(2) В срок до два месеца от обнародването на закона в "Държавен вестник" Министерският съвет предприема необходимите действия, включително чрез упражняване на правото си на законодателна инициатива, за въвеждане на задължителното предучилищно образование на децата, навършили 4-годишна възраст, както и за подпомагане на заплащането от родителите на такси по чл. 298, ал. 2 от Закона за предучилищното и училищното образование.

.....

§ 23. Законът влиза в сила от 1 януари 2020 г., с изключение на § 14, 15 и 20, които влизат в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА
ПРЕДУЧИЛИЩНОТО И УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ**

(ОБН. - ДВ, БР. 82 ОТ 2020 Г.)

§ 15. През учебната 2020 - 2021 г. обучението по чл. 115а, ал. 4 и 5 може да се извършва независимо дали е обявена извънредна епидемична обстановка.

§ 16. В срок до началото на учебната 2023 - 2024 г. общините създават необходимите условия за осъществяване на задължителното предучилищно образование по чл. 8, ал. 1 на децата на 4-годишна възраст в съответствие с изискванията на този закон и подзаконовите актове по прилагането му.

§ 17. В срока по § 16 разпоредбата на чл. 8, ал. 1 се прилага за децата, които навършват 4-годишна възраст в съответната календарна година, само в населените места и общините, които са осигурили условията за осъществяване на задължителното предучилищно образование в съответствие с изискванията на държавния образователен стандарт за предучилищното образование и на държавния образователен стандарт за физическата среда и информационното и библиотечното осигуряване на детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие, след решение на съответния общински съвет, при съгласуване с мнението на

родителите или настойниците им и с възможност за максимално включване в задължителното предучилищно образование на децата, навършили 4-годишна възраст.

§ 18. Министерският съвет приема наредбата по чл. 283, ал. 15 в срок до три месеца от обнародването на този закон.

§ 19. Параграф 8, т. 1, буква "б" и т. 4 относно ал. 12, 13, 14 и 15 влизат в сила от 1 януари 2021 г.